

Дніпропетровське обласне управління лісового та мисливського господарства

Зелене майбутнє Дніпропетровщини в надійних руках!

Наша адреса: м. Дніпропетровськ, вул. Набережна Перемоги, 38
Телефон приймальні: (056) 726-21-75
dnoulg_ohorona@dp.ukrtel.net Факс 726-71-75

«ПЕРША МІСЬКДРУКАРНЯ»

вул. Степового Фронту, 11-а, м. Павлоград, Україна, 51400
Тел.: + 380 5632 61909, 61458, e-mail: reklama@tn-express.dp.ua

ПОЛІГРАФІЧНІ ПОСЛУГИ:

ДРУК ПОЛІГРАФІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ
(газети, журнали, книги, бланки, афіші, візитки).

ПАЛІТУРНІ ПОСЛУГИ - книги, брошури, дипломні курсові роботи.

ЗАВЖДИ У ПРОДАЖУ:

бланки, канцтовари,
щоденники, блокноти,
розрахункові книжки
з комунальних платежів.

ЕФЕКТИВНА РЕКЛАМА У ГАЗЕТАХ:

ТН ЕКСПРЕС
ОБЛАСНА РЕКЛАМНО-ІНФОРМАЦІЙНА ГАЗЕТА

**Безкоштовні
оголошення**

Планета TV

ВІДДІЛ РЕКЛАМИ: т. + 380 5632 63829, 60377,
www.tn-express.dp.ua, e-mail: reklama@tn-express.dp.ua

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ «СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я»

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2013 рік

№ 01 (259)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ЧЕРГОВЕ ВИЗНАННЯ «БОРИСТЕНУ»

Коли число журналу яке Ви, шановний читачу, тримаєте в руках готувалося до друку на адресу редакції надійшов лист за підписом репрезентанта Гуверівського інституту при Стенфордському університеті в Україні пана Олесья Обертаса. Згадана інституція була створена у 1919 році тридцять першим президентом США Гербертом Гувером, як дослідницький інститут для вивчення проблем міжнародних відносин, конфліктів і політичних змін. Майже за 100 літню діяльність Гуверівським інститутом при Стенфордському університеті в США зібрано колосальний матеріал про події в Російській імперії, СРСР і Східній Європі за все XX століття. В листі ж до редакції нашого щомісячника були такі рядки:

«...Діяльність Вашої організації дуже важлива для сучасної України. Архіву Гуверівського інституту було б за честь мати якомога більше різних матеріалів, що стосуються Вашої діяльності. Звертаюся до Вас з величезним проханням поповнити Архів Гувера старішими друкованими виданнями «Бористен» та «Наша Церква – Київський патріархат» і надсилати по 1 примірнику кожного видання у 2013 році.

Також щиро прошу передати інші поточні та архівні матеріали, що стосуються діяльності Вашої організації: журнали, брошури, листівки, плакати, програми, книги, методички, прес-релізи тощо. Передані Вами матеріали будуть включені до нашого фонду, описані і надані дослідникам і всім охочим для вивчення і опрацювання.»

HERBERT HOOVER

ЗМІСТ

ВІРШІ	2
ВІТАЄМО!	1
«ПІДСУМКИ 2012: ТОП-10 ВИЗНАЧНИХ ПОДІЙ У СФЕРІ ОСВІТИ ТА НАУКИ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ»	2
ВАЛЕНТИНА ШАБЕТА, «ГЕННАДІЙ ПІВНЯК: «СВОЮ МІСІЮ ПРОДОВЖУВАТИМУ РАЗОМ З КОМАНДОЮ ОДНОДУМЦІВ»	4
ЮЛІЯ БІЛЕЦЬКА, «BUSINESS WEEK» - ПО ФРАНЦУЗЬКИ	6
ЛЮДМИЛА БРЕГА, «МАРШРУТКА НА ЗАХІДНИЙ ТА ІНША ЛЮБОВ ДО УКРАЇНИ»	7

ЗІНАІДА ГРІЄВА, «ТОБІ, УКРАЇНО МІЙ БІЛЬ І ЛЮБОВ»	7
«НАУКОВЦІ НГУ ОТРИМАЛИ ДЕРЖПРЕМІЮ»	8
Т.О. ЧУЙКО, «ВІД ЩИРОГО СЕРЦЯ – СВОЇМИ РУКАМИ»	8
ГОЛКОВА Н.С., «ДО ВЛАСНИХ ІМЕН НЕОБХІДНО СТАВИТИСЯ З ПОВАГОЮ»	9
ВІКТОРІЯ ПОПОВА, «МАНДРІВКА НА МАЛЕНЬКУ БАТЬКІВЩИНУ»	9
ІАЦ НГУ, «СТУДЕНТИ НГУ НАМАГАЮТЬСЯ ПОКРАЩИТИ СВІТ ЗА ДОПОМОГОЮ ВИКОРИСТАННЯ РОБОТОТЕХНІКИ»	10
ІНФ. ДНУ, «У ДНУ ВІДКРИЛАСЬ ДЕВ'ЯТА ФОТОВИСТАВКА-КОНКУРС»	11
ФОТО В УКРАЇНІ	11
Ф. СУХОНІС, «З КАГОРТИ УКРАЇНСЬКИХ ІНТЕЛІГЕНТІВ»	12
ФРАЗИ, ЗА ЯКІ 30 РОКІВ ТОМУ ВАС БИ ВІДПРАВИЛИ У БОЖЕВІЛЬНЮ	12
ОЛЬГА ТИМОФІЄВА, ВІРШІ	13
ДОН ОДА, «НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ ТРИВАЮТЬ ЗМАГАННЯ ЗНАВЦІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ»	13
ІАЦ НГУ, «ГРНИЧИЙ ОБ'ЄДНУЄ КОНТИНЕНТИ»	14
ІНЦ НГУ, «ГЕОГРАФІЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НГУ»	14
ЕЛІНА ЗАРЖИЦЬКА, «НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ ВІДБУЛОСЯ НАГОРОДЖЕННЯ ПЕРЕМОЖЦІВ ОБЛАСНОГО ТУРУ КОНКУРСУ «НАЙКРАЩИЙ ВІДГУК НА СУЧАСНУ ДИТЯЧУ ПРОЗУ»	15
А. С. ЛАНЧКОВСЬКИЙ, «РІК ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ РОЗПОЧАТО»	15
ІНФ. ДНУ, «ДЖЕНТЛЬМЕНИ, НА СЦЕНУ!»	16
ІРИНА ГОЛУБ, «ВИДАТНА ХУДОЖНИЦЯ»	17
ІРИНА ГОЛУБ, «ПОЕТ І ПРОЗАЇК ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ»	17
І. ЛАЗАРЕНКО, «УКРАЇНЦІ РОСІЇ ПРАГНУТЬ ПРИСЛУЖИТИ СВОЇЙ ІСТОРИЧНИЙ БАТЬКІВЩИНІ»	18
«ПРОБЛЕМА ВЖИВАННЯ М'ЯСА У ПРЕДКІВ ЛЮДИНИ І СТАРОДАВНИХ ЛЮДЕЙ ДОСЛІДЖУЄТЬСЯ В ПАЛЕОАНТРОПОЛОГІЇ»	19
І.О. ДЕГТЯРЬОВА, «ШКОЛА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ – АЛЬТЕРНАТИВНА ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДГОТОВКИ НАУКОВЦІВ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ»	20
І. ЧУМАЧЕНКО, «КАРНАУХІВКА – СТОРІНКА ІСТОРИЇ КОЗАЦТВА ЗАПОРІЗЬКОГО»	21
ІРИНА БОДРУХІНА, «РЕФОРМАТОРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ М. ХРУЩОВА У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ: ТОЧКА ЗОРУ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ ІСТОРИКІВ»	22
КОВАЛЕНКО МАРІЯ, «УКРАЇНКА ІЗ СЕЛА УКРАЇНКИ»	24
Л. ЯКОБЧУК, Л. ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ, «ПРО ЧИТАННЯ ЄВАНГЕЛІЯ»	25
П. ХОБОТ, «ОСТАННІЙ ГОЛОВНОКОМАНДУВАЧ»	26
ОЛЬГА МАТУЛА, «СВІДОК ГОЛОДОМОРУ»	30
КАЛЕНДАР УКРАЇНЦЯ, «СІЧЕНЬ»	31
О. КОНОВАЛ, «ПЕРЕЯСЛАВ, ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ТА ШЕВЧЕНКО»	32
«22 СІЧНЯ – ДЕНЬ СОБОРНОСТІ УКРАЇНИ»	33
ФІДЕЛЬ СУХОНІС, «ВІД НЬЮ-ЙОРКУ ДО ШТАТУ САМОТНОЇ ЗІРКИ»	34
КАЗКА «ІВАСИК-ТЕЛЕСИК»	36
КРАЩІ СТРАВИ УКР. КУХНІ, РЕКЛАМА	3-4
КОЛЬОРОВА ВСТАВКА	

Вітаємо!

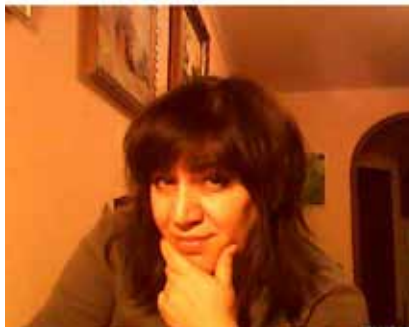
Переможцями традиційного конкурсу імені Олесея Гончара на кращу публікацію на сторінках журналу «Бористен» в 2012 році визнані:

В номінації «Науково-публіцистична розвідка» **Ніна СТЕПАНЕНКО** (м. Полтава) – за статтю «Велика українка своєї доби», котра вміщена в серпневому номері.

В номінації «Публіцистика» **Іван БУРТИК** (США) – за публікації останніх років, котрі присвячені розповідям про трагедію радянського табору особливого режиму Кінгір та статті про українську громаду Казахстану.

В номінації «Література» **Марина ГАНІЄВА – МУЗИКА** (м. Дніпропетровськ) – за оповідання «Марта – ласунка», присвячене Голодомору 1932-1933 років, вміщене у листопадовому числі щомісячника.

В номінації «Краща новація» **Іван Лазаренко** (м. Дніпропетровськ) – за впровадження на шпальтах журналу «Бористен» рубрики «Голос землі», присвяченої перспективній галузі сільського господарства України – природному землеробству.

З ІСТОРИЇ КОНКУРСУ ІМЕНІ ОЛЕСЕЯ ГОНЧАРА НА КРАЩУ ПУБЛІКАЦІЮ НА СТОРІНКАХ ЖУРНАЛУ «БОРИСТЕН»

Творче змагання започатковане у 2003 році. Таким кроком редакція журналу «Бористен» засвідчувала свою повагу та шану до класика української літератури Олесея Терентійовича Гончара. Свого часу автор «Собору» благословив появу січеславського щомісячника, мав листування із засновником та видавцем журналу **Фіделем СУХОНОСОМ**, разом з дружиною пані Валентиною приймав його на своїй заміській оселі під Києвом. Згодом журнал «Бористен» виступить одним з ініціаторів надання вулиці імені О. Гончара в Дніпропетровську. Головною метою конкурсу є передусім вияв нових літературних та журналістських обдарувань, науковців, людей творчих, небайдужих до дня минулого і сьогодення. Традиційно мистецьке змагання провадиться за підтримки Національного Гірничого Університету, де у Центрі культури української мови ім. О. Гончара в лютому місяці, відбуваються щорічні віншування переможців конкурсу за минулий рік. Нагородженим вручаються почесні дипломи та пам'ятні подарунки.

Наступного року конкурс святкуватиме десятирічний ювілей. За цей час його переможцями та лауреатами ставали автори не лише з України, а й діаспори.

Підсумки 2012: ТОП-10 визначних подій у сфері освіти та науки Дніпропетровщини

Дніпропетровська область є одним із провідних освітніх і наукових центрів України та Східної Європи. Тут зосереджені передові європейські практики та підходи. 2012 рік приніс Дніпропетровщині великі успіхи в освітній та науковій сфері. Відкрито та збудовано нові школи і дитсадки, впроваджено інноваційні проекти. Досягнення регіону визнані на найвищому державному рівні. «Це стало можливим завдяки реалізації комплексного регіонального проекту «Новий Дніпропетровщина – новий стандарт освіти», який запроваджений Олександром Вілкулом та спрямований на адаптацію освіти до реальних потреб ринку праці й економіки. Реалізація проекту буде продовжена. Дніпропетровщина має великий потенціал в освітній галузі. Ефективний розвиток системи освіти залишається одним із головних пріоритетів обласної влади», – зазначив голова облдержадміністрації Дмитро Колесніков.

3 а підсумками 2012 року на Дніпропетровщині визначено ТОП-10 визначних подій у сфері освіти та науки.

1. Дніпропетровська область – лідер в Україні з розвитку всіх рівнів освіти та з упровадження ІТ-технологій в навчальний процес.

Таку високу оцінку розвитку регіональної системи освіти дав Міністр освіти і науки, молоді та спорту України Дмитро Табачник на обласній серпневій нараді педпрацівників.

На Дніпропетровщині створений та інтенсивно розвивається єдиний освітньо-інформаційний простір, що об'єднав в єдину систему веб-ресурси усіх навчальних закладів області. Всього більше 2 тисяч сайтів. Це найпотужніший Інтернет-ресурс в освітній сфері серед регіонів України.

Цього року впроваджено низку інноваційних Інтернет-проектів.

Зокрема, із 1 вересня стартував проект «Логістика шкільного автобусу», в його рамках на всіх автобусах встановлена GPS-навігація і тривожна кнопка. Це дозволило батькам, керівництву шкіл, обласному управлінню освіти, міським та районним відділам освіти через Інтернет-сайт (<http://monitor.carsat.od.ua>) контролювати рух та швидкість шкільних автобусів, а також цільове використання транспортних засобів. В сільській місцевості області всі учні та вчителі забезпечені безкоштовним підвозом до шкіл. Автопарк шкільних автобусів у регіоні постійно оновлюється. Тільки до початку цього навчального року сільські школи області отримали 37 нових шкільних автобусів. Всього за два роки парк шкільних автобусів поповнився на 92 одиниці.

Також цьогоріч почав працювати перший в Україні унікальний інтерактивний проект «Обласна електронна школа», до складу якої входять:

· Інтернет-школа для обдарова-

них дітей – <http://eschool.dnepredu.com/>,

· Інтернет-школа для дітей з особливими потребами – <http://om.moodle.dp.ua/>,

· Віртуальна аерокосмічна школа – <http://aerospace.klasna.com/>.

Це забезпечило рівний доступ до програмного та додаткового матеріалу для учнів і викладачів незалежно від їх місця проживання – у великому місті чи сільській місцевості.

На сьогодні всі школи області на 100% забезпечені комп'ютерною технікою та підключенням до мережі Інтернет. В регіоні постійно проводиться оновлення технічної бази навчальних закладів регіону. Тільки цього року 130 шкіл області отримали 1950 сучасних комп'ютерів.

2. Відкрито Дніпропетровський «Артек» – унікальний обласний дитячий центр соціальної реабілітації «Перлина Придніпров'я» в селі Орлівщина Новомосковського району.

У центрі створені всі умови для комплексного оздоровлення, фізичного розвитку, соціальної реабілітації та медичного супроводу дітей. З ними працюють висококваліфіковані соціальні працівники, медичний персонал, вихователі, психологи, педагоги та інші фахівці. Щорічно тут відпочиватимуть та оздоровлюватимуться близько 3 тисяч дітей Дніпропетровщини, які потребують особливої уваги та підтримки з боку держави (у віці від 7-ми до 16-ти років). Центр збудовано під керівництвом Олександра Вілкула відповідно до завдання, поставленого Президентом України Віктором Януковичем щодо створення належних умов оздоровлення та відпочинку дітей, які потребують особливої уваги суспільства.

3. На Дніпропетровщині вперше за останні 10 років відкрито три нові школи.

Зокрема, дві сучасні сільські школи збудовано в Піщанці Новомосков-

ського району та Михайлівці Синельниківського району. Третю школу відкрито в обласному дитячому центрі соціальної реабілітації «Перлина Придніпров'я» Новомосковського району, завдяки чому діти можуть відпочивати, оздоровлюватися, проходити діагностику, обстеження, а якщо необхідно і лікування, без відриву від навчального процесу.

4. На Дніпропетровщині розпочала роботу перша в Україні комплексна регіональна система реєстрації дітей в дитсадки області через Інтернет.

Завдяки цьому батьки можуть у режимі он-лайн заздалегідь записати свою дитину в будь-який дитсадок регіону. Дана система впроваджена в рамках комплексного проекту «Електронний дитячий садок». 31 вересня 2012 року за цим проектом вже розпочали роботу веб-сайти всіх 927 дошкільних установ регіону. На них розміщена необхідна інформація про навчальні програми, вихователів тощо. У тому числі створена 3D-презентація кожного садка. Завдяки цьому, не виходячи з дому, батьки можуть здійснити віртуальну екскурсію конкретним дитсадком та обрати для своєї дитини той дошкільний заклад, який найбільше підходить за місцем проживання, місцем роботи, навчально-виховною програмою тощо.

На Дніпропетровщині за 2010-2012 роки збудовано та реконструйовано 85 дошкільних закладів, а також створено 290 додаткових груп при діючих дитсадках регіону. Це більше 9 тис. місць у дошкільних закладах області. Мета обласної влади – забезпечити всіх малюків регіону місцями в дитсадках.

5. Відкрито сучасний Молодіжний центр Дніпропетровщини, який вже став центром молодіжного життя в регіоні.

Завдяки цьому закладу вирішується широке коло питань, актуальних для молодого покоління Дніпропетровщини. Це стосується працевлаштування, стипендіальних і освітніх програм, туристичних поїздок тощо. Тут працює мовний клуб, розвивається волонтерський рух, діють тематичні школи, практичні заняття з менеджменту та психології, організовуються зустрічі з видатними людьми регіону.

Студенти регіону можуть вже з першого курсу отримати практичний досвід у реалізації конкретних проектів та програм, а у співпраці з різними

органами влади – менеджерські навички та відпрацьовувати підходи й методики в управлінні. Для цього в регіоні працює Дніпропетровська обласна молодіжна рада (ДОМР), що є розробником проектів та ініціатив. А для їх практичної реалізації цього року створена Дніпропетровська обласна молодіжна адміністрація.

Цьогоріч у Дніпропетровську вперше пройшов з'їзд лідерів студентського руху України, який зібрав 1200 активістів зі всієї країни.

6. Дніпропетровщина впроваджує європейські принципи та підходи в професійно-технічну освіту.

Зокрема, область визначено пілотним регіоном для реалізації проекту Європейського фонду освіти. Завдяки цьому в професійно-технічних закладах регіону держзамовлення підготовки робітничих кадрів на 2014 рік буде сформовано за європейською методикою з урахуванням реальних потреб ринку праці.

Відтепер учні ПТУ області мають можливість під час навчання працювати на сучасному обладнанні з використанням передових технологій виробництва. Адже в регіоні на базі ПТУ створюються центри нових технологій. На сьогодні в регіоні таких центрів вже 18.

В області за три роки проведено 6 регіональних «Ярмарок вакансій», у яких взяли участь близько 100 професійно-технічних училищ та вищих навчальних закладів 1-4 рівнів акредитації. В результаті, студенти отримують можливість пройти стажування, а компанії добирають для себе кваліфікованих фахівців. Більше 1600 учнів професійно-технічних навчальних закладів регіону представили свою майбутню професію – металурга, будівельника, машинобудівника, медпрацівника, залізничника, поштовика та аграрія – на першому Параді професій.

7. Вчені Дніпропетровщини поповнили освітню і наукову скарбничку перемог.

Дніпропетровщина здобула 13 медалей і Гран-прі на Третій Міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти – 2012». Зокрема, Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти отримав найвищу нагороду, гран-прі виставки – «Лідер післядипломної освіти України». Освітняни нашої області здобули 4 золотих, 8 срібних і 1 бронзову медаль.

80 провідних вишів України, Росії, Туреччини, Казахстану та 25 підприємств України презентували свої наукові розробки на Міжнародному науково-практичному форумі «Наука і бізнес – основа розвитку економіки, що відбувся у Дніпропетров-

ську. Також цього року 27 школярів Дніпропетровщини стали переможцями III Всеукраїнського етапу курсу-захисту науково-дослідницьких робіт Малої академії наук України (МАН). 7 конкурсантів вибороли перше місце та отримали іменні стипендії Президента України. Юні науковці регіону здобули 3 місце на Міжнародному конкурсі винахідників «Leonardo Da Vinci» (Грузія), друге місце на Міжнародному конкурсі наукових та технічних робіт «Intel ISEF 2012» (м. Пітсбург, США), перші місця на Балтійському науковому інженерному конкурсі (Санкт-Петербург) та міжнародній олімпіаді з біології в Японії.

8. Виведено на високий рівень патріотичне виховання молоді.

До нового навчального року учні Дніпропетровської області – це понад 270 тис. школярів – отримали у подарунок від обласної влади унікальний щоденник «Дніпропетровщина – моя рідна земля».

Щоденник є маленькою енциклопедією, яка збрала у собі цікаві відомості про Дніпропетровську область: історичні події, відомі постаті, сучасні досягнення, рекорди, пам'ятки тощо. З нагоди 80-річчя Дніпропетровщини всі школи області отримали унікальну аудіокнижку з творами місцевих поетів і прозаїків. До електронної збірки увійшли твори 80 письменників. Усі бажані можуть на сайті Головного управління освіти та науки облдержадміністрації подивитися документальний десятисерійний фільм «Жива пам'ять регіону», що розповідає про розвиток Катеринослава та Дніпропетровська протягом 100 років з 1910 по 2010 роки. Екземпляри цього фільму також роздані в бібліотеки шкіл регіону. Обласна влада закупила для шкільних бібліотек тисячу примірників унікальної книги про історію рідної землі «Невідома Катеринославщина».

У 2012 році проведені єдині уроки на тему: «Рідній Дніпропетровщині – 80 років», «Вклоняємось доземно всім солдатам», присвячені 67-й річниці Дня Перемоги у Великій Вітчизняній війні, та «Калина – символ України», під час якого учні ознайомилися з історією та майстрами Петриківського розпису, що є візитною картою Дніпропетровщини та України в усьому світі.

9. У Дніпропетровській області створена комплексна система соціальної адаптації й навчання дітей та молоді з особливими потребами.

Завдяки цьому діти та молодь регіону з особливими потребами мають змогу навчатися у звичайних дитсадках, школах та вищих

навчальних закладах. У 59 базових школах регіону запроваджується інклюзивне навчання. У кожному з цих закладів облаштовані кабінети учителя-дефектолога, психологічного розвантаження та логопедичний кабінет для проведення корекційно-розвивальних занять, а також введені відповідні посади фахівців.

Цього року стартував унікальний інтерактивний проект «Інтернет-школа для дітей з особливими потребами». Завдяки цьому учні, які знаходяться на домашньому навчанні, або часто хворіють чи потребують особливої педагогічної уваги можуть здобувати освіту.

Створений сучасний комплекс для якісної освіти й соціальної адаптації молодих людей з особливими потребами. Зокрема, на базі Національної металургійної академії України (НМетАУ) працює Регіональний центр освіти інвалідів. Загалом у всіх вищих областях, а це 85 вищих навчальних закладів 1-4 рівнів акредитації, навчається близько тисячі студентів-інвалідів.

Ці та інші проекти з розвитку інклюзивної освіти презентовані на всеукраїнській конференції з розвитку освіти для дітей з особливими потребами, що пройшла у Дніпропетровську 20 листопада.

10. Відкрито Центр дитячої творчості імені Олега Кошового у Дніпропетровську, в якому займаються близько 2 тисяч юних талантів Дніпропетровщини.

У 5-поверховому закладі, приміщення якого не ремонтувалося понад 20 років, за підтримки обласної влади проведено комплексну теплодернізацію. Завдяки цьому вихованці Центру віком від 6 до 18 років мають сучасне, комфортне і тепле для занять приміщення, яке обладнане всім необхідним для проведення занять з танців, співу, образотворчого мистецтва тощо.

На Дніпропетровщині діє унікальна позашкільна установа – обласна Мала академія наук учнівської молоді. Вона об'єднала талановиту обдаровану молодь та провідних викладачів-науковців Дніпропетровщини. У 2012 році губернаторські іменні стипендії отримали більше 800 учнів, студентів та аспірантів Дніпропетровської області. У тому числі, 359 обласних стипендій отримали переможці другого (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу Малої академії наук. Цього року 20 переможців конкурсу проектів «Молоді вчені – Дніпропетровщини» отримали гранти від 30 до 50 тис. грн, 12 кращих молодих вчених – ноутбуки та 3 кращі Ради молодих вчених отримали відеокамери.

ДОН ОДА.

Геннадій ПІВНЯК: «Свою місію продовжуватиму разом з командою однодумців»

З увагою слухали депутати конференції трудового колективу звітну доповідь ректора НГУ, академіка НАН України Геннадія Півняка про роботу ВНЗ і свою особисто як його очільника за 2012 рік.

За всіма напрямками діяльності цифри і факти вражають, бо Національний гірничий університет успішно й потужно реалізує свою Програму розвитку за формулою: НГУ – відповідність Часу. У 2012 році досягнуто вагомих інноваційних результатів в освітній, науковій, міжнародній та фінансово-господарській сферах діяльності. Визначним стало те, що й цього року вуз отримав 100 додаткових бюджетних місць, зав'язав досить міцні контакти з бізнес-структурами, отримав чергову Державну премію в галузі науки і техніки, впевнено тримає курс на ще більше розширення міжнародних зв'язків.

Ректор наголосив, що сучасна освіта вимагає формування єдиного інформаційного простору та застосування інноваційних технологій у навчальному процесі. Станом на листопад 2012 року парк обчислювальної техніки зріс на 138 одиниць, інформаційні ресурси стали більш доступними за рахунок 90 % покриття території університету зоною Wi-Fi, гарантованої швидкості роботи в освітніх мережах 700 Мбіт/с.

У 2012 році випуск фахівців за всіма формами навчання та освітньо-кваліфікаційними рівнями становив 5 995 осіб. За результатами державної атестації якісні оцінки здобули 75,8 % бакалаврів (2011 рік – 73,3 %), 86,8 % спеціалістів (2011 рік – 85,8 %) та 92,7 % магістрів

(2011 рік – 95,7 %). За денною формою навчання дипломи з відзнакою отримали 12,1 % бакалаврів, 16,7 % спеціалістів та 54,3 % магістрів. Спостерігається тенденція зростання успішності випускників під час державної атестації.

Досягнуто суттєве розширення контактів з провідною українською енергетичною компанією ДТЕК, що зацікавлена впроваджувати інноваційні проекти. Здійснено результативні кроки зі створення в науковій сфері НГУ концепції інноваційної платформи. Збільшено фінансування наукових досліджень університету до 11 млн. грн.

Значно розширено міжнародні контакти у сферах підготовки фахівців, виконання спільних наукових робіт і проектів (Німеччина, Польща, Росія, Казахстан, США).

Університет став співвиконавцем 9 міжнародних наукових проектів, 21 освітнього проекту, 46 програм, науковцями і студентами отримано 158 міжнародних грантів.

Отримано гранти на виконання трьох науково-освітніх проектів за програмою ТЕМПУС (за участю України виконується 23 проекти). За участю університету створено Всесвітній Форум університетів ресурсів зі сталого розвитку. Динамічно розвинуту співробітництво з університетами та установами США (Франклін Університет, Фонд ім. Фулбрайта, Фонд CRDFGlobal).

У фінансово-господарській роботі рік, що минає, підтвердив: успішна діяльність університету була забезпечена завдяки цілеспрямованій роботі ректорату і факультетів по залученню коштів до спеціального фонду бюджету. Саме ці надходження забезпечили життєдіяльність університету. Цільові ресурси виділені тільки для сплати за комунальні послуги і енергоносії (1,7 млн.грн. - близько 20 % від потреби).

Налагоджено більш ефективне функціонування системи органів студентського самоуправління (конференція студентів НГУ, Рада студентів НГУ, Комітет у справах молоді, Ради студентів факультетів). Організовано й успішно проведено другий конкурс на звання «Кращий староста академічної групи НГУ».

Таким чином, забезпечено динамічний розвиток університету за моделлю європейського вищого навчального закладу, з посиленням дослідницької й інноваційної складових, розкриття здібностей і забезпеченням соціального захисту кожного студента, науковця, викладача і співробітника, для яких гірничий визначає їх власну долю, є для нас ключовим пріоритетом.

Депутати конференції і виступаючі, серед яких, зокрема, декан геологорозвідувального факультету професор В.Ф. Приходченко, директор Міжгалузевого інституту безперервної освіти О.О. Азюковський, голова студентської ради М.Ю. Черних, доцент кафедри аерології та охорони праці О.О. Яворська, - одноголосно високо оцінили діяльність НГУ і ректора Геннадія Півняка.

Справжнім чудовим передноворічним сюрпризом для всіх стала інформація, яку оголосив голова профспілки Валерій Сало: «Наказом міністра освіти, науки, молоді та спорту України Дмитра Табачника термін роботи ректора Геннадія Півняка продовжений до 1 січня 2016 року».

Завершальним акордом конференції став виступ Геннадія Григоровича, який зазначив: «Ваша оцінка нашої роботи - це висока довіра до мене, ректорату, до всіх деканів факультетів і завідуючих кафедрами. Я вважаю, що це довір'я ми повинні виправдати. Особисто я прийшов до висновку, що можу продовжувати свою місію на посту ректора, але разом з командою однодумців, разом з вами».

Додамо, що у 2012 році НГУ відзначив незвичайний ювілей – 30 років його очолює Геннадій Півняк. Ювілей справді гідний книги рекордів України – жоден з вітчизняних вузів не може похвалитися таким тривалим незмінним керівництвом.

Валентина ШАБЕТА, ІАЦ НГУ.

Палац студентів ДНУ: 60 років творчості

З 1952 року Палац культури студентів є осередком творчості молоді міста Дніпропетровська. У цьому році йому виповнилося 60 років. Напередодні Нового року в Малій залі Палацу відбулося урочисте святкування 60-річчя з дня відкриття Палацу студентів Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара, на якому були присутні усі співробітники Палацу різних років, керівництво університету на чолі з ректором Миколою Вікторовичем Поляковим, почесні гості – представники влади області та міста. Цілий вечір лунали привітання та було вручено багато подарунків та подяк. Жоден співробітник не залишився у цей день без нагороди.

Палац студентів ДНУ, який у 2003 році був визнаний кращим культурно-освітнім закладом України, щороку проводить близько 200 різноманітних заходів, у яких беруть участь понад 50 тисяч осіб. Він є дієвим майданчиком для реалізації багатьох творчих проєктів – студентських фестивалів, турнірів, ювілейних концертів творчих колективів та інших культурно-розважальних акцій загальноуніверситетського, міського, всеукраїнського та міжнародного масштабу. Водночас проводяться у Палаці й заходи науково-просвітницького характеру: численні виставки, читання, конференції, семінари, презентації, урочисті зібрання, тощо.

На сьогодні у Палаці студентів ДНУ працюють понад 20 творчих гуртів художньої самодіяльності: танцювальні, вокальні та інструментальні колективи, циркова студія, театри, студія образотворчого мистецтва, команди КВН тощо. Колективи Палацу студентів вже добре відомі не тільки у дніпропетровському регіоні, але і в різних кутках України та за кордоном, дев'ять із них мають звання «народний» і «зразковий». Це такі колективи, як: народний ансамбль фольклорного танцю «Веселка», народний ансамбль бального танцю «Ритм», народна студія образотворчого мистецтва – галерея «Перспективистів», народна хорова капела «Просвіта», студія сучасного вокалу «Мрія», ансамбль класичної музики «Саргіссіо», ансамбль скрипалів «Овація», колектив «Ретро-компанія», народний театр мініатюр «Маски», народна циркова студія «Радуга», зразко-

вий театр танцю «Рассвет», театр танцю «La Vie» та інші.

В цілому, творчою самодіяльністю у стінах Палацу займаються близько 700 студентів Дніпропетровського національного університету та інших вищих навчальних закладів міста. Говорить директор Палацу студентів Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара, заслужений працівник культури України Вадим Вікторович Стукало: «Нині Палац студентів ДНУ – це потужний молодіжний методично-культурний центр, центр духовності та організації змістовного дозвілля студентської молоді Дніпропетровська. А в минулому – це відомий Потьомкінський палац – найстаріша історико-архітектурна пам'ятка нашого міста. Побудований у 1789 році на замовлення князя Григорія Потьомкіна, фаворита імператриці Катерини II, палац відіграв роль літньої резиденції, де проводилися світські бали. Тож нам дуже приємно, що навіть переживши кілька реконструкцій, він і досі зберігає свій початковий задум».

Поряд із творчою складовою, ще одним напрямом діяльності Палацу студентів ДНУ сьогодні є збереження і продовження історії Потьомкінського Палацу. Так, уже декілька років поспіль студенти кафедри образотворчого мистецтва і дизайну факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара захищають свої дипломні роботи саме у нашому Палаці.

Зокрема, ними був створений незвичайний проєкт – монументальний розпис плафону на стелі одного з парадних залів «Чотири пори року», для якого ретельно досліджувався історичний аспект: вивчалася творчість художників монументального жанру XVIII століття, тематика і стиль плафонного розпису того часу, включаючи розписи інших споруд автора Потьомкінського палацу, відомого архітектора Івана Старова. Уже протягом більше 20 років Палац студентів входить до складу ДНУ імені О. Гончара. І якщо перші десять із них були роками ствердження Палацу в структурі університету, то наступне десятиліття можна сміливо назвати справжнім розквітом його діяльності, яка і сьогодні приносить користь не тільки студентству Дніпропетровського національного університету, але й місту та регіону в цілому.

Нині Палац студентів, дійсно, розвивається. За словами директора, останнім часом значно активізувалася співпраця Палацу зі студентською радою університету, що дало змогу втілити в життя актуальні культурно-просвітницькі й творчі ініціативи студентів. «У стінах Палацу вже знайшли свою реалізацію кращі студентські починання – впроваджені різні вокальні і танцювальні конкурси, з'явилися нові сумісні проєкти – успішні, потужні фестивалі, які вийшли далеко за межі ДНУ.

Тому студенти нашого класичного університету сьогодні можуть бути прикладом не тільки у розвитку освіти та науки, а й у розвитку культури», – зазначає Вадим Вікторович. З нагоди ювілею Палацу нагороджені: Почесною відзнакою голови Дніпропетровської обласної ради Трахт Ігор Якович – головний режисер Палацу студентів Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара; Почесною грамотою Дніпропетровської міської ради Вінокурова Людмила Григорівна – керівник зразкового театру танцю «Рассвет» Палацу студентів Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара, заслужений працівник культури України та Лідовська Галина Григорівна – керівник танц-спортивного клубу «Ритм» Палацу студентів Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара, заслужений працівник культури України; Почесною медаллю «За вірну службу ДНУ» Рудковська Оксана Володимирівна – художній керівник Палацу та керівник народного ансамблю сучасного вокалу «Мрія», Вінокурова Людмила Григорівна – керівник зразкового театру танцю «Рассвет», Ларченко Тетяна Анатоліївна – завідувача виробництвом кафе «Студентське». Саме ці люди, з дня в день, залишаючи частинку свого серця, душі у Палаці студентів, продовжують писати його історію. Тож, сподіваємося, що вже через 10 років велика дружня команда буде святкувати вже 70-річний ювілей Палацу студентів, адже «місце зустрічі змінити не можна».

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ.

Про таланти з гірничого знають у Парижі

Переможницею паризького «Business Week» - 2012 стала команда, яку очолювала українська студентка з Національного гірничого університету (Дніпропетровськ) Анастасія Руденко!

«Побачити Париж і створити роботу» – такою була тематика міжнародного студентського проекту «Business Week», у якому взяли участь шестеро студентів Інституту економіки Національного гірничого університету, а також координатор проекту від НГУ Анна Сергіївна Авдющенко.

Кілька тижнів тому цей проект здійснився на базі Паризького університету інформаційних технологій «l'UT de Saint-Denis». Його мета полягала в об'єднанні студентів з Франції, України, Чехії, Росії, Бельгії та Нідерландів у захоплюючий бізнес-грі. Представниками НГУ та України стали асистент кафедри прикладної економіки Анна Авдющенко та студенти 4-го курсу: Юлія Білецька, Анастасія Руденко, Юлія Камушева, Ірина Худякова, Павло Пуларія та студент 3-го курсу Василь Лук'яненко.

Нам довелося придумувати роботу, здатного надавати певні послуги, а також обмірковувати, як маючи певні ресурси, вивести його на ринок з максимальною віддачею. Для всіх учасників цей проект став унікальною можливістю не тільки застосувати на практиці свої знання у сфері економіки та менеджменту, а й розвинути комунікаційні, організаційні та лінгвістичні навички, а також познайомитися з культурою та стилем життя студентів інших країн. «Business Week» – це ще й можливість оцінити різницю як у соціальній сфері життя, так і у сфері підходу до вирішення економічних та управлінських проблем. Цікаво було спостерігати, як на одну й ту ж проблему дивляться студенти різних народів.

Перший день програми розпочався з презентації своєї країни. Українські студенти справили неабияке враження своїм відеороликом про таланти кожного з них. Далі всіх учасників розподілили на команди по 5-6 чоловік, до речі, в кожній міг

працювати лише один представник країни. Для успішного функціонування команди обирали лідера, який би міг раціонально розподіляти обов'язки та координувати роботу

команди в цілому. Кожна команда складалась з двох комітетів: фінансового та з висвітлення концепції управління компанією і розробки маркетингової стратегії. При цьому кожен займався питаннями, в яких він найбільш компетентний.

Другий та третій день відзначились своєю напруженістю, інтенсивністю та запеклою боротьбою всіх команд. Щодня вившувались проміжні результати успішності роботи кожної компанії у фінансовому аспекті, зокрема, розмір прибутку, а також у сфері відносин з ринком та споживачами. На четвертий день гри ми підбивали підсумки своєї роботи, які потім презентували викладачам усіх університетів-учасників. У кінці дня всі учасники проекту зібралися за святковим столом, який складався зі страв і напоїв різних країн.

Але найголовніше – переможцем паризького «Business Week» - 2012 стала команда, яку очолювала українська студентка з Національного гірничого університету (Дніпропетровськ) Анастасія Руденко!

Останній день програми став незабутньою точкою зимового «Business Week», адже після вручення сертифікатів представники кожної країни заспівали свою народну пісню, особливо здивували всіх співочим й танцювальним ентузіазмом французькі викладачі та студенти!

Старанна праця над проектом не завалила нашим студентам знайти час для культурного дозвілля. Увечері ми відвідували музеї – Лувр, музей Мадам Орсей та інші. Побували у Нотрдам де Парі, піднімалися на Ейфелеву вежу, підходили до Триумфальної арки...

Після закінчення паризького «Business Week» наші студенти повернулися сповнені творчої енергії, з поповненим багажем професійного й життєвого досвіду, а також з безмежною любов'ю до справжніх круасанів!

Юлія БІЛЕЦЬКА, студентка групи МН-09-3, Національний гірничий університет, Дніпропетровськ.

• **Болишь**

Маршрутка на Західний та інша любов до України

Ви знаєте, я таки люблю Україну. Я виросла в родині, де любили все українське: землю, працю, пісню.

Я люблю природу, ширих людей своєї країни, (сало? ні, сало не люблю), але чомусь до оскомин мене дратує їхній стиль життя «моя хата скраю». Є у славному гроді Дніпропетровській заводській такий собі район з одним розшарпанним трамваєм і чотирма напрямками маршрутів. У довжелезній черзі на вокзалі, завжди знайдеться хтось із запитанням «Это маршрутка в село Западный»? Маршрутка - то такий транспортний засіб, часто з розхитаними поручнями, зачине-ними наглухо люками, і марки – «мерседес-спринтер». У черевце такого засобу набивається вдвічі з половиною більше пасажирів, ніж може розмістити. Частото-густо доходить до конфліктів через тісняву і елементарну невихованість чи нетерпимість. Всі спроби відволіктися летять шкереберть, як тільки-но тебе стусонуть під бік, потопчуть туфлі чи відірвуть гудзик.

Згадую, розкішний за просторістю міський автобус в Італії, у ньому їде 5-6 чоловік при вмісткості більше 30... і якось же вони вирішують питання рентабельності!!!! Ні, я не хочу до Італії, я не хочу пармезану, мене влаштовує наша бринза! Я хочу жити серед людей і чиновників, які якісно виконують свою роботу.

Їду у більш просторому, але вкрай зношеному 5-ому трамваї.

Пилу – просто клубки гасають по салону, обігрівачі працюють виключно влітку, коли спека +30, коли -20 – обігрівачі НЕ функціонують.

Запитую у кондуктора:

- Чому ви не вимієте салон? Це ж знущання, тут задихнутися від пилу можна.

- А я що уборщица, в мої обов'язанности это не входит!

- То давайте, вашого директора попросимо помити.

- А ты мне не хами, сейчас высажу из трамвая!

Вибухнув лічильник, телефоную до КЖЕПУ-22, на розповідь про мою неприємність з проханням надіслати чергового електрика, відповідь: «А я только заявки принимаю!» «То приймайте, шановна, приймайте, от телефоную, горечко у мене».

Господи, оброзуми мій народ! Пошли у Новому році, хоч би через одного чиновників, котрі переймаються буттям пересічного українця. Моя найбільша мрія - добратися роботи на 118-ій маршрутці з Західного з Іваном Куліченком чи Олександром Вілкулом. Може тоді справа дійшла б і до виділення на «село Західний», просторих, комфортабельних автобусів, де видно світ божий, а не як худобину везуть і бачиш ти, хіба що голови або стіну з рекламами.

Я люблю Україну, люблю Дніпропетровськ і тим більше образливо за що люблю. Ймовірно, як за тим анекдотом про черв'яків, «є таке поняття сину, батьківщина»!

Людмила БРЕГА.

Поетичним рядком

Зінаїда ГРІЄВА

ТОБІ, УКРАЇНО, МІЙ БІЛЬ І ЛЮБОВ

Моя Україно,
Будь вільна до віку,
Й благословенна
В прийдешніх віках,
За те, що ти долі
Щасливо еднаєш
І вірю – майбутнє
В надійних руках.
Люблю твої гори,
Ліси, полонини,
Садочки вишневі,
Пісні солов'їні,
І символ твій мирний -
Трудяги-країни -
Червоної кетяги,
Диво-каліни.
Тебе я кохаю,
Мов неньку єдину,
За пісню дитинства
Свою солов'їну.
А ти, наче птах той
І вільний, і гордий,
Ти маєш свій голос,
Живий, неповторний.
Ми будемо єдині,
Попри негарзди
Ти вистойш, рідна,
Ти мусиш не впасти!
Пишаюсь тобою,
Моя Україно,
Що мову плекаєш
Свою, солов'їну,
За прапор, що гордо
Над світом зоріє,
І втілюєш казку
В щасливішу мрію,
Щоб знали у світі
Про нашу країну,
Про вільну і горду
МОЮ УКРАЇНУ!
Омріяна ВОЛЯ –
То кожного ДОЛЯ,
І вірю я в світле
Твоє майбуття,
В даровану волю
Нащадкам довічно.
Ти поруч із кожним,
ЯК ДОЛЯ - ВЕЛИЧНА!
ЖИВИ УКРАЇНО!
ЩАСЛИВО І ВІЧНО!

Грудень 2012

Науковці НГУ отримали держпремію

25 грудня 2012 року Прем'єр-міністр України Микола Азаров у м. Київ вручив Державні премії України в галузі науки і техніки. Серед провідних науковців держави нагородили отримали професори кафедри підземної розробки родовищ Національного гірничого університету (м. Дніпропетровськ) Олександра Кузьменко та Ірина Ковалевська.

Згідно Указу Президента України № 329/2012 від 18.05.2012 «Про присудження Державних премій України в галузі науки і техніки» колективу авторів (Національний гірничий університет та ДТЕК «Павлоградвугілля») за роботу «Сучасні технології комплексної розробки вугільних родовищ України в гірничо-геологічних умовах відпрацювання тонких та надтонких пластів» було присуджено Державну премію України в галузі науки і техніки.

Лауреати Державної премії України в галузі науки і техніки Національного гірничого університету та ДТЕК «Павлоградвугілля».

Зліва-направо (перший ряд): О.В. Вівчаренко, В.В. Гречушкін, О.М. Кузьменко, Б.С. Патон, К.І. В'ялий, А.В. Мартовицький, І.А. Ковалевська; (другий ряд): В.Г. Черватюк, О.П. Копилов, Ю.Я. Чередниченко.

ВІД ЩИРОГО СЕРЦЯ – СВОЇМИ РУКАМИ

До новорічних та різдвяних свят в Дніпропетровській обласній бібліотеці для молоді ім. М.Светлова проведено декілька заходів по створенню святкових подарунків власноруч. Юнаки та дівчата з задоволенням приходили до бібліотеки, щоб навчитися майстерності їх виготовлення.

Учасників заходів, учнів ЗОШ №147 та студентів Дніпропетровського коледжу технологій та дизайну, супроводжували у подорожах народними промислами «Добрих рук майстерність» і «Дивоцвітом малюю душу» Бондарук А.Т., художник з етнічного костюму, старший науковий співробітник Дніпропетровського художнього музею Смілянець О.М., дизайнер української народної вишивки.

Дивовижним розмаїттям зацвіли квіти, намальовані учнями на майстер-класі «Малюємо квіти посеред зими», який провела Бородіна А.С., майстер декоративно-прикладного мистецтва. По-справжньому чудовим було поєднання літніх пишних квітів з новорічними прикрасами.

Поринути у світ української ляльки-мотанки, дізнатися про історію її виникнення і власноруч зробити різдвяного янгола молоді мала змога під час майстер-класів. Головним «янглотворцем» була методист бібліотеки Чуйко Т.О., яка радила у процесі творення думати лише про позитивне, тому що виготовлення ляльок – це не просто гра, а долучення до українських традицій, активне пізнання світу та себе в ньому. Юнаки та дівчата переконалися, що ляльку-мотанку може зробити кожен. Для цього необхідно лише трішки часу, фантазії та щоб душа бажала прекрасного.

Школярі та студенти не тільки творили диво своїми руками, а й слухали українські пісні у виконанні ансамблю бандуристів ДМШ №3 під керівництвом О.А. Стоженко.

Т.О. ЧУЙКО, головний методист ДОБМ ім. М.Светлова.

До власних імен необхідно ставитися з повагою

Центр історії та розвитку української мови Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара провів науково-практичний семінар «Українська мова в особливих документах».

У роботі семінару взяли участь працівники пенсійних фондів м. Дніпропетровська та науковці факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства.

Потреба у проведеному таких заходів постала досить давно, адже працівники різних державних служб, які оформляють документи особового складу громадянам, дуже часто звертаються до провідних спеціалістів Центру з питаннями щодо надання консультацій стосовно роз'яснення і правильного оформлення власних назв, зокрема антропонімів – імен, по батькові, прізвищ. Центр історії та розвитку української мови Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара протягом майже семи років своєї діяльності проводить активну, планомірну й системну роботу, надаючи консультації такого типу установам, закладам,

громадянам м. Дніпропетровська та Дніпропетровської області.

Зрозуміло, що виправити помилки в особових назвах або встановити їхню ідентичність кваліфіковано й професійно можуть тільки мовознавці. Проте будь-яка освічена людина здатна успішно впоратися з багатьма проблемами стосовно написання власних імен за допомогою науково-практичної літератури – «Українського правопису», підручників, довідників, словників, де й закріплені мовно-літературні норми графічної фіксації імен, по батькові, прізвищ.

Зробили свій внесок у справу антропонімічного словникарства й науковці Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара. Українці й русисти Т.С. Пристайко, І.С. Попова, І.І. Турута, М.С. Ковальчук уклали «Російсько-український словник прізвищ мешканців м. Дніпропетровська» (2008, 2009), який підготовлений для спеціалістів і громадян, що з різних причин змушені встановлювати відповідники між одними й тими самими прізвищами, орфографічно закріпленими двома мовами в особових документах людей. Цей словник має

регіональний характер за реєстром прізвищ, але всеукраїнське призначення для користувачів, адже прізвища українців схожі.

Досвід науково-консультативної роботи Центру історії та розвитку української мови Дніпропетровського національного університету ім. Олеся Гончара із громадянами і державними установами регіону в галузі офіційного оформлення особових документів переконав лінгвістів у потребі створення «Словника назв по батькові» (автори: Н.С. Голікова, І.С. Попова, І.І. Турута), який був виданий у 2012 році.

Безперечно, роз'яснювальна та лексикографічна робота в галузі української антропоніміки переконовує, що до власних імен необхідно ставитися з повагою, як і до їхніх носіїв, адже люди дуже чутливі до всього, що стосується їхнього найменування.

Учасники науково-практичного семінару вирішили й надалі працювати разом, щоб удосконалити, покращити процес оформлення власних назв у документах особового складу. Зрозуміло, що кожен свідомий громадянин повинен також більше цікавитися своїм «вірним і невідступним товаришем» – прізвищем, як писав про нього Іван Франко.

Директор Центру історії та розвитку української мови, доцент ГОЛІКОВА Н.С.

МАНДРІВКА НА МАЛЕНЬКУ БАТЬКІВЩИНУ

не просто зачитували доповіді, їх розповіді стали мандрівкою на маленьку батьківщину кожного учасника.

ВІД В'ЯЗІВОК ДО СОКАЛЬЩИНИ І ВІД БАЛАКЛАВИ ДО ЧЕРВОНАГРАДА

Тож мова йшла про походження назв міст та селищ, звідки приїхали на навчання до нашого гірничого університету майбутні інженери. Як повідомив студент групи БСІТ-12 Володимир Колгін, топоніміка (походить від грецького *topos* – місце і *onoma* – імя, назва) – це наука, що вивчає географічні назви, їх смислове значення, розвиток, сучасний стан та вимову, а також соціальні та природні умови, за яких ці назви виникли. Тобто топоніміка є інтегральною науковою дисципліною, яка знаходиться на стику трьох галузей знань: географії, історії та лінгвістики. Після ґрунтовного вступу, завдяки акторським здібностям Володимира, ми ніби побували на старовинних вулицях Чернівців і почули вальси Шопена, з котрих, якщо вірити доповідачу, починалися ранки у цьому дивовижному місті. А ще дізналися про те, що Чернівці називали Маленьким Віднем, Єрусалимом над Прутом і навіть Карпатським Парижем. Хоча у минулому Чернівці були передмістям нині вже неіснуючого міста Цецино (Чечун), де селився чорний люд...

Олександра Саїтова з групи БДБ-12-1 розповіла про дивовижний мальовничий край Львівської області – Сокальщину. Зокрема, про гірничке місто Червоноград (до 1951 року Кристинопіль, назва-

ного на честь дружини польського воеводи). З підґрунтям назви Червоноград допомогли історики, які нагадали, що за часів Київської Русі на цих землях були «червлені городи», західний форпост володіння Володимира Великого.

Реферат Катерини Зіненко з групи ГР(г)-12-6 можна назвати захоплююче цікавим. Її тема – таємнича Балаклава, «місце неземної фотогенічності», що притягало увагу Олександра Пушкіна, Івана Айвазовського, Лесі Українки. У радянські часи – засекречена база підводних човнів. Нині відкрите для туристів. Стародавнє поселення іменувалося Сюмболон-лімен – «Гавань символів, звісток». Звідси генуезьке Чембало. Сучасна назва походить від турецького *baluk* «риба» та *juva* «гніздо» – «місце, багате рибою».

Не менш цікаву доповідь про топонімічні назви села В'язівки, що на Павлоградщині, підготував Іван Гринь з групи ГР(г)-12-5. Тут прозвучала не одна легенда, пов'язана з обороною села від татар, які зав'язли в болоті. І версія про те, що раніше тут росли дерева, які мають назву в'яз. Чимало цікавого почули і про місцеві назви: «Герцівку» (від слова герцювати – козацькі бої на кулаках), «Бабине коліно», «Довжик» і «Перевізі».

Чудово розповіли про історію головного проспекту Дніпропетровська студентка групи УБіТ-12 Ірина Зема та студентка групи БДБ-12-1 Катерина Мудрак про топоніміку житлових масивів нашого міста на Дніпрі.

Вікторія ПОПОВА, студентка.

26 ЛЮТОГО
В ДНІПРОПЕТРОВСЬКУ
ПРОЙДЕ ВИСТАВКА
«ОСВІТА В КАНАДІ»

Виставка «Освіта в Канаді» проводиться вдруге в Україні посольством Канади в Україні за участю ексклюзивного партнера компанії StudentLand TM та підтримки Міністерства освіти і науки України. Ця подія є частиною Європейського туру представників провідних канадських навчальних закладів. Її мета - знайомство з системою освіти і науки Канади, презентація популярних канадських навчальних закладів.

Цього року партнером проекту у Дніпропетровську є Національний гірничий університет. Данна програма допоможе студентам Дніпропетровщини і, зокрема, НГУ, ознайомитись та скористатись освітніми можливостями Канади. Представники навчальних закладів нададуть інформацію про сам заклад, його спеціалізацію, унікальні програми, умови вступу, інформацію про проживання і дозвілля тощо. На виставці будуть представлені усі можливі типи програм: мовні та шкільні програми, підготовчі вступні програми, ступеневі програми (бакалаврат, магістратура), неступеневі програми (сертифікатні та дипломні), СО-ОР Програми (Навчання + Оплачуване/Неоплачуване Стажування) та учбові заклади: школи, коледжі, університети.

Учасниками цьогорічної виставки «Освіта в Канаді» є 25 навчальних закладів, якість програм яких визнана урядом Канади. Це найбільш рейтингові коледжі та університети країни, які пропонують найширший спектр освітніх ступенів з міжнародним визнанням.

Студенти НГУ намагаються покращити світ за допомогою використання робототехніки

15 січня в медіа центрі «ДНЕПР ПОСТ» відбулася прес-конференція, в якій взяли участь: Анна Авдющенко - асистент кафедри прикладної економіки, Анастасія Руденко, Ірина Худякова, Юлія Білецька - студенти 4-го курсу Інституту економіки НГУ.

Освітній проект BUSINESS WEEK, заснований провідними університетами Європейського союзу, реалізується вже протягом 10 років, в ньому бере участь 14 ВНЗ з 11 країн Європи. Спочатку представників НГУ запрошували тільки в якості гостей, але зараз вони вже повноправні члени команди, до того ж - єдині представники України.

«Цей проект надає студентам з різних країн можливість вдосконалювати і розвивати себе, отримувати навички міжкультурної комунікації, відпочивати і веселитися в міжнародній команді, розвивати свої особистісні якості, практикувати мовні навички і просто знаходити друзів в інших країнах. І все це відбувається протягом подорожей, які організовує для своїх студентів Інститут економіки НГУ. У квітні такий проект з менеджменту ми хочемо провести в Дніпропетровську. Це буде бізнес-симуляція, в якій інтернаціональні команди будуть розробляти проекти курортних міст» - зазначила Анна Авдющенко.

Анастасія Руденко, команда якої перемогла, розповіла, їх ідея полягала у створенні робота, який доглядає за спальним місцем людини, і, тим самим економить час з ранку. Робот самостійно змінює постільну білизну на нове, видаляє з неї плями та інші забруднення у відсутність господаря, а також застилає постіль. Секрет перемоги цієї команди в добре організованій команді, успішній стратегії і в умінні реагувати на зміни кон'юнктури ринку. У кожній команді міг бути лише один представник від країни, тому що інтернаціональність - одна з ідей цього проекту. Нашою метою було не створення конкретного робота, а впровадження роботів в економіку, створення команди, симуляція бізнесу. Кожна з 9 команд повинна була презентувати свою ідею робота, який міг би полегшити життя людям. Ідеї кожної з команд дійсно були варті уваги. Було запропоновано запустити у виробництво роботів, які здатні допомагати в господарстві і вчити цьому господарству; роботи, на вулицях прибирають продукти життєдіяльності після вигулу друзів наших менших; роботи, здатні зчитувати з обличчя людини достовірність її слів; роботів-поводирів.

А ми нагадуємо, що вже в квітні 2013 року проект BUSINESS WEEK прийматиме Національний гірничий університет.

ІАЦ НГУ.

У ДНУ відкрилась дев'ята фотовиставка-конкурс

Групою аналізу у сфері гуманітарної освіти та виховання молоді за підтримки ректорату та факультетів ДНУ, зокрема факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства, підготовлено матеріали для щорічного загальноуніверситетського фотоконкурсу «Земле рідна моя, яка ж ти красива!».

Світлини, представлені на фотовиставці-IX «Земле рідна моя, яка ж ти красива!», вкотре переконують у тому, що Україна неповторна й неймовірно гарна. З огляду на загальну тему, сформовано такі розділи дев'ятої фотовиставки: серце моєї країни – Київ; місто, у якому я живу; стежками рідного краю; скарби культури (люди та їхня творчість). Автори відтворили красу українських краєвидів та водночас передали почуття, які в них викликало побачене. Світлини розділу «Серце моєї країни – Київ» зображають різні куточки нашої столиці. Розділ «Місто, у якому я живу» – це справжня екскурсія Дніпропетровськом. Розділ «Стежками рідного краю» розкриває неповторність різних куточків України. А до розділу «Скарби культури (люди та їх творчість)» увійшли світлини, на яких відтворено життя українців, їх мистецьку діяльність.

Під час відкриття дев'ятої фотовиставки були підведені підсумки попередньої фотовиставки-конкурсу «Миттєвості життя: свята і будні», що функціонувала у фойє 13 поверху головного корпусу ДНУ протягом 2011/2012 навчального року. За результатами студентського голосування I місце у фотоконкурсі «Миттєвості життя: свята і будні» посіла студентка механіко-математичного факультету Вероніка Басанець. II місце розділили між собою студенти факультету систем і засобів масової комунікації Марія Качайкіна і Артем Куля, а III місце посіли студентка факультету прикладної математики Маргарита Вітер і студентка факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства Олена Резнік. За Наказом ректора ДНУ М.В. Полякова призери були відзначені грамотами й цінними подарунками.

Захід відкрив проректор з науково-педагогічної роботи у сфері гуманітарної освіти та виховання молоді, професор В.В. Іваненко. У вступному слові Валентин Васильович підкреслив, що подібні творчі проекти дають можливість кожній молодій особистості розкрити свої таланти, сприяють її духовному зростанню й гармонійному розвитку. За словами професора В.В. Іваненка, фотовиставки останніх років «Мій ріднокрай-2009: Портрети і пейзажі», «Моя Alma mater», «Світ крізь посмішку», «Миттєвості життя: свята і будні» стали справжньою подією не лише для нашого університету, а й для всієї Дніпропетровщини. Фотовиставки відвідували представники шкіл, коледжів, вузів, громадських організацій, засобів масової інформації, а також іноземні делегації, які перебували в ДНУ з офіційними візитами.

«Світлини фотоконкурсу випромінюють тепло, дарують душевний спокій кожному глядачеві, надихають на творчість» – підкреслила, вітаючи присутніх, провідний методист групи аналізу у сфері гуманітарної освіти та виховання молоді, керівник проекту В.О. Архіреєва. Вона подякувала всім, хто долучився до участі у фотоконкурсі, особливо тим студентам і викладачам, які надають свої світлини протягом багатьох років.

Характерною особливістю кожного фотоконкурсу є демократичність визначення переможців – скринька, до якої відвідувачі опускатимуть свої листівки, де зазначені назва кращої світлини й прізвище автора, за якими й будуть визначені переможці і нагороди ректорату. Виставка функціонуватиме до листопада 2013 року.

Тож вітаємо всіх із відкриттям IX фотовиставки-конкурсу «Земле рідна моя, яка ж ти красива!» й бажаємо учасникам перемоги, а глядачам гарного настрою і яскравих, позитивних емоцій від її перегляду!

Група аналізу у сфері гуманітарної освіти та виховання молоді ДНУ ім. О. Гончара.

ФОТО в Україні

В Україну фотографію принесли в 1840-их роках чужоземні фотографи, учасники щорічних міжнародних Київських ярмарків — «Контрактів», які часто залишалися на Україні; першими фотографами-поселенцями були французи Жак і Шарль-Поль Гербсти. У 1860 — 90-их рр. відкрилися фотостудії професіоналів в Одесі, Харкові, Полтаві та ін. більших містах. До 1914 в самому Києві працювало бл. 70 комерційних фотографів.

В Україні діє «Національна спілка фотохудожників України» (НСФХУ). Вона була заснована ще в грудні 1989 в м. Київ. На сьогодні НСФХУ перетворилась у велику й поважну організацію фотомитців, що має свої творчі осередки в усіх обласних центрах України та АР Крим.

• Гортаючи календар

З КАГОРТИ УКРАЇНСЬКИХ ІНТЕЛІГЕНТІВ

24 лютого біжучого року виповнюється 90 років з дня народження Клавдії Павлівни ФРОЛОВОЇ - видатної вченої у галузі філології. З цієї нагоди у видавництві Дніпропетровського Національного Університету, де вона довгий час працювала, готується прапам'ятна книга, в яку мають ввійти спогади її колега, приятелів і тих, кому випала нагода співпрацювати з небіжчицею. Подаємо один з дописів майбутнього збірника, який належить перу редактора журналу «Бористен» Фіделя СУХОНОСА.

Талановиті люди - талановиті в усьому. Цю сентенцію сповна розумієш, коли знайомишся з долею Клавдії Фролової - видатного вченого і педагога, відомого літератора і філософа, талановитого режисера і акторки, невтомного організатора і генератора ідей, відданій справі трудівниці, чарівної і душевної жінки, чесною, відважною, відкритою людиною. Все вище перераховане аж ніяк не намагання прикрасити образ, безсумнівно, цієї непересічної особистості. Біографам, літературознавцям і театрознавцям ще належить сповна оцінити роль Клавдії Павлівни Фролової в розбудові духовних обширів нашої української громади. Але, що ця роль значуща і впливова, зрозуміло було за її життя й нині, коли вже цієї жінки немає поміж нас тим більш.

Особисто мені не випадала нагода близько знатися з Клавдією Фроловою. Наше спілкування було не надто системним і більш спорадичним. Однак, навіть в такому, так би мовити, форматі дозволяло сповна

збагнути обшири особистості цієї творчої натури.

Я мав до діла з К. Фроловою як керівник художніх програм Дніпропетровської обласної студії телебачення, ведучий культурологічного тележурналу «Дивосил» та як видавець щомісячника «Бористен». І де б не випадало співпрацювати з Клавдією Павлівною: чи то перед вічком телекамери у прямому ефірі, чи в редакції під час обговорення нового телевізійного проекту, або майбутньої публікації у журналі – я сповна міг відчути вимогливість та глибоку інтелігентність цієї жінки. Вона, як на мене, на дух не переносила примітивізм. І це стосувалося будь-якої сфери. Але особливо, пригадую, дратувала Клавдію Павлівну необізнаність та зашореність людей науки, мистецтва, культури. Таке життя: вони завжди були і, напевно, будуть серед нас. Можливо, навіть для того, аби сповна оцінити таких, як Клавдія Павлівна Фролова.

Пригадую, з яким гнівом вона, наприклад, згадувала деяких викладачів української філології вищої школи, котрі навіть в учбовій аудиторії не могли позбутися притаманного ним суржика. Це було не лише бридко, а

просто принизливо для усіх небайдужих людей, з огляду на гірке становище з нашою мовою на теренах Дніпропетровщини. Але демонструючи такий праведний гнів стосовно явища як такого, згадується мені, що Клавдія Павлівна ніколи не прагнула зазирнути комусь під ліжко, пошарудіти у брудній білизні. Це, очевидно, і є ознака справжнього інтелігента – бути безкомпромісним в обороні засадничих цілей та ідеалів й не переїматися «базарним» рівнем дискусії, коли вже не пошук істини керує в суперечці, а прагнення комусь просто задекларувати: сам дурень.

Українське суспільство з багатьох історичних причин завжди страждало й, на жаль, понині продовжує страждати через брак національно свідомої та освіченої інтелігенції. Тим відчутніше втрата для нашої національної духовної справи такої особистості як Клавдія Павлівна Фролова. Але нехай добру згадку про неї ще втішає думка про те, що все її життя і діяльність були спрямовані на розбудову українства в широкому сенсі. І за це їй доземний уклін.

Фідель СУХОНИС,
тележурналіст,
письменник, видавець.

• Гумор

Фрази, за які 30 років тому вас би відправили у божевільню

Давай купимо йому домашній кінотеатр.

Я буду в лісі, але ти мені подзвони.

Я не можу чогось зайти на пошту.

Надішли мені фото на «мейл».

Я телефон вдома забув.

Поклади мені гроші на телефон (або «скайп»).

Зміни ім'я теки.

Поки на машині їхала, встигла книгу прослухати.

Я закачаю пісню (фільм, документ, фото).

Я листа 3 хвилини тому тобі надіслав, ти вже отримав? Перевір пошту.

Моя бабуся сидить на Фейсбуці.

Дебют в Бористен

Ольга ТИМОФІЄВА – методист Закарпатського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. За фахом – психолог.

Ольга Тимофієва ввійшла в літературу наприкінці ХХ століття. Увійшла просто, впевнено, шляхетно. Вона не змінила світ, не відкрила нової системи віршотворення, не стала вір-популярною... Її лірична героїня – сучасна жінка, підперта трипільським міфом у поєднанні з постмодерном, – корінням у минулому, а душею – в Небі...

Її образи зримі й зрозумілі, кочують з першої в другу, з другої в третю збірки, переконуючи читача у вічному: «Життя – це любов. Любов – це життя», що, врешті, є життєвим і мистецьким кредо поетки. Але ж, попри все, користуючись радянською термінологією, «типовість в типових обставинах», Ольга Тимофієва – відбулася. Відбулася як жінка. Як поет. Як жінка-поет.

Наталія РЕБРИК.

Іду обгорілим полем
Скошеного життя.
Обпалює душу порох
Звугленого каяття.
Чи довга ще ця дорога,
Чи видно її кінець?
Тримає на ній, о Боже,
Лиш Віри Твоєї вінець.

ДО ЗАРВАНИЦЬКОЇ МАТЕРІ

Серед долин подільських
Засяяла дивом свічка,
До Зарваницької Матері
Прочан не всихає річка.
Несуть через тисячі років
У душах благання і болі,
Надії і Віри кроки,
Дух визволяють з неволі.
Матінко Божа, кохана,
Зціли їх пекучі рани,
Омий їх водою з джерельця,

Любов'ю діткнуся до серця!
Амінь!

ХТО МИ?

То хто ж ми є?
Якого карбу, роду?
Відлуння зір,
Чи творіння Боже?
Чи почвари
холодних темних
катакомб,
Що вивозили із нір
на Божий світ?
А, може,
світлих оріїв потомки,
Що вітром Всесвіту
занесені на землю?
Тут вибирає
сам по собі кожен
Із Кодом згідно,
що в душі несе.

Творця вогонь,
чи підземелля холод,
Суєтний вир,
а чи безсмертя дух.
То, хто ж ми є?
Куди шляхи ведуть?

ДОЛЯ

З куделі нашої душі
поважна доля нитку випрядає,
пряде із того, що в ній маєм:
прозору павутинку
чи грубу шерсть,
на срібне покривало
чи теплий светр.
Чи можна якось пряжу
ту змінити,
почистити і відбілити?
Щоб прядлась нитка без вузлів,
тонка й міцна,
щоб долю пальці не боліли,
а нас – серця...

Ідуть по дібровах осінні дощі,
Вдягнувши прозорі сріберні
плащі,
Несуть із собою незміряну даль,
І бабині літо, і тиху печаль.

Туманів блакитних ласкавий
серпанок
Пливе упокорено над потічками,
І золото лісу, розкидане рано,
У кленах горить неземними
свічками.

Несуть громівці на плечах
своїх осінь,
Краплинами дзвонять в зачинені
вікна.
А серце ще літа хвилиночку
просить...
Мої це дощі, а за ними – і віхоли...

На Дніпропетровщині тривають змагання знавців української мови

У Міжнародному конкурсі імені Петра Яцика беруть участь учні середніх загальноосвітніх шкіл й вищих професійно-технічних училищ, студентська молодь вищих навчальних закладів області.

Цей Конкурс проводиться з метою піднесення престижу української мови серед молодого покоління, виховання пошани до державної мови незалежної України, активного й цілеспрямованого опанування нею з перших шкільних кроків.

Тринадцятий рік поспіль Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти спільно з департаментом освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації намагається проводити Конкурс змістовно, цікаво й результативно.

На відкритті третього (обласного очного) етапу Конкурсу учнів середніх загальноосвітніх навчальних закладів і професійно-технічних училищ області були присутні: перший проректор Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти заслужений учитель України В.Г. Долгополий, методист навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області Л.І. Подчезерцева, член Національної спілки письменників України Л.Г. Левченко, учасники конкурсу, вчителі завідувач НМЛ української мови і літератури Л.І. Піскорська.

Також учасників Конкурсу привітала провідний спеціаліст департаменту освіти і науки Дніпропетровської державної адміністрації Кириченко Наталія Василівна.

Левченко Людмила Григорівна дарує учасникам Конкурсу поезії про рідну мову.

Конкурсанти отримали нагороди департаменту освіти і науки облдержадміністрації за успіхи в обласному заочному етапі Конкурсу.

ДОН ОДА.

ГІРНИЧИЙ ОБ'ЄДНУЄ КОНТИНЕНТИ

Холодний зимовий день 20 грудня студенти різних країн і континентів, які навчаються у Національному гірничому університеті, наповнили теплом пісень і ритмічними танцями.

У культурно-освітньому центрі протягом 2,5 годин представники різних країн Африки, Близького Сходу, Латинської Америки зігравали глядачів своїми емоційними виступами, розширювали кругозір глядачів короткими відеопрезентаціями, підготовленими, до речі, самотужки.

Разом з ведучою Катериною Причиною по черзі співведучі: Ібрагім Траоре (Гвінея), Джамсур Алтангерел (Монголія), Іяд Абухамдех (Йорданія), Еволлі Россі (Республіки Конго), Марі-Кармен Каналес (Перу), Арманд Садо (Камерун), Фабіо Мануел (Ангола) розповідали цікаві речі. Присмно відзначити, що вони шанують традиції своїх народів, не забувають їх в далекій Україні.

Гарячими оплесками зустрічали на сцені п'ятикурсницю перуанку Марі-Кармен Каналесі, її брата першокурсника, що приїхали аж з Латинської Америки. Дівчина задоволена тим, що обрала саме гірничий університет і поклала початок династії родини Каналес в НГУ.

Ангольські юнаки і дівчата – найчисельніша група студентів-іноземців у гірничому – вже кілька поколінь підкоряють вершини знань. Тут навчаються брати і сестри, і навіть діти колишніх наших студентів. Програму ангольців вів Фабіо Мануел. Як співають в Анголі про кохання, продемонстрували Надя Стронг за допомогою Елтона і Джеуса. Активну участь у концерті взяв багатьом знайомий Селсу.

На завершення концерту проректор з міжнародних зв'язків О.М. Шащенко висловив надію на те, що свято студентської дружби представників семи країн світу запам'ятається його учасникам на все життя, і в майбутньому допоможе будувати нормальні взаємовідносини між людьми будь-якої нації чи національності.

ІАЦ НГУ.

ГЕОГРАФІЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НГУ

Студенти гірничого навчаються на 9 факультетах та в інститутах: електроенергетики, економіки, гірничому, заочно-дистанційної освіти та безперервної освіти, 4 коледжах та технікумах. Нині науково-освітню діяльність забезпечують понад 1000 кваліфікованих викладачів, у тому числі 200 докторів наук, професорів, понад 400 кандидатів наук, доцентів.

Студентський контингент університету нині налічує близько 20 тисяч осіб. Серед них також студенти з різних країн світу. Найчисленніша група з Анголи – 60 чоловік. До речі, ангольці надають перевагу Національному гірничому університету вже протягом 20 років. І у нас навчаються навіть діти колишніх студентів.

Взагалі географія іноземних студентів НГУ дуже широка. Це країни Близького Сходу, Африки, Китаю, Монголії і навіть є представники з Латинської Америки. Щороку вони збираються на вечір дружби народів.

Понад 100 зарубіжних організацій з 40 країн Європи, Азії, Америки стали партнерами НГУ в науковій і навчальній сферах. Гірничий університет є членом визнаних міжнародних організацій: Велика Хартія Університетів, Мережа університетів країн Чорноморського регіону (BSUN), Європейська асоціація геовчених та інженерів (EAGE), Євразійська асоціація університетів. НГУ – фундатор і активний учасник Міжнародного університету ресурсів (IUR). Відповідно до програм співробітництва виконуються спільні міжнародні інноваційні проекти з проблем геотехнологій, електроенергетики і надрокористування.

ІАЦ НГУ.

На Дніпропетровщині відбулося нагородження переможців обласного туру конкурсу «Найкращий відгук на сучасну дитячу прозу»

18 грудня на Дніпропетровщині відбулося нагородження переможців обласного туру конкурсу «Найкращий відгук на сучасну дитячу прозу» для учнів 4-5 класів.

Співорганізатори конкурсу – Інститут інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України та видавництво «Грані-Т». Метою проведення конкурсу є популяризація сучасної вітчизняної книги для дітей і заохочення до систематичного читання.

Конкурс, який проводиться вже чотири роки поспіль, одразу став популярним серед школярів Дніпропетровської області. Діти із задоволенням читають казки і повісті сучасних українських письменників і описують свої враження в яскраво оформлених роботах.

Цього року у конкурсі взяли участь 17890 учнів 4-5-х класів Дніпропетровщини.

Журі, до складу якого увійшли представники головного управління освіти і науки облдержадміністрації, Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, вчителі, дитячі письменники, розглянуло 90 найкращих робіт і вже з них визначило переможців.

Школярі з усіх міст та районів області надіслали на розгляд обласного журі вироби з паперу та глини, саморобні книжечки, блискучі капці і навіть... саморобний телевізор! (На-

жаль, «телевізор» показував буктрейлер на прочитану книгу і не містив відгуку; тому до участі у конкурсі допущений не був).

Перше місце посіла учениця 4 класу СШ № 3 міста Жовті Води **Іванна АРСЕМЕНКО**. Дівчина отримала у подарунок чудовий нетбук та грамоту від «Граней-Т».

Друге місце поділили п'ятикласники **Поліна МІЛЛЕР** зі Степівської СЗШ Широківського району, **Ярослава ДРЮКА** (СШ № 110 міста Дніпропетровськ) та **Дмитро ФЬОДОРОВ** (Жовтнянська СШ Пятихатського району).

Двом **Юліям – ГАЛАГАН** (Перешипінська СШ № 2 Новомосковського району) і **ПІХОЦЬКІЙ** (СЗШ № 42 міста Дніпропетровськ), а також **Валерії ГРИЦАЙ** (НВК № 1 м. Новомосковськ) і **Дмитру КОРКІНУ** (СШ № 6 міста Орджонікідзе) було присуджено **третє місце**.

Ці семеро щасливців разом із грамотами отримали набори цікавих книжок.

Книжки від видавництва отримали і вчитель та бібліотекар СШ № 3 міста Жовті Води – найкращі наставники у справі заохочення до читання переможниці Іванни Арсеменко.

Не забули «Грані-Т» і найкращого друга Дитячої Книги – директора обласної бібліотеки для дітей Ольгу Шарабуру. Розчулена пані Ольга отримала подяку від видавництва за

сприяння у проведенні конкурсу на базі підпорядкованої їй бібліотеки.

...Свято набувало обертів. Переможців прийшли привітати учні дніпропетровської школи № 67, талісман бібліотеки – їжачок-книговичок та інші казкові герої на чолі із самим святим Миколаєм.

«Сподіваємося, що відтепер любителів та знавців книги побільшає, – радіють члени журі. – Адже книги, що виходять друком у видавництві «Грані-Т», можуть зацікавити не тільки дітей, але й дорослих. Бо це справді якісна література, котра виконує і пізнавальну, і виховну функцію».

Еліна ЗАРЖИЦЬКА.

Рік дитячої творчості розпочато

На початку січня 2013 року на базі Дніпропетровського обласного центру науково-технічної творчості та інформаційних технологій учнівської молоді було проведено фінальний тур обласного конкурсу технічної творчості з Web-дизайну. Криворізький район делегував для участі вихованців центру дитячої та юнацької творчості, учнів Новоїльської СЗШ – Бельохіна Владислава та Мульганова Костянтина, які здобули перемогу на районному етапі конкурсу.

Бельохін Владислав та Мульганов Костянтин, які ввійшли до складу команди, вже не один рік займаються у гуртку ЦДЮТ «Програмування», що працює на базі Новоїльської СЗШ і досягали щороку призових місць,

як на районному так і на обласному рівні. Готувалися до участі у фінальному турі наполегливо і серйозно за підтримки свого наставника, керівника гуртка ЦДЮТ Халіка Володимира Арсентійовича. І ось результат, який вражає!

З 27 учасників фінального туру лише наші вихованці були представниками від сільських районів області і перемогли у відбірковому турі. Суперниками у змаганнях були представники спеціалізованих закладів науково-технічного напрямлення, представники міст Дніпропетровської області. І не дивлячись на це, І місце в фіналі обласного конкурсу з Web-дизайну зайняв наш учасник – Бельохін Владислав! З 50 максимальних балів (за умовами конкурсу)

він набрав 47,5! В минулому році він займав ІІІ місце в області. А ІІІ місце в цьогорічному конкурсі зайняв теж наш учасник – Мульганов Костянтин, набравши 47,2 бали!

Роботи конкурсантів перевіряли та аналізували чотири бригади журі: в містах Дніпропетровськ, Кривий Ріг, Нікополь і бригада журі від професійно-технічних закладів області, що підтверджує високий рівень вимог. Та наші вихованці прославили Криворізький район своїми досягненнями!

Вітаємо переможців та їх керівника Халіка Володимира Арсентійовича! Молодці! Так тримати!

А. С. ЛАНЧКОВСЬКИЙ, директор ЦДЮТ Криворізького району.

Джентльмени, на сцену!

У Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара відбулася грандіозна подія – фінал традиційного конкурсу талантів, мужності та справжньої чоловічої краси «Супер-студент ДНУ-2012».

Позмагатися за звання кращого на імprovізованому парубочому вечорі у Палаці студентів зібралися 14 гідних конкурсантів із різних факультетів ДНУ. Сміливі, привабливі, харизматичні і творчі – усі вони протягом двох місяців старанно працювали, аби у вирішальний вечір переконливо показати усі свої найкращі риси та оригінальні здібності. «Наш молодечий запал і величезне бажання самореалізації необхідно активно використовувати, – вважають учасники заходу. – Ми намагасмося отримати для себе новий досвід. І цей конкурс – чудова можливість: перемога у ньому є відмінним стимулом для нас», – підкреслюють вони. Примітно, що головним у змаганні є не стільки зовнішність хлопців, скільки їхня упевненість та загальне враження, яке вони справляють на журі та глядачів. І подібні традиції започаткувалися ще у 2008 році, коли у Палаці студентів ДНУ імені О. Гончара пройшов перший університетський конкурс серед юнаків. А от нововведенням нинішнього конкурсу став так званий «Аукціон побачень» із фіналістами – акція, яка була влаштована спільно із благодійним фондом «Сучасне покоління». Зібрані кошти підуть на реалізацію розвиваючої програми «Круїз» для дітей з розумо-

вими і фізичними вадами Котівської спеціалізованої школи-інтернату.

За програмою, претенденти на звання супер-студента вели суперництво у кількох напрямках: майстерність триматися на сцені (загальний вихід), вміння презентувати себе (експромт-конкурс) і демонстрація таланту (оригінальний номер). Оцінювало роботу фіналістів вимогливе журі – дівчата-переможниці аналогічних університетських конкурсів, представниці студій краси та модельних агентств міста.

З перших хвилин судді та глядачі стали свідками захоплюючого творчого змагання між учасниками. Вони вражали своєю зібраністю у першому конкурсі-дефіле, чарували власною винахідливістю, ерудицією і почуттям гумору у відповідях на запитання ведучих та дивували надзвичайно феєричними, креативними номерами. 14 талановитих хлопців – 14 різних умінь і талантів! Були тут співаки і танцюристи, гітаристи і поети, мультіплікатори і піаністи, гумористи та читці. Наприклад, чуттєвий романтик Ярослав Дементій одразу полонив серця аудиторії зворушливим декламуванням вірша Едуарда Асадова «Не привчайте нікогда в любви». Не менш проникливим у своєму виступі був і Дмитро Варчен-

ко, який так емоційно зіграв ліричного героя Сергія Єсеніна. Чи конкурсант Кирило Федорчук, який своїм філософським відеорядом змусив присутніх поміркувати над цінністю життя, або Олексій Абельцев, який ліричним виконанням пісні гурту ТІК «Апрель» та елементами театру тіней ще раз нагадав про крихкість людських почуттів тощо. Наприкінці змагань глядачі змогли переконатися ще й у танцювальних талантах учасників, які чудово виконали драйвовий спільний танець.

Так закінчилося тригодинне видовишне шоу, яке подарували нам кращі студенти університету. Здається, усі залишилися задоволені. І глядачі, які змогли насолодитися приголомшливим дійством, і учасники, які змогли принести задоволення глядачам й отримати цінні нагороди за старання, і члени журі, яким було приємно обирати кращих із кращих. За рішенням суддів переможцями конкурсу стали: «Супер-студент ДНУ-2012» – Олексій Абельцев (фізико-технічний факультет), якому дістався і приз глядацьких симпатій, «I віце-Супер-студент ДНУ-2012» – Олег Таїбов (факультет суспільних наук і міжнародних відносин) та «II віце-Супер-студент ДНУ-2012» – Дмитро Черніченко (факультет міжнародної економіки). Крім трьох головних номінацій, усі учасники отримали окремі нагороди та звання. А саме: «Найінтелектуальніший студент» – Олександр Зіненко (факультет психології); «Наймужніший студент» – Дмитро Черніченко та «Найпозитивніший студент» – Артем Калайко з факультету міжнародної економіки; «Найстильніший студент» – Кирило Жмуренко, «Найексклюзивніший студент» – Олег Таїбов та «Найоригінальніший студент» – Володимир Кравченко з факультету суспільних наук і міжнародних відносин; «Найелегантніший студент» – Ярослав Дементій і «Найталановитіший студент» – Антон Мачула з факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства; «Найромантичніший студент» – Кирило Федорчук (юридичний факультет); «Найпривабливіший студент» – Ілля Давиденко, «Найфотогенічніший студент» – Владислав Бринза і «Найартистичніший студент» – Дмитро Варченко з факультету прикладної математики і «Найхаризматичніший студент» – Максим Омеляненко з факультету біології, екології та медицини.

Вітаємо переможців! Упевнені, що дивовижні моменти конкурсу «Супер-студент ДНУ-2012» надовго запам'ятаються усім глядачам і його учасникам, а саме свято ще не раз повториться у нашому університеті!

**Інформаційно-аналітичне
агентство ДНУ ім. Олеся Гончара.**

• Календар історії ріднокраю

Провідник рубрики, завідувач краєзнавчим відділом Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія - пані Ірина ГОЛУБ.

Видатна художниця

3 січня – 75 років тому (1938 р.) у м. Дніпропетровську народилась Галина Олександрівна НЕЛЕДВА, художниця.

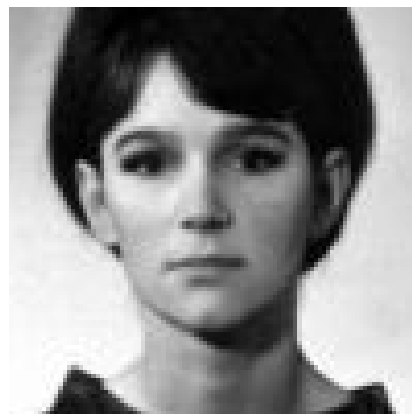
Галина Олександрівна Неледва народилась у Дніпропетровську. 1957 року закінчила Республіканську художню середню школу ім. Т.Г. Шевченка. З 1957 по 1959 рік навчалась в Київському художньому інституті на факультеті живопису. Педагогі за спеціальністю – К. Трохименко, М. Хмелько, І. Штильман. 1960 року стажувалась у Центрі мистецтв у Парижі. З 1959 року художниця постійно брала участь у республіканських, всесоюзних і зарубіжних виставках, учасниця бієнале у Венеції 1982–1984 років.

Галина Неледва – представниця так званого «дозволеного мистецтва», розвинутого в 1970-80-х роках минулого століття, яке базувалося на народній традиції, світовому класичному мистецтві, українському бароко. Фахівці вважають її роботи прикладами цілковитого експресіонізму,

де головне – не сюжет, а шалена приваблива гама кольорів, говорять про звуковий колорит і кольоромузику.

Низку живописних робіт Галина Неледва написала у співавторстві зі своїм чоловіком, народним художником України Рижих Віктором Івановичем.

З 1963 року художниця – член СХ СРСР, нині – Національної спілки художників України. Її творчість відзначена нагородами: Срібною медаллю на виставці «Спорт у мистецтві» (1968 р.), премією Спілки художників за кращу роботу року (1972 р.), медаллю Спілки художників за серію портретів (1979 р.), першою премією на конкурсі «Живопис України» (1988 р., Київ.), премією Спілки художників на конкурсі «Живопис СРСР» (1989 р., Москва). 1990 року Галині Неледві присвоєно звання «Заслужений художник України».

Роботи художниці знаходяться в Державній Третьяковській галереї (Москва), Національному художньому музеї України (Київ), Київському Національному музеї російського мистецтва, Державному музеї мистецтв Грузії, музеях Пітера Людвіга (Кельн, Німеччина), Доджа Нормана (США), регіональних музеях і приватних колекціях України, Англії, Італії, Ізраїлю, Німеччини, Росії, США, Фінляндії, Франції, Швейцарії, Швеції, та інших країн.

7 січня – 85 років тому (1928 р.) народився Леонід Дмитрович Залата, прозаїк, поет.

Відомий на Дніпропетровщині поет і прозаїк Леонід Дмитрович Залата народився в с. Різдвяне Херсонської області в селянській родині. У 1933-му році після смерті батька залишився сиротою. Вчився у сільській школі, працював у колгоспі. Після закінчення війни приїхав до Дніпропетровська, тут завершив середню освіту, три роки

Поет і прозаїк Дніпропетровщини

служив у лавах Радянської армії, в 1956 році закінчив історико-філологічний факультет Дніпропетровського державного університету. Багато років працював редактором в обласному видавництві «Промінь», в молодіжній газеті «Молодий лєнінець», головним редактором Дніпропетровського обласного радіокомітету, директором письменницького клубу і уповноваженим Укрлітфонду. Нагороджений медалями та Грамотою Верховної Ради УРСР.

Писати Леонід Залата почав ще в шкільні роки, під час служби в армії писав нариси про солдатські будні, друкував їх. Пізніше почав публікувати в періодиці оповідання та вірші. Перші окремі книжки вийшли в дніпропетровському обласному видавництві у співавторстві з братом Федором Залата російською мовою – збірка оповідань «Мальчишки» (1955) і повість «Обыкновенное дело» (1957). Через два роки Леонід Залата видав власну повість «Полум'я в степу» (1959) – про антифашистське підпілля рідного села. 60-ті роки означилися поетичною збіркою «Іду в небо» (1966) та невеликою збіркою фантастичних оповідань «Ущелина синіх туманів» (1969), виданою у

співавторстві з Віктором Бурлаєм. У ті ж 60-ті він переклав з російської мови твори Валентини Журавльової – збірку «Зоряна соната», видану в Дніпропетровську.

У подальшому письменник працював у жанрі реалістичної та гостросюжетної прози. Це збірники оповідань: «Жили на світле две подружки» (1960), «В один слід» (1971), «Сиві коні на припоні» (1979). Його детективні твори про будні кримінального розшуку складають роман «Вовчі ягоди» (1981), повісті «Обыкновенное дело» і «Без особливих прикмет» (1986). Останньою вийшла поетична збірка «Рубаї: Через віки до ніг Омару Хайяму» (2002).

Найвідоміший твір Л. Залати – роман «Далеко в Арденнах» (1975), про радянського офіцера Антона Щербака, який втік з фашистського полону та воював у складі бельгійських партизанів, перевидавався п'ять разів. Прототипом для головного героя цієї книги став Григорій Якович Велогоненко (Слонимский), колишній доцент металургійного інституту, полковник бельгійської армії та національний герой Бельгії.

Помер письменник 4 жовтня 2009 року в Дніпропетровську.

ГОЛОС ЗЕМЛІ

Провідник рубрики: **Іван ЛАЗАРЕНКО**, фермер, координатор всеукраїнської програми «Природне землеробство»

Вельмишановний Миколо Володимировичу!

Відповідно до нашої домовленості дозвольте мені поділитися з Вами своїми міркуваннями з приводу проведення земельної реформи в Україні, яка, поза всяким сумнівом, визначить історичну долю країни і українського народу на довгострокову перспективу. Алгоритм земельної реформи визначається баченням Цілі, Стратегії та Місії сільського господарства для України. Мета сільськогосподарської галузі будь-якої країни, у тому числі і України, полягає в досягненні високорентабельного виробництва, що задовольняє потреби населення в основних харчових продуктах. Стратегія сільського господарства України полягає у досягненні та реалізації експортного потенціалу продовольства обсягом не менше 100 млрд. доларів США щорічно. Місія сільського господарства України пов'язана із забезпеченням гідного життя всього українського народу, збереженням неповторної національної культури, політичної і соціальної стабільності.

Якщо ставити перед собою завдання - тільки досягнення Цілі, то не потрібно ламати довго голову, а приймати рішення про приватизацію землі. Протягом 5-10 років, пройшовши через 2-3 спекулятивних обороти, вона врешті-решт опиниться у ефективних власників (в основному, іноземних), які на щедрому українському чорноземі вироблятимуть дорогу високорентабельну продукцію. За таких умов є висока ймовірність того, що сільське господарство України стане колоніальним додатком іншої високорозвиненої економіки, а чисельність зайнятих у цьому секторі не перевищить 300 тисяч найманих працівників. Вся земельна рента при цьому (а це не менше 3 мільярдів до-

Від редакції: Нещодавно в Білгородській області (Росія) побувала делегація дніпропетровських аграріїв та науковців. Зокрема, провідник рубрики журналу «Бористен» «Голос Землі», координатор Всеукраїнської програми «Природне землеробство» Іван Лазаренко, голова Дніпропетровського об'єднаного фонду Ігор Шпірка, проректор Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля Сергій Холод та професор Полтавського національного педагогічного університету ім. В.Короленка Володимир Моргун. Наші земляки не лише ознайомилися з новаціями в аграрній сфері, котрі запроваджені у цьому регіоні Російської Федерації, а й відвідали осередки української спільноти краю. Губернатор Білгородської області Євген Савченко так само етнічний українець. І було приємно переконаватися, що він не втратив інтерес до своєї історичної Батьківщини, що його, як і багатьох інших українців Росії, не залишає байдужим майбутнє рідної землі. А що це саме так, свідчить лист губернатора Білгородщини Є. Савченко на адресу міністра аграрної політики та продовольства України Миколи Присяжнюка. З дозволу автора ми хочемо оприлюднити його і на нашому мас-медійному ресурсі.

УКРАЇНЦІ РОСІЇ ПРАГНУТЬ ПРИСЛУЖИТИ СВОЇЙ ІСТОРИЧНІЙ БАТЬКІВЩИНІ

ларів США в рік) буде йти власникам землі. Соціальні та політичні наслідки цього рішення краще не коментувати.

Немає сумніву в тому, що вища влада України стурбована долею країни і народу на середньострокову і тривалу перспективу і пов'язує її з досягненням Стратегії та виконанням Місії сільського господарства, які неможливо реалізувати інакше як за рахунок політичної волі та широкого застосування механізмів державного регулювання.

У 21 столітті, в умовах глобальної економіки, Україна може позиціонувати себе, перш за все, як поста-

чальник продовольства на світовий ринок. Причому продовольства, що відповідає найвищим екологічним стандартам. Модель майбутнього сільського господарства України вже з'являється: це такі сільськогосподарські підприємства як «Агроєкологія» Полтавської області, «Агро-Союз» Дніпропетровської області та ряд інших. Середньостатистичний гектар української ріллі здатний давати товарної продукції рослинництва і тваринництва на суму не менше 3 тис. доларів США щорічно, а з урахуванням її переробки - 6 тис. доларів США у розрахунок на 1 гектар або не менше 250 млрд. доларів США по

На світлині: Члени української делегації по завершенню зустрічі в Білгородській державній адміністрації. Справа наліво: Володимир МОРГУН, губернатор Білгородської області Євген САВЧЕНКО, Сергій ХОЛОД, Іван ЛАЗАРЕНКО, Ігор ШПІРКА, перший заступник губернатора Валерій СЕРГАЧЬОВ та Олександр ПАНИН - начальник департаменту природокористування Білгородської області.

країні. Масштаб майбутніх завдань в агропромисловому комплексі України такий, що потребує максимальної участі держави в аграрних економічних перетвореннях. І вирішити їх успішно можна тільки за однієї умови - якщо земля сільськогосподарського призначення стане власністю держави, а значить і всього українського народу.

Аргументи опонентів про те, що ефективно працювати на селі може тільки власник землі, є повною малячею. Приклад - Білгородська область, де 60 відсотків ріллі викуплено в обласну власність і передано на 49 років в оренду ефективним підприємствам, які щорічно виробляють понад 1 млн. тонн м'яса, 0,5 млн. тонн молока, 1,5 млрд. яєць, 2,5 млн. тонн зерна, понад 4 млн. тонн цукрових буряків, 300 тис. тонн соняшнику. Агрохолдинги працюють на орендованих державних землях, забезпечуючи виробництво товарної продукції в розрахунку на 1 гектар 100 тис. російський рублів, а це більше 3 тис. доларів США.

Виходячи з вищевикладеного і з урахуванням фактичного стану земельних відносин в Україні бачиться наступний варіант вирішення земельного питання в найближчій перспективі:

Перше. Парламент країни приймає рішення про викуп у державну власність у формальних власників - селян земельних ділянок (паїв) за єдиною для України і справедливою ціною. Наприклад, один земельний пай можна оцінити в сумі, еквівалентній 5 тис. доларів США або приблизно 40 тис. гривень.

Друге. П'яту частину від вартості земельного паю - 8 тис. гривень слід зараховувати на особовий рахунок продавця землі, якою він може розпорядитися на свій розсуд. А решта 32 тис. гривень перераховуються на його ж особовий рахунок, але в спеціально створеному державному Земельному фонді.

Третє. Кожен колишній власник земельного паю або його спадкоємець протягом п'яти років має право один раз взяти кредит з створеного Земельного фонду в сумі до 500 тис. гривень на термін до 30 років під 1% річних і використовувати його тільки на наступні цілі:

а) будівництво власного будинку в будь-якому місці того адміністративного району, де знаходився земельний пай;

б) на розвиток власного бізнесу в тому районі, де знаходився земельний пай;

в) на будівництво будинку і розвиток бізнесу одночасно.

Четверте. Виплата відсотків за обслуговування кредиту перші 5-7 років здійснюється за рахунок коштів, що залишилися на особовому рахунку продавця земельного паю в

Земельному фонді. У тому випадку, коли позичальник бере кредит для будівництва індивідуального житлового будинку, на державному рівні приймаються наступні рішення:

а) безкоштовне надання у власність земельної ділянки під будівництво житла до 0,25 га;

б) забезпечення забудовника інженерною інфраструктурою провадиться за рахунок енерго-газо-водопостачальних організацій або бюджету;

в) в тому випадку, якщо у забудовника народжуються діти, то з народженням кожної дитини розмір кредиту зменшується на 20% від його первинного розміру;

г) на термін будівництва житла (наприклад, три роки) вводиться мораторій на повернення тіла кредиту.

П'яте. Головне питання - де взяти кошти на викуп землі у селян і їх кредитування? Розрахунки показують, що протягом п'яти років для Земельного фонду буде потрібно близько 80 млрд. доларів США щорічно. У бюджеті грошей недостатньо, зовнішні позики брати небезпечно. Найнадійнішим джерелом є внутрішні позики у Національного банку України (фактично за рахунок грошової емісії). Інфляції при цьому побоюватися не варто, оскільки гроші підуть не на споживання, а на розвиток.

Шосте. Ставши власником сільськогосподарських земель, державний уповноважений орган (можливо, Земельний фонд) здає її на тривалий термін в оренду сільгосптоваровиробникам, які забезпечують ефективне виробництво продукції рослинництва і тваринництва. Одночасно для всіх сільгосптоваровиробників можна ввести єдиний сільськогосподарський податок (у формі орендної плати), який не повинен перевищувати 10% від розрахункової вартості виробленої продукції.

Сьоме. Реалізація запропонованого варіанту земельного реформи дасть можливість:

- увійти Україні протягом найближчих десяти років в число провідних аграрних держав світу з експортним потенціалом не менше 100 млрд. доларів США;

- підняти на якісно новий рівень всю економіку країни, а не тільки аграрний сектор;

- створити потужний пласт національного підприємництва, що забезпечуватиме соціальну і політичну стабільність країни на багато десятиліть;

- підвищити якість життя населення, народжуваність і здоров'я української нації;

- зберегти самобутню українську культуру і душу народу;

- стати інтеграційним центром слов'янської цивілізації, як і тисячу років тому.

ПРОБЛЕМА ВЖИВАННЯ М'ЯСА У ПРЕДКІВ ЛЮДИНИ І СТАРОДАВНІХ ЛЮДЕЙ ДОСЛІДЖУЄТЬСЯ В ПАЛЕОАНТРО- ПОЛОГІЇ

Вищі примати харчуються в основному рослинною їжею, але частково вживають і тваринну їжу для отримання необхідних білків. Джерелом цих білків, як правило, служать комахи (наприклад, мурахи, яких мавпи вивуджують з мурашників довгими прутами) і пташині яйця. Серед мавп відзначаються і епізоди канібалізму.

Для видобутку м'яса, як такого, вже вищі примати використовують полювання. Не встановлено остаточно, що домінувало в давніх людей на шляху отримання м'яса: полювання або некрофагія, але перше є імовірнішим. В часи античності м'ясо було однією з основних страв раціону. Описи бенкетів збереглися в античній літературі у Гомера, Платона (IV ст. до н. е.), Ксенофонта (IV ст. до н. е.), Плутарха (I ст. н. е.), Лукіана (II ст. н. е.), Афенея (III ст. н. е.), Апіція (III ст. н. е.). Стародавні автори згадують про різні види м'ясних продуктів. Так, на афінських бенкетах подавали м'ясо домашніх і диких тварин, в якості делікатесу — зайця, дроздів; з м'яса, крупи і спецій робили ковбаси; солоне і копчене м'ясо нагадувало шинку. У римлян улюбленими м'ясними стравами були свинина, баранина, яловичина, ослятина; м'ясо диких тварин, особливо кабана; сосиски з потрухів з прянощами і ковбаси; домашня птиця і дичина.

Вживання м'яса, відмова від вживання окремих його видів чи відмова від вживання м'яса взагалі з давніх часів були пов'язані з певними ритуальними практиками (див. піст) та міфологічно-релігійними уявленнями. Відмова від вживання м'яса була ознакою добродітного, побожного способу життя в різних народів від Китаю до Європи. Сьогодні відмова від вживання м'яса (вегетаріанство) нерідко пов'язується зі здоровим способом життя та небайдужістю до умов утримання та забивання тварин (див. нижче розділ «Відмова від споживання м'яса»).

Власн. інформ.

Школа молодих вчених – альтернативна програма підвищення ефективності підготовки науковців Дніпропетровщини

Дніпропетровськ – це один із найпотужніших освітніх і наукових центрів України, у якому зосереджено багато науково-дослідних та проектно-конструкторських організацій, це місто молоді і студентів, а відтак, і молодих учених, тому, безперечно, має значний науково-технічний і кадровий потенціал. Невипадково саме у Дніпропетровську працює найактивніша і найчисельніша рада молодих вчених не тільки в Україні, а й на теренах СНД. Рада молодих вчених Дніпропетровської області сьогодні об'єднує понад 1800 молодих науковців віком до 35 років.

Результати досліджень засвідчують, що розвиткові інноваційного потенціалу молодих науковців заважає низький рівень їх мотивації до наукової діяльності, соціальні проблеми сучасних науковців, недостатня кількість практичних знань у галузі менеджменту та маркетингу в науці, управління науковими проектами, фандрайзингу тощо; на жаль, система вищої освіти не дає відповідних знань і практичних навичок. Тому потрібно впроваджувати альтернативні освітні програми для виховання учених нової генерації з усім комплексом сучасних знань, які вміють створювати ефективні проекти з удосконалення різноманітних суспільно-економічних сфер рідного міста, області, шукати додаткові джерела фінансування цих проектів і успішно їх реалізувати, тим самим покращуючи різні сфери життя. Саме такий освітній проект під назвою «Школа молодого вченого» для молодих науковців був започаткований у 2007 році головою Ради молодих вчених, д.т.н., професором Національного гірничого університету Сергієм Власовим (голова Ради протягом 2000-2011 рр., 2011-т.ч. – голова регіональної ради по роботі з молодими вченими Придніпровського наукового центру НАН і МОНМС України).

Спочатку це були тематичні лекції, зустрічі з відомими науковцями, а потім Школа трансформувалася у дворівневу тренінгову програму: цикл занять з особистісного розвитку та формування лідерських якостей молодих науковців (I курс) та проектного менеджменту (II курс). Причому сама Школа є власне науково-практичним проектом, який спрямовано на підготовку молодішої генерації української науки у нашому місті, області, що отримав грантову підтримку у рамках обласного конкурсу проектів «Молоді вчені – Дніпропетровщині» (I курс, 2010-2011) та міського – «Молодь Дніпропетровська – рідному місту» (II курс, 2012).

Освітній проект «Школа молодого вченого. II курс» розпочався у вересні 2012 року, учасниками стали 30 молодих вчених різних ВНЗ та НДУ м. Дніпропетровська, а також Інституту підприємництва «Стратегія» (м.Жовті Води). Місцем проведення Школи став Молодіжний центр Дніпропетровщини, нещодавно відкритий за підтримки губернатора Дніпропетровської області Олександра Вілкула.

Мета II курсу Школи – сформувати у молодих учених ВНЗ та НДУ м. Дніпропетровська необхідну систему знань про методи та інструментарій управління проектами, технології реалізації наукових і практичних проєктів; навчити їх тому, як успішно пройти складний шлях від ідеї до її реалізації та впровадження у реальну практику.

Модераторами занять стали фахівці у галузі проектного менеджменту, стратегічного розвитку, управління змінами та фандрайзингу в освіті Світлана Шмельова, Світлана Іванова, Інна Гордєєва.

Власне молоді вчені так визначили свої мотиваційні пріоритети щодо участі у Школі: «З нечітких і несистемних бажань «щось зробити» і «якось перетворити», за допомогою проектного менеджменту можна вирішити і перейти до обґрунтованого реального проекту, який потім легко реалізувати. Вивчення проектного менеджменту дасть мені можливість реально визначити пріоритетні напрямки своєї діяльності та надати їм форму цілісної програми або проекту» (Оксана Бойко, ІСГСЗ НААН); «Школа надасть можливість апробації нових наукових ідей, участі в міжнародних проєктах і дослідженнях, отримати додаткові навички міжособистісного спілкування, спільно реалізувати проекти та ідеї, отримати унікальний досвід та знання, що відкриє шлях до самореалізації» (Лілія Головка, «Стратегія»).

У ході занять слухачі Школи познайомилися з основами проектного менеджменту (що таке проект, життєвий цикл проекту, особливості розроблення проекту, ідея, концепція та алгоритм побудови проекту, SWOT-аналіз, формування цілей і принципів формування стратегій, календарно-сіткове планування, WBS, OBS-структури проекту, формування команди проекту, ризики у проєкті); основними правилами і цілями фандрайзингу, типологією і видами грантів, фінансуванню грантів, деякими особливостями підготовки грантових заявок, алгоритмом побудови резюме, технологіями підготовки та презентації проекту тощо.

Однією з цілей Ради молодих вчених Дніпропетровської області як колегіального органу є міжуніверситетське партнерство – налагодження партнерських зв'язків між молодими науковцями різних ВНЗ та НДУ, активізація їх інноваційної діяльності. У ході Школи уже сформовано міжуніверситетські наукові команди, які спільно працюють над проектами.

Таким чином, здобувши необхідні знання та практичні навички з проектного менеджменту, молоді вчені Дніпропетровщини стануть (і, власне, вже є) активними учасниками вирішення завдань, що стоять перед громадою, державою і цілим суспільством, зможуть самостійно брати участь у розв'язанні проблем міста та Дніпропетровської області, а також подавати заявки на грантові конкурси вітчизняних та зарубіжних організацій, тим самим залучаючи кошти недержавного сектора економіки для вирішення нагальних проблем, що постають в умовах сьогодення.

І.О. ДЕГТЯРЬОВА, доцент кафедри іноземних мов Дніпропетровського державного інституту фізичної культури і спорту, заступник голови Ради молодих вчених Дніпропетровської області.

• Сто рядків про книгу

Карнаухівка – сторінка історії козацтва запорозького

Перед нами нове краєзнавче дослідження Зої Шевцової «Сторінки історії Карнаухівки», яке вийшло друком у 2012 році. Це видання для всіх, хто любить рідний край, для тих, хто хоче вберегти хоч часточку своєї історії, коли архіви наші козацькі й гетьманські умисне попалено.

Ця книга розповідає про Карнаухівку, яка виникла на місці козацького зимівника у 1737 році.

Завдяки дослідженням Д. Яворницького місць запорозьких, ним були зроблені записи, які нині пов'язують нас із тєю далекою, легендарною козацькою добою. Сама Запорізька Січ, маючи понад тридцять тисяч мешканців, мусила чимось харчуватися. А степові простори з родючими землями вабили до себе населення. Тому навколо Січі будувалися хутори (зимівники), які належали всьому Війську Запорозькому. Деякі отамани і старшини випрошували в адміністрації Січі право на володіння окремими ділянками землі й засновували собі хутори на правах власності. Вони набирали на Січі людей, охочих з ними працювати. Зазвичай то була голота (так на Січі звали рядових козаків). Вони разом будували землянки, сіяли ячмінь, пшеницю, просо, жито, розводили корів, овець, кіз. Так навколо Запорозької Січі по берегах Дніпра виникло багато хуторів – так званіх зимівників, з яких згодом утворилися села – Таромське, Старий Кодак, Карнаухівка та інші.

Зимівник курінного отамана Семена Карнауха належав до Новокодакської паланки Війська Запорозького. А перша згадка про Карнаухівку відноситься ще до 1702 року, коли козаки на чолі з Семеном Карнаухом напали на чумаків Лубенського полку, котрі їхали за сіллю на Берду.

З досліджень Дмитра Яворницького дізнаємося, що зимівники на Запоріжжі засновували, як правило, три-чотири родини козаків, яких називали гніздуками або сидняками. Вони забезпечували січових козаків продуктами й були у підлеглому становищі. Мешканців зимівників кликали у похід лише у виняткових випадках – пострілом з гармат на Січі або через гінців. На момент

скасування Січі існувало понад 730 зимівників. Одним із них був зимівник козака Карнауха.

Карнаухівка не знала панщини, тут жили нащадки козаків, котрі мали «вольності». Карнаухівці ніколи не були кріпаками, після знищення Запорозької Січі вважалися державними селянами. Вільні землі були з родючими ґрунтами – чому б не селитися? Інтенсивне заселення йшло тут після ліквідації Січі, тобто після 1775 року.

*Тоді зимовник заснували
Преславні наші козаки
Своє коріння тут пускали
Міцне на довгій роки.*

(Зоя Шевцова,
«Карнаухівський край»).

У 1770-1772 роках, коли у козацькому краї лютувала чума, морова виразка, біда дійшла й до Карнаухівського зимівника. А так, як козаки сповідували православну віру, їм була притаманна релігійність. То почувши про чудодійну силу великомучениці Варвари, за порадою ченця-пустельника Івана Кайдаша поселенці на горі встановили її ікону і молилися святій, благаючи про порятунок. Невдовзі епідемія припинилась.

Карнаухівці дали обітницю збудувати храм святої Варвари.

Свята Великомучениця Варвара – покровителька від непередбаченої смерті без причастя і покаяння, що вважається у християнстві караним. День пам'яті святої припадає на 17 грудня.

Карнаухівці виклали своє прохання кошовому отаману Петру Калнишевському, а він у свою чергу направив його до Київського Митрополита Гавриїла I (Кременецького) за офіційною бумагою від 18 квітня 1773 року за № 397-м. і вже 29 березня 1775 року церква святої Варвари була освячена. Першими священиками у ній стали козаки з Каневського куреня Василь Трофимович Удовичський та Ієремій Леонтович.

Традиція народної благочинності полягає в тому, що Богові потрібно віддавати краще. І хоча чотири рази Святоварваринська церква у Карнаухівці горіла, руйнувалася внаслідок природних негараздів, але щоразу заново відроджувалася завдяки тому, що в загальну справу мешканці вкладали частку своєї душі, праці, коштів.

У своїй книжці Зоя Іванівна використовує усну історію, доводячи до читача, як воно було насправді. Важливо знати кожному, звідки походить назва рідного селища, хто його засновник, яке його коріння.

Зібраний матеріал, який Зоя Шевцова відобразила у книжці, дає можливість вивчати історію не в загальному плані, а на конкретному прикладі, а тому ефективно. Це також данина пам'яті славному минулому краю, шани тим людям, які у цій місцевості жили й живуть зараз. У 2012 році карнаухівці відзначили свій 275-річний ювілей.

*Спасибі ж, любі карнаухівці,
Що несете ви у віка
І правду, й волю, й силу духу,
Безсмертну славу козака.*

(Зоя Шевцова
«Карнаухівський край»).

Невтомна козачка Зоя Іванівна Шевцова спрагло вбирає минуле рідного краю, прийнявши духовний спадок просвітництва від дідуся Михайла Лояна і послідовно несучи його по життю. Зоя Іванівна відроджує пам'ять про правду минулого, бо не можна без пам'яті, інакше у нас не буде майбутнього.

Карнаухівці мають пишати, що мають козацькі коріння і воно не може піти в забуття. Зоя Шевцова сповна використала усну історію у своїй книжці «Сторінки історії Карнаухівки».

І. ЧУМАЧЕНКО.

• Міти радянської доби

Радянська історіографія, як відомо, ніколи не мала наукового підґрунтя, а лише обслуговувала тодішню ідеологію й тоталітарну систему. З постановням незалежної України вітчизняні історики роблять спроби неупереджено та науково обґрунтовано оцінити перебіг подій в період, коли Україна перебувала у складі СРСР. Це стосується не лише певних явищ, а й окремих особистостей. Зокрема, такої суперечливої постаті як колишній керівник Радянського Союзу Микита Хрущов. Нижче зміщена стаття віддзеркалює погляд вітчизняних істориків на роль в житті України цього партійного і державного діяча часів СРСР.

Ірина БОДРУХІНА (м. Луганськ)

РЕФОРМАТОРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ М.ХРУЩОВА У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ: ТОЧКА ЗОРУ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ ІСТОРИКІВ

У статті наводяться точки зору сучасних українських істориків на методи проведення і наслідки реформ у 50-х – 60-х рр. ХХ ст., пов'язаних із діяльністю М.Хрущова.

Ключові слова: суспільство, соціально-побутові умови, реформаційні заходи, українська історична наука, демократизація.

Сьогодні вимагає проведення реформ у суспільстві, проте не лише в системі державного управління, але й у соціальній сфері. Тому актуальним є вивчення досвіду минулого. Доба, коли М. Хрущов очолював керівництво радянської держави, все більше пригортає увагу сучасного суспільства. Справа в тому, що на ці роки припадають великомасштабні реформаційні заходи практично в усіх сферах життя народів могутньої держави.

У 50-х рр. ХХ ст., коли після колективного керівництва перемогу в боротьбі за владу отримав М.С. Хрущов, відбулися значні зміни як у політичному, так і в економічному житті країни. Промисловість і сільське господарство почали розвиватися швидкими темпами. Загальна відліга суспільно-політичного життя країни автоматично привела до прагнення поліпшення життєвого рівня населення. Саме на ці роки припадає часткове послаблення адміністративно-командних методів управління державою, великомасштабні реформаційні заходи в соціально-культурній сфері, складні й суперечливі процеси десталінізації радянського суспільства.

У сучасній Україні постало завдання суттєво поліпшити соціально-побутові умови населення, створити належні умови його життєдіяльності, адже це є запорукою утвердження стабільності в суспільстві. Науковий інтерес до вивчення побуту й дозвілля населення України полягає в необхідності реалізації двох важливих завдань: подолати відставання вітчизняної науки від зарубіжної у дослідженні цієї теми та змінити перспективи історіописання за рахунок аналізу життя пересічних громадян.

Якісно новий етап у розвитку вітчизняної історіографії розпочався в другій половині 80-х рр. ХХ ст., а особливо зі здобуттям Україною незалежності в 1991 році. Помітно змінилася тематика наукових праць, значно розширився доступ науковців до архівних та спеціальних фондів, з'явилася реальна можливість більш повно, об'єктивно й неупереджено висвітлювати історичні процеси та події. Відійшли в минуле так звані принципи класовості та партійності, які на догоду офі-

ційній ідеології активно насаджувались в історіографії динамічністю й початком духовного розквіта. Однією з помітних тенденцій сучасної української історичної науки є посилення інтересу дослідників до історії повсякденного життя суспільства в різні історичні періоди. При цьому воно не просто описується, а розкривається його структури і смисли, ведеться аналіз буденності як чинної складової історичного минулого. Цей бік життя не був публічним, протікав поза межами громадських і державних інституцій, тож і не осмислювався як вартісний, ним нехтували як «малою величиною», що не має істотного впливу на публічну сферу життя суспільства, яка, власне, істориками й досліджувалася.

Значний інтерес у контексті висвітлення ряду ключових проблем історії України післясталінської доби становлять праці сучасних українських істориків, в яких на основі широкого джерельної бази проаналізовано хід десталінізації, розкрито процеси суспільно-політичного та національно-культурного розвитку УРСР, історію державно-церковних відносин, процес лібералізації суспільно-політичного життя в Україні у 50-ті – першій половині 60-х рр. ХХ ст., реорганізаційні заходи в сільському господарстві, соціально-культурній сфері, державному управлінні. Дослідники глибоко розкрили складний і суперечливий процес десталінізації радянського суспільства, показали обмеженість реформ М. Хрущова. Аналітичні розвідки авторів стосовно природи пост-сталінського суспільства, глибокі висновки та узагальнення дають розуміння важливості «історичного повороту» до лібералізації державного життя, подолання «фрагментарного підходу» у висвітленні життя та діяльності такої непересічної особистості, як М.С. Хрущов, щоби вибудувати цілісну картину тієї доби.

Вчені все більше уваги приділяють діяльності М. Хрущова у різних сферах економічного й суспільно-політичного життя країни. Ю.Шаповал зазначає, що саме «невичерпна енергія та екзальтованість М. Хрущова допомогли здійснити сміливий переворот у державі» [1, с. 242]. Процес демократизації відбувався повільно. Головними причинами цього були «неспроможність командно-адміністративної системи до глибокого реформування, половинчастість в подоланні сталінізму, відрив ідеології і політики від реального життя, слабка участь широких народних мас у реформах, стиль керівництва самого М.С. Хрущова» [2, с. 518]. В.М. Литвин зазначає, що за добу М. Хрущова політичний

режим «не відрізнявся від сталінського за всіма параметрами, крім одного: він уже не міг використовувати масові репресії як засіб, що регулював і контролював суспільно-політичне життя» [3, с. 150]. В.К. Баран розглядав роль цензури в системі тоталітаризму. Хоча після ХХ з'їзду партії й почався так званий період «відлиги», коли демократичні процеси привели до поживлення в культурній сфері, проте ідеологічний диктат партії не слабшав. Цензура сковувала «розум, волю та активність людей», надавала поштовх для духовної й культурної сфери життя. [4, с. 104].

Реформаційна діяльність М.С. Хрущова суттєво вплинула на життя різних верств населення країни. Демократизація суспільно-політичного життя країни, яка розпочалася після ХХ з'їзду партії, надала поштовх для творчості інтелігенції. Проте тимчасова лібералізація була обмеженою й проходила під суворим контролем партійних і державних установ. У цілому за рівнем заробітної платні і умовами життя радянська інтелігенція, особливо сільська, значно поступалася представникам важливих галузей народного господарства. Чого не можна сказати про управлінців і партійних функціонерів, а також про працівників силових структур.

Проблеми, пов'язані з творчою інтелігенцією вказаного періоду розглядала в своїй дисертації Г.С. Сергієнко. Вона дійшла висновку, що в період контрольованого лібералізму «цілеспрямована політика радянської влади щодо формування нової інтелектуальної верстви стала головною причиною корінних трансформацій у сприйнятті творчою інтелігенцією свого суспільно-культурного призначення. Політика і заходи, що проводились у життя радянською владою, спричинили деформацію в ментальній сфері української інтелігенції» [5, с.1]. На її думку, реакцією на партійну політику був так званий мистецький конформізм, який означав реальний вплив на особистість митця, який на нього оказували колеги [6, с.162]. Г.Г. Кривчик намагається виявити різницю між інтелігенцією міст і села. Він підкреслює, що головна відмінність між селом і містом полягає у сфері культури, оскільки у місті «зосереджені професійні митці, які свідомо й цілеспрямовано формують культуру. Культуру ви-

соку – академічну чи масову – широкого вжитку. На селі ж культура первісно виступала як форма буденного життя людини» [7, с. 25]. В.С. Курило розглядав у своїй монографії процес розвитку освітньої сфери [8].

Власне соціально-побутовим умовам життя населення України в другій половині ХХ ст. присвячена монографія Л.В. Ковпак. Але дана праця охоплює досить великий історичний проміжок часу (1945 – 2000 рр.), тому як сам період 1953 – 1964 рр., так і проблема, що нами досліджується, висвітлюються побіжно. Л.В.Ковпак зазначає, що «можливості соціальних реформ, поліпшення добробуту населення були скуті планово зарегаментованою економікою, недостатньо залучалися фінансово-економічні важелі» [9, с. 46].

Проблеми матеріального становища працівників вугільної галузі Донбасу вивчали З.Г. Лихолобова, А.Н. Данілін [10; 11]. На підставі широкого кола джерел вони доводять висновку, що шахтарі отримували найбільші прибутки порівняно з іншими категоріями робітників, проте були дуже погані забезпечені житлом, комунально-побутовими послугами. Водночас питання добробуту працівників інших галузей залишилися поза увагою науковців.

Намагання провести зміни в господарській діяльності селянства проявилися вже тоді, коли він очолював керівництво Україною. Потреба в розвитку сільського господарства давно назріла. Головними чинниками перемін на селі послугувало постачання армії і міст продовольчими товарами. Утім, справедливості заради слід зазначити, що диспропорція між розвитком промисловості й сільського господарства вперше зробив спробу ліквідувати саме М.С. Хрущов. Реформування ним країни почалося з сільського господарства і з середини 1950-х рр. воно вперше стало рентабельним.

Сучасні дослідники зазначають, що попри твердження представників радянської історіографії про досягнення сільським господарством країни на 1950 р. довоєнного рівня виробництва, насправді цього не відбувалось, а рівень споживання населенням продуктів харчування «був далеким від раціональних норм», а селяни «перебували фактично на самозабезпеченні завдяки особистим підсобним господарствам» [12, с. 411]. Штучне приєднання дрібних малолюдних поселень до великих центрів призводило до їх занепаду. А головне, вело до значного погіршення житлових умов їхніх мешканців.

За програмою укрупнення колгоспів багато хуторів визнавалися безперспективними. На думку В.М. Даниленка і І.М. Романюк, така розрахована переважно на молоді програма містила, безумовно, «раціональні зерна», однак недостатньо була підкріплена матеріально, погано розрахована за часом», а в цілому можна її назвати утопічною [12, с. 445]. Щодо періоду освоєння цілинних земель у Казахстані і Сибіру, то, на думку авторів «Історії державності України», більший ефект мало б «вкладення коштів в інтенсивний розвиток сільського господарства України» [13, с. 518].

М.М. Зіза зазначає, що експерименти з особистими підсобними господарствами проводилися у два етапи. Спочатку «з серпня 1953 р. по кінець 1950-х рр. дер-

жава шляхом зниження податків стимулювала розвиток підсобних господарств. Але вже на початку 60-х рр. за рахунок примусового усуспільнення особистої власності колгоспників відбулося різке зменшення їх питомої ваги у загальній товарній сільгоспродукції до 15% проти 27% у 1940 р.» [14, с. 18].

Отже, з висновком практично всіх сучасних дослідників, які займалися проблемою реформування сільського господарства за часів М. С. Хрущова, що в цей час соціальні заходи відносно села випередили економічні можливості їх реалізації, а перехід до ідеологічних тенденцій в управлінні сільським господарством у країні став головною причиною виникнення продовольчої кризи на початку 1960-х рр. цілком можна погодитися. Хрущовські реформи у сільському господарстві мали неповний характер. Їхня невдача була обумовлена як об'єктивними, так і суб'єктивними факторами. Все ж головним із них була неспроможність екстенсивної економіки країни підтримати реформаторські тенденції її лідера, які часто змінювали свої пріоритети. Часто колгоспники і їхні керівництво не розуміли нових методів ведення господарства.

Сучасні автори зазначають, що в ході хрущовських реформ «рівень життя людей все ж значно зріс...». Сам М. Хрущов у ході реформ, які «містили позитивні елементи... щиро бажав підвищення добробуту народу, але вони в силу об'єктивних та суб'єктивних причин не могли бути радикальними» [2, с. 519-520].

Якщо наприкінці доби Й. Сталіна головним фактором поліпшення добробуту людей було зниження цін, то в наступні роки ставка робилася на підвищення зарплатні. А.О. Саржан зауважує, що підвищення зарплатні «сприяло збільшенню грошових прибутків у населення,

проте за умов товарного дефіциту, низької якості промислових виробів, багатьох людей не могли раціонально використати зароблені гроші, тому значна їх частка осідала в ощадних касах». Умови життя літніх людей покращила пенсійна реформа 1956 р. Але і цей крок уряду не дозволив «забезпечити достатнього рівня життя переважної більшості людей» [15, с. 229]. На думку А.О.Саржана, Донбас за розвитком соціально-побутової інфраструктури й умов життя його населення «займав одне з останніх міст у республіці» [15, с. 224].

Сучасні вчені все більш уваги приділяють історії вирішення найбільш гострих проблем соціально-побутового характеру, що має велике значення і для сьогодення. Будівля житла була саме таким питанням. Воно розглядається як у працях загального характеру [16, с. 118], так і в спеціальних. Констатується, що у цілому в ході хрущовських реформ «рівень життя людей все ж значно зріс...» Сам М. Хрущов у ході реформ, які «містили позитивні елементи... щиро бажав підвищення добробуту народу, але вони в силу об'єктивних та суб'єктивних причин не могли бути радикальними» [2, с. 519-520]. Зараз найбільш перспективним визнається вивчення питань рівня змін побутових умов громадян.

У цілому сучасні українські вчені дійшли висновку, що реформаторська діяльність за добу так званої «відлиги» характеризувалась неповнотою й непослідовністю, а також мала неоднозначні наслідки для повсякденного життя населення. У вітчизняній історичній науці ще відсутнє комплексне дослідження, в якому були б виявлені й докладно висвітлені причини і наслідки втілених у життя соціально-економічних реформ так званого хрущовського періоду вітчизняної історії.

ЛІТЕРАТУРА

- Шаповал Ю. Микита Хрущов // Історія України в особах ХІХ – ХХ ст. – К.: Україна, 1995. – С. 242-249.
- Історія державності України: Експериментальний підручник / За ар. Ред. Бандурки О.М., Ярмиша О.Н. – Х.: ТОВ «Одісей», 2004.
- Литвин В.М. УКРАЇНА у другому повоєнному десятилітті (1956-1965) / В.Литвин. – К.: Видавничий дім «Лі-Терра», 2004.
- Баран В.К. Цензура в системі тоталітаризму / В.К.Баран // Сучасність. – 1994. - № 6. – С. 104 – 117.
- Сергієнко Г.С. Творча інтелігенція Донбасу в період контрольованого лібералізму (середина 50-х – середина 60-х рр. ХХ ст.) / Сергієнко Г.С. Автореф. дис. канд. історичних наук. – 07.00.01. – історія України. – Луганськ: СЧУ ім. В.Далія, 2009.
- Сергієнко Г.С. Мистецький конформізм і його витоки в середовищі творчої інтелігенції Донбасу в 1953-1964 рр. / Г.С.Сергієнко. // Історичні записки: Збірник наукових праць. Вип. 21. – Луганськ: Вид-во СЧУ ім. В.Далія, 2009. – С. 161-171.
- Кривчик Г.Г. Протиріччя культурного розвитку українського села у 1960-80-ті рр. / Г.Г.Кривчик // Укр. іст. журнал. – 2002. - № 5. – С.24-34.
- Курило В.С. Освіта та педагогічна думка Східноукраїнського регіону у ХХ столітті. – Луганськ: Альма-матер, 2000.
- Ковпак Л.В. Найближча історія: Україна 1945-2000 / Л.В.Ковпак. – К.: Наш час, 2007.
- Вугільний Донбас у другій половині ХХ століття / В. М. Василенко, О. М. Данілін, З. Г. Лихолобова та ін. – Донецьк, 2001.
- Данилін А. Н. Матеріальне положення шахтерів і их семей в 50-е – первой половине 60-х гг. // Нові сторінки історії Донбасу. Кн. 7. – Донецьк, 1999. – С. 161 – 174.
- Історія українського селянства. Нариси в 2-х томах. – Т.2. – К.: Наук. думка, 2006.
- Історія державності України: Експериментальний підручник / За ар. Ред. Бандурки О.М., Ярмиша О.Н. – Х.: ТОВ «Одісей», 2004.
- Зіза М.М. Сільське господарство України в 50-х – 80-х рр. ХХ ст.: проблеми та пошуки // Актуальні проблеми вітчизняної та світової історії, історії освіти, науки і техніки. Тези доповідей міжрегіональної наукової конференції молодих вчених 14 жовтня 2002 р. – Луганськ: СЧУ ім.В.Далія, 2002. – С. 18-19.
- Саржан А.О. Зміни в соціально-економічній сфері Донбасу. Друга половина 40-х – кінець 80-х рр. ХХ ст. Монографія / А.О.Саржан. – Донецьк: ОО «Лебедь», 2004.
- Україна: друга половина ХХ століття. Нариси історії / П. П. Панченко [та ін.]. – К.: Либідь, 1997.
- Бодрухіна І.Н. Реформаторська діяльність Н.Хрущова в соціальної сфері: точка зрення сучасних українських істориків. В статтю вносяться точки зрення сучасних українських істориків на методи проведення і последствия реформ 50-х – 60-х гг. ХХ ст., зв'язаних с діяльністю Н.Хрущова.
- The reform activity of N.S. Khrushchev in the social sphere: the point of view of modern Ukrainian researchers. Bodrukina I. East-Ukrainian national university Dal's name (Lugansk).
- The article describes the points of view of modern Ukrainian researchers concerning the methods and results of reform activity of N.S. Khrushchev in 50-s – 60-s years of XX-s century. It's investigated the progressive tendencies of Khrushchev's reforms and the contradictions in this process.
- Key words: society, social-being terms, reform institutions, Ukrainian historical studies, democratization.

• На конкурс творчої молоді імені Івана та Марусі Гнип

КОВАЛЕНКО МАРІЯ

Народилася 2 серпня 1996 року у м. Орджонікідзе Дніпропетровської області.

Відвідує гурток «Юні журналісти» при КПНЗ «Будинок творчості дітей та юнацтва», м. Орджонікідзе Дніпропетровської області. Захоплення – спортивна акробатика та літературна творчість.

Живе за принципом: люблю світ навколо себе.

Українка із села Українки

Невеличке село на Дніпропетровщині - Українка, колись потопало у квітучих садках і виноградниках, кипіло повсякденною роботою селян, вирувало життям молодих сімей переселенців, котрі з'їхалися з різних куточків Радянського Союзу. В Україні навіть розводили коней, була своя пасіка, птахоферма, тваринні комплекси... А в особливі дні колгоспники частували гостей вином власного приготування та різною смакотою, зібраною з поля і саду. Колись...

Тепер про це згадують старожили з особливою ностальгією. Сьогодні Українка потопає... в бур'янах. Кинуті хати вибитими шибками дивляться у небо, сумуючи за минулим. Зanedбані городи й пасовиська потихеньку забувають хороших господарів.

– Та де це таке видано, що земля нікому не потрібна, он під Києвом за неї справжня війна, а тут... – бубонить бабуся Катя, припинаючи на вигоні єдине телятко.

Вулиця, на якій живе бабуся, колись заливалась бузковим цвітом. А зараз, немов щербатий гребінець, де-не-де живіє окремими хатками, у яких доживають віку такі собі українці, хоча й різної національності.

Бабу Катю у селі всі люблять за її працелюбність, за щедрість, за доброту. Коли не зайдеш, все щось вона трудиться. Маленька, худенька, привітна, усміхнена, завжди копошиться то в садку, то на городі.

– Як це так можна, щоб добро пропадало, голоду на вас немає, – клопоталася бабуся, збираючи яблука, що ковдрою встелили землю, – земля – наша годувальниця, не можна нехтувати її дарами. Онучко, ану хутчі збирай. Он подивися, яке червонобоке до тебе всміхається...

– Бабуно, та навіщо нам стільки яблук. Ти вже понаварювала того варення і насушила яблук, що всьому селу вистачить, не те, що нам, – обурювалася онучка Марійка.

– Як навіщо? Он в Африці діти годують, повисихали бідненькі...

– Так де та Африка, а ми в Україні.

– Отож, шкода, моїх яблук їм би, а то таке добро під ногами гниє.

Десятирічна Марійка мусила підкорятися бабусі Каті, бо обіцяла батькам допомагати в усьому на канікулах.

– Ба! А чому у тебе такі брудні руки? – не вгамовувалося дівча.

– За моїми руками – ваші чистенькі, – не образилася стара, скоріше задумалась, і довго мовчала.

– Ба, а ми в школі твір писали «Україна очима дітей», а яка вона твоїми очима? – допитувалась мала.

– Яке ж бо ти невгамовне дівчисько. Україна – це і є ти і я, і наш садок, і наш Тузик, і оті бур'яни, і невігласи у телевизорах, і небо із зорями...

– Оце так! Україна – це я! – відкусивши яблуко, розфантазувалася Марійка. – Я – українка із села Українки, це ж треба, а я і не додумалась до цього. Я писала, що Україна – це держава сильна і красива, що разом з нею росте наш народ...

Баба Катя лише всміхалася, механічно складаючи садове багатство у відро.

Того ранку Марійка прокинулася від тихого схлипування у кімнаті, увітчаній вишитими рушниками, портретами й житнім дідухом у кутку.

– Бабуно, ти плачеш? Що трапилося? Хто тебе образив? – просто волосе босоніге дівча вискочило з ліжка.

– Я – не бандерівка, я – українка, – повторювала баба Катя, не звертаючи на онуччине щebetання. – Як то так можна рубати зелені дерева? Ну то й що, що нічії, ну то й що, що в посадці. Нема на вас мого діда Олексія. Поки живий був, ніхто не смів себе так вести нахабно. І куди ж та сільрада дивиться? – не стихала старенька...

Це вже потім Марійка дізналася, що трапилося. Якись зальотні підро-

бітчики хотіли заробити грошенят, напилати дрівець біля бабусиноного городу. І коли баба Катя зробила зауваження, вкрили бідолаху «щедрістю» своєї мови. Та найбільше її різнуло слово «бандерівка».

У селі всі знали, що Катерина Тимофіївна родом з Волинської області, що не розгубила за роки м'якого говору і тієї української душі, що вирізняла її з-поміж інших. У неї важким було дитинство, про яке вона майже ніколи не згадувала, тому й отримала, як багато хто у селі, статус «дитина війни». Марійка вперше за стільки років почула від бабусі те, що не прочитала в жодній книзі:

– Та чи знають оті волоцюги, хто такі бандерівці? Їх гірше за німців боялися. Фашисти перед тим, як спалити село, вивозили людей до лісу й кидали напризволяще, а бандерівці, найчастіше вночі, могли за найменшу непокору вирізати сім'ю. Та чи знають вони, що таке зимувати у землянці і їсти коржики з бур'яну? Чи знають... – мабуть, за шістдесят років вперше вирвався із грудей баби Каті біль за образу і безпорадність, за те, що, мабуть, не змінити отих виродків, які підняли сокири на Українку, село, в якому народилися її діти, якому віддала молодість, важко працюючи на фермі.

Цього вечора бабуся молилася знову. Тільки тікання годинника зрідка ніби намагалось перебити її фрази. Із них Марійка, лежачи у ліжку, чула, що просила баба Катя милості у Бога за кривдників, просила здоров'я онукам і дітям, щасливої долі Українці та її українцям...

По дорозі додому до міста, в електричці, спостерігаючи у вікні за мерехотінням степів, полів, садок, сіл і селищ, станцій і зупинок якихось там кілометрів, Марійка згадувала бабусині слова: «Україна – це ти і я...».

Якось тривога увібралась у дитяче серце: «А що, як колись не стане баби Каті, її яблук у садку, її вишитих рушників і портретів, її піржжків, отієї посадки біля городу? Невже зникне Українка? До кого ж я їздитиму на канікули? Хіба я зможу потім написати, що Україна – це тільки я, без моєї бабусі і села мого дитинства?..»

ПРО ЧИТАННЯ ЄВАНГЕЛІЯ

Євангеліє від Матвія (I, 1-17)

В основу бесіди покладено книгу о. Олександра Меня „Світло в п'яті сьє“, яку переклав українською мовою Лев Хмельковський і випустило в світ львівське видавництво „Свічадо“ у 1995 році. Талановитого християнського просвітителя о. О. Меня вбили у Подмоскові 9 вересня 1990 року ударом сокири по голові. Його вдова Наталя Григоренко доручила Л. Хмельковському переклад творів о. О. Меня.

Багато хто, коли вперше відкривав Євангеліє від Матвія, мабуть, бентежився і дивувався: навіщо тут перелік прадавніх і давніх імен? Навіщо перелічувати 14 древніх родів, потім ще 14 і ще 14? А річ у тім, що євангеліст прагнув у цих коротких рядках, у цій вервечці імен, нагадати історію Старого Заповіту, коли люди чекали Спасителя світу. За кожним іменем стоїть історія життя: тут і праведний Авраам, який нічого не шкодував для Бога і пішов за Господом; тут і праведна Рут, моавитянка, яка залишила Батьківщину і прийняла віру в Єдиного Бога; тут і грішники, і праведники - всі вони були предками втіленого Господа Ісуса.

Ви скажете: звідки нам знати, хто були ці люди? Важко нам це збагнути. Чому зразу не говориться про те, що потрібне нашому серцю? Ось у цьому найголовніше: важкий початок Євангелія вимагає від усіх нас певних зусиль, означає усе духовне життя. Це Слово Боже, а не якась газета, котру прочитав і зараз же викинув, воно вимагає від нас зосередженості думки, серця, праці. І той, хто подолає складність перших рядків і піде далі, відчує полегкість. А той, хто скаже, відкривши Святу Книгу: „Якісь незрозумілі тут слова, далі не читатиму“, – той так і залишиться без Слова Божого.

Отже, треба не якось там гортати, зазирати, а заглиблюватись серцем і розумом у Слово Боже. І ви побачите, що й ці імена потрібні, й усе це має значення, і що книга родоводу Ісусового говорить про Нього, як про Царя провіщеного, Спасителя. Ця книга родоводу нагадує про те, що Господь був родичем людей тілесно,

що Він став одним із нас, що в Ньому так само, як у нас, є діди і прадіди тілесні, що Він ввійшов в людський рід. До цієї книги родоводу можна було б вписати усіх людей, мільйони, мільярди людей – усі вони тілесно стали ріднею нашого Спасителя. Він з нами поріднився, втілюючись від Назаретівської Діви Марії.

Була в давні часи приповідка: „До Бога високо, до царя далеко“. І так нам завжди видається, що Господь десь на небі, що Він далекий від людини, що наша молитва може бути не почута – ніби Господу Богу потрібен наш гучний голос або святість якась незвичайна, щоб Він сприйняв нашу молитву. І ось Євангеліє нам відповідає: ні, не тривожтесь, Бог тут, Він з нами. Священне таємне ім'я Христове – не тільки Ісус Спаситель, але й Еммануїл, що означає „З нами Бог“ у перекладі з давньоєврейської мови.

Ось це Святе ім'я Господа і наше життя перетворює. Коли ми з вами міркуємо, як нам жити і що чинити, пам'ятайте: з нами Бог. Він допоможе, коли ми до Нього звернемося. Коли ми втомлюємося, знемагаємо під ношею житейського тягаря, коли ми страждаємо, сумуємо, коли нам видається, що життя наше марне,

що зусилля наші безуспішні, ми маємо пам'ятати, що з нами Бог. І це наша головна надія, тому що ми не на людину покладаємося, а на Бога, який став людиною, на Господа, Який тут, з нами, не далеко і не високо, а близько – тому що Господь Сам захотів наблизитись до нас.

Коли ми наближаємося до Різдва Христового, то говоримо: „Христос рождається“. І ми чуємо євангельську оповідь про те, як Йосифу було провіщено в нічному видінні, що народить його дружина сина, якому буде дане ім'я Ісус, що означає „Спасіння Господнє“, і що цей Син спасе людей від їхніх гріхів. І це означає, що з нами Бог! До нас наближається радість, наближається нагадування! І усі ми, зігнуті під гнітом своїх гріхів, турбот, незгод і хвороб маємо тепер випростатись і подивитись вперед, зустрічати Господа, як співається і говориться у святителя Григорія Богослова: „Христос рождається – срящіте“, що в перекладі означає „йдіть назустріч“. І ми йдемо Йому назустріч, тому що Він народився не тільки тоді, Він народжується для нас зараз. Він живе серед нас. Хто відкриє Йому своє серце, той з Ним житиме і пізнає, що означають слова: „З нами Бог, розумійте, язика, і підкоряйтесь“, – тобто збагнуть, невіруючі, і преклоняться перед Ним, бо з нами Бог, тому що віра наша є вірою в Ісуса Христа, Сина Божого.

Для того, щоб поповнити знання Біблії, почути відповіді на запитування людей про різні проблеми повсякденного життя, слухайте християнську радіопрограму «Відвертість», яка виходить в ефір щонеділі о 21:30, на першій програмі Українського радіо.

Редакція нашого видання, на щастя, має чимало друзів. Але є серед них такі, що стали для нас особливо близькими і важливими. Серед них - невтомний трудар і відданий справі українець з Чикаго (США) Олексій Коновал. І справа не лише в тому, що цей чоловік ось вже майже два десятиліття крокує разом з нашим виданням не простими стежками щоденних клопотів. Наша з ним співпраця переросла межі партнерського спілкування, а хочеться вірити стала певною і для добродія Олексія часткою життя.

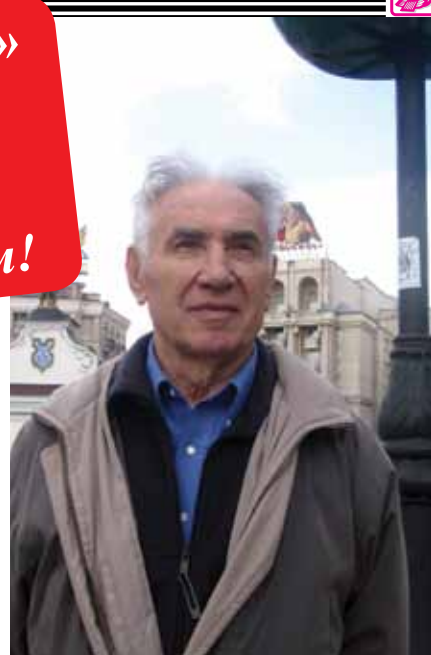
Він народився 27 січня 1933 року на благословенній Полтавщині. Як опинився на чужині? А з тієї причини що й більшість наших людей на Заході. Його родина сповна зазнала усіх принад «совєтського раю»: голодомор, репресії, нестатки і наругу за українську душу й прагнення залишатися самим собою. Отож, врятувати від остаточного знищення Коновалів могла лише вимушена еміграція в роки Другої світової війни.

Навчався Олексій Коновал вже за межами України. Спочатку в Німеччині, потім в США. За освітою він інженер – випускник Іллінойського інституту технологій. Однак, часами навіть уявити важко, коли він знаходив у роки роботи в Америці сили на те, щоб заробляти гроші на прожиток та долати щоденні буденні клопоти, на які так багате життя в будь-якій країні світу, включно з США. Адже один з промоторів Фундації Багряного, журналіст, дослідник, видавець, упорядник численних українознавчих видань і активний член численних організацій нашої діаспори на землі Вашингтону він

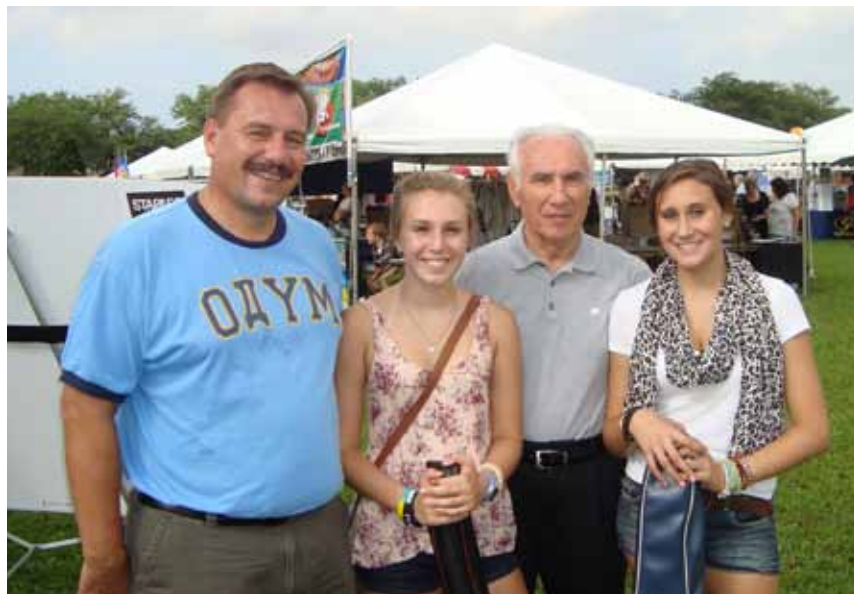
**Журнал «Бористен»
сердечно вітає
Олексія Коновала
з першим
вісімдесятиріччям!**

здається не знає втоми. А ще Олексій Коновал - відданий чоловік, люблячий батько й дідусь. Людина, яка звикла працювати і дарувати радість іншим, як правило, щаслива. Отож, нехай перше вісімдесятиріччя принесе добродію Олексію Коновалу лише радість і втіху на майбуття. А ми завжди будемо поряд з Вами, дорогий друже!

Редакція журналу «Бористен».

Олексій КОНОВАЛ
під час чергових відвідин Києва.

О. КОНОВАЛ разом з сином та внучками на фестивалі «Українські дні» в Чикаго 24-го серпня 2011 року.

О. КОНОВАЛ у НСПУ з представниками Фундації Багряного в Україні.

**Микола
ПОЛЯКОВ**

Журнал «Бористен» та Дніпропетровський національний університет ім. О.Гончара єднає дружбу та співпраця вже багато років. Зокрема і ректор університету, **Микола Вікторович ПОЛЯКОВ** є постійним автором цікавих та непересічних дописів.

Ігор ШПІРКА

Належить до тих наших приятелів, котрі підштовхують щомісячник до нових пошуків та нових проектів. Плани цього добродія, часами, бувають просто наполеонівськими. Ще б пак! Адже голова правління громадської організації «Дніпропетровський об'єднаний факультет» свого часу закінчив «президентський факультет» (випускник Л.Д. Кучма) - фізтех ДНУ імені О. Гончара, де, як відомо, вчать умінню долати силу земного тягіння. Хто знає як сконструювати ракету - може багато в житті. Це не раз доводив **Ігор Іванович ШПІРКА**.

Друзі нашого журналу

Предстоятель УПЦ КП **Пагірарх ФІЛАРЕТ** довгі роки підтримує наше видання. Свого часу він благословив вихід релігійного додатку щомісячника бюлетеня «Наша Церква – Київський Пагірархат». На фото він так само з приятелями нашого журналу. Зліва пані **Оксана МАГУРА** - читачка «Бористену» зі Львова та багатолітній автор часопису, поетка **Віра КРИВА** з Детройту (США).

Сергій СВІТЛЕНКО

Декан історичного факультету ДНУ імені О. Гончара не раз виступав партнером «Бористену» в проведенні різноманітних заходів та імпрез. Не байдужий і працьовитий він завжди разом з нами у нових починаннях.

Юрій ХОМЕНКО

Проректор так само з тих, на кого редакція завжди може покластися. Принаймні, ось вже майже 10 років, як пам'ятні сувеніри переможцям щорічного конкурсу імені О. Гончара на крашу публікацію на сторінках журналу «Бористен», виготовляються його стараннями і талантом.

Геннадій ПІВНЯК

Ректор Національного гірничого університету, академік НАН України **Геннадій Григорович ПІВНЯК** довгі роки співпрацює з журналом «Бористен». На сторінках часопису з'являються соціальні, культурні, науково-технічні матеріали, які розповідають про інноваційне та прогресивне життя вищу, а також мудрі матеріали, написані самим ректором.

Василь КЛЕШНЯ

Керівник Дніпропетровського управління лісового господарства **Василь Федотович КЛЕШНЯ** - правдивий козак. До зайвих компліментів та сентиментів не схильний. Для нього вимір діяльності кожного – кінцевий результат. Ось ми й намагаємося не розчарувати добродія Василя Клешню. Принаймні, спільна акція редакції журналу «Бористен» та Дніпропетровського управління лісового господарства «Захисти зеленого друга» вже дає конкретні та корисні паростки.

Друзі нашого журналу

Ярослав СТЕХ з Торонто довші роки був репрезентантом нашого журналу в Канаді. А ще він плідний дописувач для нашого видання. Отож, у нас попереду ще багато спільних справ.

Родина Івана та Марусі ГНИП з сонячної Каліфорнії заснували конкурс творчої молоді свого імені на сторінках «Бористену». За що їм низький уклін від усіх симпатиків «Бористену».

Дарику ДЖЕРАДІ 7-го лютого цього року виповниться 16 років. Він наполовину українець, наполовину італієць. Дарик живе в американському штаті Коннектикут і завдяки бабусі та дідусю Світанні та Боголюбу Свириденко читає «Бористен». Як би не склалася доля цього молодого американця, у його житті був журнал з отчої землі його родини по українській лінії.

Пані **Лідія ТАРАЦУК** мешкає в славнозвісному місті Детройті (США). Її співпраця з «Бористеном» так само має давню історію. Найбільше редакція й добродійка українка з Америки виступали партнерами у справі опіки над вихованцями Дніпропетровського обласного дитячого інтернату для дітей з придбаними та вродженими фізичними вадами.

Подружжя Юрія та Оксани МАКОВЕЦЬ мешкають на узбережжі Атлантичного океану США. Але це не заважає їм підтримувати плідні контакти з нашим виданням. Принаймні, збірка поезій пані Оксани та її часті публікації на шпальтах «Бористену» - яскраве тому підтвердження.

Пані **Евгенії ПАСТЕРНАК** — директора пансіонів імені Івана Франко в Торонто (Канада) вже немає поміж нас. Але пам'ять про її добрі діла заради «Бористену» назавжди збережеться у наших серцях.

Володимир ЗАБАРА — талановитий співак, композитор, мистецький діяч, творчість якого прикрашає імпрези з життя журналу «Бористен».

Друзі нашого журналу

Владика АДРІАН серед тих, хто завжди готовий підтримати і словом, і ділом наше видання. Ми стараємося митрополиту УПЦ КП платити тією ж монетою. Адже і робота редакції, і душпастирська діяльність Владика Адріана спрямовані на одне: служінню Вітчизні.

Еліна ЗАРЖИЦЬКА (зліва) та **Наталія ДЕВ'ЯТКО** (справа) не просто партнери журналу у справі висвітлення життя і діяльності освітян області. Співробітниця пресової служби управління освіти і науки Дніпропетровської ОДА ще й талановиті літераторки. А коли так, то з «Бористеном» їм завжди по дорозі...

Один з співробітників пресового центру Національної Гірничої Академії - **Валентина ШАБЕТЯ** товаришує з нашим виданням ледь не з самого початку. Її талановиті, добрі та мудрі дописи не раз прикрашали шпальти «Бористену» й певні, будуть прикрашати ще не раз.

Олександр БЕЗНОСЮК - професійний вогнеборець. Щоправда, нині на пенсії. Не прості соціальні часи примушують нащадка подільських козаків працювати охоронцем. В «Бористені» йому найбільше подобаються матеріали, присвячені темі відпочинку та рибальства.

Це фото зроблено в помешканні світоча нашої літератури **Олесь Терентійовича ГОНЧАРА**. На ньому вдова письменника **Валентина ДАНИЛІВНА** та редактор журналу «Бористен» **Фідель СУХОНИС**. Наше видання завжди пишалось дружбою з цією уславленою родиною.

Василь БІЛЕНКО – директор експериментального цеху славетного петриківського розпису. Не злічити скільки ним було проведено екскурсій для друзів «Бористену» на його рідному підприємстві. І ми певні, що не одна - ще попереду.

Гудрат ГАДЖІЄВ – голова Дніпропетровської обласної організації Конгресу азербайджанців України - давній друг журналу «Бористен». Не злічити скільки спільних заходів ми провели разом з Гудрат муаллім. Щасливий батько тримає на руках доню Сунай – українку азербайджанського походження. Для котрої Україна є правдивою Вітчизною. І найперше через гостинність й толерантність нашого народу.

Галина УГРИН - українка з США належить до так званої «четвертої хвилі» української еміграції в США. Іноді представників, як то прийнято називати - новоприбулих, закидають пасивністю і не цікависті щодо життя в громаді. Однак, це не про Галину Угрин, яка з перших днів перебування на землі Вашингтону, активно включилась в життя нашої спільноти. Це фото зроблено на святковій новорічній вечірці української громади в Чикаго, де Галина Угрин була правдивою королевою-ведучою.

• Гортаючи календар

11 січня – 100 років тому (1913 р.) народився Василь Степанович Кук, видатний український військовий та державний діяч, провідник націоналістичного підпілля у Східній та Південній Україні, останній головнокомандувач Української Повстанської Армії. 1943 року очолював націоналістичне підпілля на Дніпропетровщині.

ОСТАННІЙ ГОЛОВНОКОМАНДУВАЧ

Василь Степанович Кук народився в с. Красне Золочівського повіту Тернопільського воєводства (тепер Буського району, Львівської області) в багатодітній родині залізничника Степана Матвійовича та селянки Парасковії Федорівни.

У 1921 р. Василь пішов до початкової 4-класної школи, а далі вчився у приватного вчителя. З 1923 по 1932 р. навчався в Золочівській приватній класичній гімназії Українського Педагогічного товариства «Рідна школа», директором якої був священик Української Греко-Католицької Церкви отець Микола Хмельовський, колишній капелан Української Галицької Армії.

З 1927 р. юнак належав до «Пласту» куреня ім. Івана Богуна. Будучи гімназистом, потоваришував зі співучнем Ярославом Лехом, який давав йому читати нелегальний журнал Української Військової Організації «Сурма». Окрім націоналістичних статей там друкувалися матеріали з досвіду діяльності революційних рухів, в тому числі з конспірації, визнанн майстром та розробником якої Василь Кук став пізніше. У 1929 р. він став членом юнацтва ОУН, трохи згодом – провідником юнацтва ОУН у Золочівській гімназії та повіті, з 1930 р. – членом Золочівської повітової Екзекутиви ОУН (територіального керівного органу, пізніше перейменованого на провід) – юнацьким і організаційним референтом.

У цей період Галичина в результаті поразки Західноукраїнської народної республіки була окупована Польщею, яка протягом 1920–1930 рр. проводила жорстку політику національного та економічного пригнічення українців, репресувала українських політиків, припиняла фінансування освіти українською мовою. Галичани в різний спосіб боролися за збереження власної ідентичності, відповідями були і широка просвітницька робота різноманітних легальних громадських організацій («Просвіта», скаутський «Пласт»,

спортивно-патріотичні «Січ», «Сокил»), і силові заходи боївкарів Української Військової Організації (УВО), а пізніше – Організації Українських Націоналістів.

Поява УВО у 1920 р. і об'єднання різних націоналістичних груп в єдину ОУН у 1929 р. була реакцією активної частини населення Західної України на загибель української державності 1917–1920 рр. і на польські репресії. Націоналістам вдалося створити широку мережу підпільних груп у Галичині, Польщі та інших країнах. З року в рік зростала терористична, саботажна та пропагандистська діяльність ОУН проти польських окупантів.

У 1930 р. ОУН зорганізувала саботажну акцію: перерізання телефонних і телеграфних ліній, підпали та руйнування поміщицьких маєтків і майна. Поляки відповіли так званою «паціфікацією»: каральні загони піддавали без суду та слідства «екзекуції» цивільне населення українських сіл – били нагаями, в тому числі школярів, гвалтували жінок, руйнували та грабували майно, закрили «Просвіти», заборонили діяльність «Пласту», розпустили українські гімназії та школи. Паціфікація, в свою чергу, спричинила серію терористичних актів з боку ОУН – «атентатів», під час яких були вбиті польські чиновники, поліцейські, агенти поліції, українці, які співпрацювали з ляхами.

Відповідаючи у 2001 році на питання журналу «Захист», Василь Степанович так охарактеризував мотиви свого вступу до лав борців за незалежність України: «Якщо ви людина, якщо вас ображають та принижують як українця, зневажають вашу мову, хочуть тримати у ярмі і господарювати на вашій землі – ви не можете не відчувати бажання боротися за свій народ, за свою державу. Я свідомо став на шлях боротьби, ясно розуміючи, які нелегкі випробування чекають мене на ньому. Та й хіба можна відсиджуватися, коли відстріляти майже всю нашу інтелігенцію, створили штучний голод, масово вивозили українців та знищу-

вали як націю? Не лише я, але й інші люди брали в руки зброю або вели боротьбу в інших формах, які були найбільш доречні на тому чи іншому історичному етапі».

Вже у 1931–1932 рр. Василь Кук тримав прямий зв'язок у Львові зі членами Крайової Екзекутиви (КЕ) Дмитром Мирном, Ярославом Стецьком та іншими. За доручення КЕ ОУН він перевозив зброю та вибухівку з Кракова до Львова, доставляв нелегальну літературу на Волинь. Декілька разів його затримувала польська поліція.

Після закінчення гімназії Василь Кук намагався вступити до Львівського університету, але як українець-ві шлях йому туди був замовлений, тому він вступив на правничі студії Люблінського католицького університету, де організував і очолив студентську групу ОУН. Закінчити навчання та отримати вищу освіту тоді не довелося, Василь стрімко втягувався у життя професійного революціонера ОУН. У 1933 р. його ув'язнили до золочівської тюрми за поширення листівок ОУН, звільнили у вересні того ж року. А вже в жовтні заарештували знову разом із братом Іллярієм і засудили на два з половиною роки за антипольські саботажні акції та підпал маєтків. На судовому процесі братів захищав відомий галицький адвокат Степан Шухевич (дядько Романа Шухевича). Термін ув'язнення відбували у Золочеві та Радомі. Брати Куки звільнилися у 1936 р. за амністією у зв'язку зі смертю голови польської держави Юзефа Пілсудського.

Одразу по звільненні Василь Кук знов очолив ОУН на Золочівщині. У травні 1937 р. він перейшов на нелегальне становище і з того часу, як писав сам в автобіографії, «став професійним революціонером-підпільником, озброєним револьвером та гранатами». Він проводив масові нічні ідеологічно-політичні вишколи робітництва та ремісництва на околицях Львова. З осені 1937 р. його підпільна діяльність відбувалася на

земля Підгаєччини (зараз – Тернопільська область).

У той період він виконує особливо важливе завдання – створює підпільну друкарню Крайового проводу ОУН у селі Угринові на Тернопільщині, де друкувались відозви Крайового проводу ОУН, навчальні матеріали, брошури тощо. Там же була надрукована і його праця про підпільну конспірацію «Пашні буряки» під прізвиськом інженера-агронома Луки Лемішки. Ця книжка була своєрідною енциклопедією конспіративної роботи та внутрішньої безпеки підпілля, в ній детально описувалися методи оперативного-розшукової роботи поліції та контррозвідки, основи конспіративної поведінки підпільника, способи ухилення від зовнішнього спостереження, організації таємних зустрічей. На базі набутої підпільної практики на Підгаєччині також було організовано спеціальну школу з підготовки кадрів професійних революціонерів і для інших теренів.

Напередодні війни Василь Кук організував за допомогою українців, що служили в польській армії, кілька навчальних курсів для підготовки стрільців і молодших командирів. У підпільній друкарні видано його книжку про застосування гранат – «Гранатний вишкіл». А коли у вересні 1939 р. почалася війна, то у Славянських лісах діяла вже повстанська сотня з випускників цих шкіл. Повстанці роззброювали окремі військові польські частини, ліквідували поліцейські пости, збирали зброю та готувалися до підпільної боротьби проти радянських окупантів.

За наказом Крайової езекутиви ОУН восени 1939 р. Василь Кук від'їхав до Львова, склав звіт про свою підпільну діяльність і був направлений до лемківського міста Сянок, що в той час перебував уже під німецькою окупацією. У 1939–1940 рр. він організував нелегальні переходи через радянський кордон для кур'єрів ОУН, приймав звіти підпільників, збирав інформацію про становище в Україні, технічно забезпечував підпільників, які відходили до революційної праці в різні краї України. У 1940 р. двічі нелегально побував на Закарпатті, перевіряв зв'язок, проводив вишколи.

У квітні 1941 р. Василь Кук взяв участь у II Великому Зборі ОУН (революційної), виступав на ньому. Голова Проводу ОУН Степан Бандера високо оцінив його діяльність і призначив членом Проводу ОУН. У Проводі В. Кук очолив організаційну референтуру. У 1940–1941 рр. брав активну участь у праці Військового штабу, проходив військові старшинські вишколи й сам викладав на них методику партизанської боротьби.

Неминучу війну нацистської Німеччини з Радянським Союзом ОУН

розглядала як можливість для здобуття Україною незалежності та створення власної держави. З огляду на ухилання німецьких чинників від прямої відповіді на «українське питання», Організація обрала тактику «доконаних фактів», тобто проголосила відновлення Української держави, сформувала адміністрацію, міліцію та інші державні й самоуправлінські структури, випередивши німецьку окупаційну владу. З цією метою, для «організації державного апарату на звільненій від більшовицьких окупантів території та створення мережі ОУН» навесні 1941 року Василь Кук організував і очолив Центральний штаб Похідних груп, який розташовувався у Кракові. Організували три групи: Північну – Провідник Микола Климишин, Середню – Микола Лемик, Південну – Зиновій Матла. До Похідних груп зараховано близько п'яти тисяч осіб – членів ОУН і симпатиків, які за планом Головного проводу одразу ж після початку війни мали вирушити з місць базування на українських землях окупованої гітлерівцями Польщі та потрапити до кожної області України включно з Кубанню та Кримом.

Створили також і керівну Львівську групу, завданням якої було якнайшвидше добратися до Львова й організувати проголошення відновлення Української держави. До цієї групи входило до 20 керівних членів ОУН на чолі з політичним керівником Ярославом Стецьком. Кук відповідав за організаційно-технічні справи, зв'язки з місцевими осередками ОУН і прибуття групи до Львова. Відповідно брав активну участь у скликанні Народних Зборів і в самих Зборах, які 30 червня 1941 року проголосили Акт про відновлення Української держави та сформували уряд – Державне Правління, яке очолив Ярослав Стецько.

У липні 1941 р. Василь Кук організував і очолив Київську групу провідних членів ОУН і прихильників – близько 30 осіб переважно зі східних областей – із метою повторити вже у столиці – Києві проголошення відновлення Української держави. Група затрималася у м. Василькові (Київська область) через бої за Київ. 31 серпня 1941 р. німці заарештували частину членів Групи, в тому числі й Василя Кука. Їх транспортували до Львова, але під час затримки в Луцьку В. Куку та деяким іншим членам групи вдалося втекти та через Волинь дістатися Львова.

Восени та взимку 1941–1942 рр. як організаційний референт Проводу Василь Кук займається разом із тодішнім Крайовим Провідником Климовим – «Легендою», перебудовою організації, підготуванням переходу її на підпільну роботу проти німців.

Акт 30 червня 1941 р. про відновлення Української держави якраз став тим «лакмусовим папірцем», який дозволив остаточно з'ясувати наміри німців щодо майбутнього України – війни не лише проти комуністичного Радянського Союзу, але і незалежної Української Держави. Відповіддю фашистів на діяльність українських націоналістів стали арешти Державного Правління на чолі з прем'єр-міністром Я. Стецьком, Головою Проводу С. Бандерою та сотнями інших провідних і рядових діячів ОУН(б). Провід Організації прийняв рішення про перехід її членів у підпілля.

До Дніпропетровська наприкінці серпня також дісталися рої Південної похідної групи. З вересня 1941 р. до Південного краю, центром якого був визначений Дніпропетровськ, перебрався Зиновій Матла. До Південного краю за організаційним територіальним розподілом входили тоді Дніпропетровська, Запорізька, Донецька, Ворошиловградська (Луганська), Миколаївська області, а також Крим, Кубань і підрумунська «Трансністрія» (Одеська область, Придністров'я). Націоналісти почали розбудовувати власну організаційну мережу та активно сприяти створенню місцевої адміністрації, результатом чого стало те, що Дніпропетровська обласна управа, Криворізька, Нікопольська і Кам'янська (Дніпродзержинська) міські управи були створені в контексті державотворчої програми ОУН та Акту 30 червня 1941 р. Наприклад, на печатці обласної управи було написано «Українська держава», голова обласного проводу ОУН Василь Регей став начальником адміністративного відділу обласної управи, голова міської управи Кривого Рогу Сергій Шерстюк був окружним провідником ОУН, у газетах Кривого Рогу та Нікополя друкувалися статті відверто націоналістичного характеру.

Щоправда, німецькі репресії дуже скоро докотилися і до нашої області. Вже 16 вересня 1941 р. заарештували місцевих провідників ОУН Василя Регея, Зиновія Матла та інших. Приблизно у жовтні 1941 р. провід Південного краю був змушений перебраться з центру Дніпропетровська на передмістя (ймовірно, до Нижньо-Дніпровська, зараз – Амур-Нижньодніпровський район міста), провели перереєстрацію членства, людей, які засвітили себе перед агентурою СД, перекинули до інших міст. З Різдва 1942 р. провід переехав вже до Кривого Рогу.

На засіданні Головного Проводу у травні 1942 р. на Львівщині, на якому розглядалося також і питання німецьких репресій на Сході та «неможливості там працювати», Василь Кук запропонував себе для роботи на цьому терені.

У травні 1942 р. разом із групою колег він прибув до Дніпропетровська, куди знову повернувся осідок крайового проводу, та очолив Провід ОУН на Південно-Східних Українських Землях (ПдСУЗ). Після загибелі Д. Мирона в липні 1942 р. і арешту його заступника П. Сака Василь Кук безпосередньо керував діяльністю ОУН на всіх українських центрально-східних і південних землях. Дніпропетровськ став тут «столицею» націоналістичного руху опору.

За весь час перебування в Дніпропетровську мешкав на багатьох конспіративних квартирах: у центрі міста у професора Анатолія Рябишенка; на вулиці Польовій, 14 (зараз – Ульянова, 14) у «Тьоті», виховательки (чи директорки) дитячого садочка; по вулиці К. Лібкнехта, 13, кв. 13 у відомого місцевого художника Тараса Максименка; на лівому боці Дніпра на Амурі, у родини Філоненків тощо.

Одного разу до квартири А. Рябишенка прийшли поліцаї, яких направила сусідка професора. Вони завітали під виглядом перевіряльників вентиляції, зайшли до кімнати професора, побачили провідника та зажадали пред'явити документи. Виручили «гестапівські» аусвайси та добра німецька мова, котрі дозволяли Куку видавати себе за німця.

Василь Кук реформував діяльність своїх попередників, змінивши орієнтацію ОУН з старшого «елементу», який пам'ятав національно-визвольні змагання 1917–1920-х рр., на молодь, навіть попри її можливе членство в комсомолі чи партії.

По-друге, він узявся за модернізацію ідеології ОУН і у 1943 р. утворив у Дніпропетровську групу керівних членів ОУН, яка опрацювала розгорнутий проект нової програми ОУН. У ньому враховувався досвід роботи на Сході, значно переосмислювалися деякі положення старої програми, котрі не сприймали східняки – вождівство, монопартійність, обов'язковий для націоналістів ідеалістичний світогляд, гасло «Україна для українців» тощо.

Результатом цієї праці та подальшої ідейної дискусії стали зміни в традиційній націоналістичній доктрині, винесені на III Надзвичайному великому зборі ОУН-бандерівців у серпні 1943 р. (Організація тоді змінила назву з «революційної» на «самостійників-державників»), головними з яких були: перше – допущення філософсько-світоглядного плюралізму як у визвольному русі, так і в майбутній українській державі; друге – визнання засади рівноправності всіх громадян України різного етнічного походження; третє – висунення досить детальної соціально-економічної, по суті соціал-демократичної, програми.

За неповних два роки Василеві Куку вдалося створити розгалужену

мережу націоналістичного підпілля фактично у кожному районі області. Територіальні проводи мали «галузеві» референтури: організаційну, ідеологічно-пропагандивну, в роботі з молоддю, військову, господарську, Службу безпеки.

Акцент підпільної роботи робився на агітації українців за створення Української Соборної Самостійної Держави (УССД), проти німецьких і радянських окупантів. Найпомітнішими пропагандистськими заходами на Наддніпрянщині були організована акція проти вивозу молоді на примусові роботи до Німеччини та агітація за збирання та переховування вряжю від окупантів.

Підпілля під проводом В. Кука створило свою повноцінну інфраструктуру – десятки конспіративних квартир, декілька друкарень, які виготовляли багатотисячні наклади листівок, налагоджену систему виготовлення фальшивих документів тощо.

Організація мала багато своїх членів і симпатиків в окупаційній адміністрації та каральних органах, що часто дозволяло вберегти підпільників від німецьких арештів, визволити вже заарештованих націоналістів. Служба безпеки постійно збирала інформацію про роботу СД і гестапо та проводила операції зі знищення колаборантів (поліцаїв, працівників і агентів СД), які брали участь в антиукраїнських акціях. Водночас Організація готувалася і до військових дій – перед наближенням радянсько-німецького фронту до УПА з Дніпропетровської області відійшло близько 20 груп місцевих підпільників.

У Дніпропетровську Василь познайомився зі своєю майбутньою дружиною – Ульяною (Юлею) Никифоровною Крюченко, 1920 р. н. Вона була родом із с. Оленівка Солонянського району (зараз – с. Малинівка Привільненської сільської ради того ж району), закінчила 2 курси Транспортного інституту. Під впливом учасників Похідної групи на чолі зі «Степовим», які утворили у їхньому селі підпільну групу, сприйняла націоналістичний світогляд. Навесні 1942 р. разом із сестрою переїхала до Дніпропетровська з метою навчання та згодом поселилася по вулиці Комсомольській, 35, кв. 31, яку ОУН почала використовувати як явочну. Там Василь і Ульяна й познайомилися. Ульяна, яка мала псевдо «Оксана», спочатку очолювала референтуру в роботі з молоддю в проводі Дніпропетровська, а потім займалася іншою організаційною та виховною роботою в області.

У власноручних свідченнях після її арешту МГБ у 1954 р. вона дуже вдало охарактеризувала свого майбутнього чоловіка:

«...Зустрінувшись, ми йшли або в парк, або на Дніпро, чи за місто до

транспортного інституту і там проводили по кілька годин. Він розказував мені про життя на Західній Україні, вчив любити волю, розказував багато прикладів з революційного життя як українців, так і чужих народів, зокрема, Ірландії, розкривав мізерність життя людини в неволі. А коли ми розходилися, завжди говорив, щоб не забувати про конспірацію і щоб я перестала ходити до своїх знайомих, щоб не забувала, що в моїй квартирі є зв'язкова хата.

Приклад конспірації показував сам мені, бо ніколи не хотів вертатися у місто разом зі мною...

В Дніпропетровську він почав учити російську мову. Вона йому давалася легко.

Як я... зустрічалася з Лемешем, то він говорив мені багато з історії України і з ідеології націоналізму. Розказував також, яке велике враження на нього зробив схід України. Доки він не був на сході, Україну уявляв таку, про яку пише Кащенко в своїх оповіданнях (садки, млинки, ставки, степи, піски...), а як приїхав і глянув на міста, то зрозумів, що Україна вже не така.

Казав, що на нього велике враження зробили заводи у Дніпропетровську, де чується сила України. Також казав, що не сподівався, щоб на Україні було стільки фахівців різних галузей. Мав уявлення про Україну, як про відсталу країну, а зустрівся з іншим. Це на Леміша зробило добре враження...

...Леміша я пізнала, як людину сильної волі, енергійну, витривалу і великої конспірації, також як людину простого нраву. Шумного товариства не любить, воно його обтяжує. Але дружню розмову з окремими людьми любить провадити. Шики не любить, але акуратність - його питомою рисою. З грошима був завжди ощадний і вчив ощадності своїх підлеглих. До своїх підлеглих відносився з високою вимогливістю, але по-товариському... Любив правдомовність. Якщо завважить, що хтось йому збреше, він ніколи більше до нього не має повного довір'я і відчуває нехоть...

Характерною рисою Леміша була та риса, що він ніколи нікому про себе не говорив. Навіть я, як дружина, не знаю його дитинства ані юнацьких років. Я його ніколи не могла викликати на такі розмови. Від нього я про його дім нічого не довідалася... Стаючи його дружиною я не знала ні його прізвища, ні ім'я... (я його звала Юрком).

В мене про моє дитинство чи юнацькі роки він також ніколи не питав, хіба я сама йому розказувала. А як я йому розказувала, то він говорив, щоб я ніколи ні з ким про своє пережиття не ділилася, бо це не гарно. Вчив мене не розкривати своєї душі ні перед ким, бо злі люди мо-

жуть насміятися з моїх переживань і цим грубо образити мене.

Конспіратор Леміш був великий. Я, як дружина, ніколи не знала, який пост він має в організації, не говорячи про інше....

Круг заінтересувань у нього був досить широкий. Він цікавився суспільними науками, літературою, історією, географією, правом. Книжки діставав через підлеглих: чи купував, чи з бібліотек брали...»

Василь Кук виїхав із Дніпропетровська восени 1943 р. перед самим приходом Червоної армії.

З 1943 по 1949 р. він очолював УПА-Південь. У квітні 1944 р. безпосередньо керував одним із найбільших боїв із німцями у Кременецьких лісах, відомим як бій під Гурбами. Влітку 1944 р. організував і очолив Національно-визвольну революційну організацію (НВРО), але згодом вона припинила свою діяльність. З 1945 р. керував діяльністю ОУН на всіх Східно-Українських Землях, у Подільському краю, а після смерті Провідника Північно-Західних Українських Земель Кліма Савура, у лютому 1945 р., також і на його терені (Волині). У тому часі написав дві брошури: «Про що говорить нам бюджет СРСР на 1945–1946 рр.» і «Колгоспне рабство». Там, у волинських лісах, Василь Кук та Уляна Крюченко одружилися у 1944 р., у 1946-му в них народився син Юрій. У 1949 р. МДБ забрало дворічну дитину у Василевого брата Івана і помістило до дитячого будинку в м. Жданов (зараз – Маріуполь) під зміненим прізвиськом Юрій Чоботар, уродженець м. Сталіно (зараз – Донецьк).

У 1947 р. на пропозицію Провідника ОУН Романа Шухевича Василя Кука одногосно обрано його наступником на всіх посадах, а після смерті Р. Шухевича 3 березня 1950 р. В. Кук перебрав усі посади та обов'язки останнього: Голови Проводу ОУН, Головного Командира УПА та Голови Генерального Секретаріату Української Головної Визвольної Ради (УГВР). З липня 1950 року він – полковник. Від 1950-го до 1954 р. Василь Кук повністю керував національно-визвольною боротьбою в Україні. До речі, багато з тих підпільників, які з ним спілкувалися, так і не знали його посади. В різний час свого підпільного життя він був відомий під псевдами «Василь Коваль», «Юрко Леміш», «Ле», «Медвідь», «Куркуль», «Василь Лиманич», «інженер Лука Лемішка», «Безіменний» та іншими.

23 травня 1954 р. у лісі на північ від с. Яругів Підкам'янецького району, під час переходу на Волинь, підступом через провокаторів, «полковник Коваль» разом із дружиною був захоплений у полон спецвідділом КДБ.

Микита Хрущов наполягав провести у Львові «відкритий» судовий

процес – із метою «разоблачення врагов українського народу – вооруженого оуновського підполля» та присудити останньому командирові УПА розстріл, але спецслужба сподівалася завербувати В. Кука та використати його для оперативної гри з «націоналістичними центрами за кордоном» з метою їх нейтралізації, окрім того, на думку КДБ, страта В. Кука лише б підсилала дух націоналістів і їх підтримку в західних країнах.

У свою чергу, Василь Кук почав грати свою довгу гру з «советами» – з одного боку, він давав свідчення про діяльність ОУН, які не могли вже завадити загибим або заарештованим товаришам, з іншого, – керівники КДБ скаржилися, що він постійно ухляється від узятих ним зобов'язань щодо написання статей проти українських націоналістів, не надає матеріалів, цікавих для оперативної роботи. Від його імені КДБ вело листування з одним із керівників ОУН за кордоном М. Лебедем, але коли у зворотніх листах з'явилися умовності, В. Кук відмовився їх пояснювати, посилавчись на незнання, що зробило оперативну гру безперспективною. Взамін такої «співпраці» Василь Кук домогся звільнення з ув'язнення членів своєї родини, а також членів Проводу ОУН, засуджених спочатку до розстрілу – П. Дужого та М. Степаняка. За оцінками голови КДБ УРСР В. Федорчука, «співпрацювати з органами КДБ він не став. Будучи націоналістом-фанатиком, і твердо залишаючись на попередніх ворожих позиціях, він зрадив попередні обіцянки».

Подружжя Куків перебувало у слідчих в'язницях Києва та Москви з 1954 до 1960-го року. 21 липня 1960 р. В. Кук та його дружина Указом Президії Верховної Ради УРСР були амністовані та звільнені з ув'язнення, і з того моменту мешкали у Києві. Згодом Василь та Уляна змогли побачити сина Юрія, який став жити разом із ними.

21 липня 1960 р. Василь Кук і його дружина були амністовані та звільнені з ув'язнення, і з того моменту мешкали у Києві. У 1961–1964 рр. Василь Степанович закінчив екстерном історично-філософський факультет Київського державного університету імені Т. Шевченка. Володіючи польською, англійською, німецькою, грецькою, латинською та старослов'янською мовами, він у 1961–1969 рр. працював у Центральному державному історичному архіві у відділах каталогізації та давніх актів, збираючи документи з історії державності та культури козацько-гетьманських часів. У 1969–1972 працював в інституті історії АН України у відділі історіографії та джерелознавства в. о. старшого наукового співробітника. Підготував кандидатську дисертацію «Роль се-

лянського пореформеного банку у проведенні аграрної столипінської реформи на Україні», але її «зарубали» за вказівкою ЦК КПУ.

Із наступом в Україні консервативної хвилі та приходом до керівництва республіканським КДБ В. Федорчука над Василем Куком нависла загроза повторного порушення кримінальної справи та розстрілу. Щоправда, вірогідно з огляду на політику потепління стосунків із західними країнами, знов обійшлося, але 17 жовтня 1972 р. В. Кука з роботи звільнили та заборонили працювати у наукових і виховно-шкільних установах. Тому з кінця 1972 р. він працював рядовим співробітником відділу постачання комбінату «Побутреклама», звідки пішов на пенсію 8 травня 1986 р.

У 1960–1980-х роках Василь Степанович написав багато статей про діячів української культури: Г. Сковороду, композиторів А. Ведельського-Веделя, С. Дехтярова-Дехтяревського та інших, а також окремі розділи до Української радянської енциклопедії (1969–1970).

Від 1990 р. Василь Кук активно збирав матеріали про національно-визвольну боротьбу 1930–1950 рр., у якій брав керівну участь, тісно співпрацював із редакцією «Літопис УПА», брав активну участь у діяльності Всеукраїнського братства ОУН і УПА, членом Головної бурави та головою наукового відділу якого був сам, і Київського братства ОУН і УПА. Також у цей період був позаштатним співробітником Інституту історіографії НАНУ та членом методичної Ради Всеукраїнського Товариства політв'язнів. За період незалежності України він встиг написати багато статей і книжок про боротьбу ОУН-УПА та про своїх товаришів у боротьбі – Р. Шухевича, С. Бандеру, Дмитра Грицяя-«Перебийноса», Ярослава Старуха, Дмитра Мирона «Орлика» та інших.

Помер останній головнокомандувач УПА 9 вересня 2007 року. Поховали Василя Кука на батьківщині – в селі Красне Львівської області, як заповідав покійний.

Василь Кук був, як іноді називали його у пресі, «останнім із могікан», останньою людиною з покоління Героїв, покоління, яке ціною свого життя виборювало незалежність України у нерівній боротьбі з найсильнішими на той час державами світу – нацистською Німеччиною та Радянським Союзом. Він був унікальною людиною, талановитою у багатьох галузях – і високопрофесійним організатором-підпільником, й ідеологом-реформатором, і успішним військовим, і багатограним істориком.

Дніпропетровщина має пишатися тим, що в свій час мала такого Провідника.

Павло ХОБОТ.

Варвара Діберт, Оля і Оленка Матули. Три покоління активних сестриць із Сестрицтва св. Ольги при катедральній парафії св. Андрія Первозваного в околиці Вашингтону, Д. К.

Варвара Антонівна Діберт, з роду Крамаренко, народилася 8-го листопада 1898 р. в родині священика і виростала на парафії в серці України - 3 км. від місця народження Шевченка, в селі Пединівка. Її няня Харитина в молодості була кріпачкою того самого пана Енгельгарта, що й Тарас Шевченко. Хоч баба Харитина не могла розписатися, а ставила хрестика, але Шевченка не тільки боготворила, але багато його творів, як «Катерина», «Наймичка» та інші, знала напам'ять. Вона була символом моралі та сумління і слідувала, щоб служниці та діти не вживали лайливих слів, в хаті не свистіли, щоб не накликати до хати нечистої сили...Робила це лагідно і спокійно, переконувала, що хто буде робити ті речі, то його язик так розпухне, що не зможе стулити рота... А крім того, неслухняним не буде розповідати казок та оповідань про гайдамаків, яких знала безліч і зачаровувала ними дітей і дорослих. Мама Варвари багато хворіла і няня Харитина проводила багато часу з малою Варварою та мала великий вплив на її розвиток, як також і старші брати, які були семінаристами в Києві. Варвара Антонівна закінчила епархіальне училище, а згодом і Педагогічний інститут і з 1916 року вчителювала.

Вона була свідком і учасником Визвольних змагань 1917-1921 років, належала до сотні «Вільне Козацтво» в містечку Кагарлик на Київщині, де вчителювала. Цей період свого життя вона зворушливо описала в некролозі по св.п. Іванові Паливоді, який у той час був інспектором шкіл в тому районі. Цю сотню було призначено для охорони Директорії перед

• 3 майбутньої книги «Діанора пам'ятає»

Ольга МАТУЛА (США)

СВІДОК ГОЛОДОМОРУ

Св. пам'яті Варвара Антонівна Діберт (1898-1994)

більшовицькими бандами. На прохання отамана Зеленого, Варвара зі своєю товаришкою дістали призначення до Кам'янця-Подільського передати документи Петлюрі. Там вона допомагала у військовому шпиталі як мед-сестра, захворіла на тиф якраз під час евакуації уряду УНР. Так лишилася на Україні під большевицькою окупацією.

Варвара Діберт пережила світлі часи Відродження Української Держави та УАПЦеркви 1921 р. і їх занепад, штучний голод, німецьку окупацію в Києві, примусову працю в Німеччині та скитання в переселенчичих таборах в повосенній Німеччині. Переїхавши до Америки, активно включилася в церковне та шкільне життя на поселеннях. Довгі роки вчителювала в парафіяльній школі при церкві св.Вознесіння в Ньюарку, Н.Дж., а потім в Школі Українознавства у Вашингтоні. Належала до Шкільної Ради при Консисторії, брала активну участь в шкільних конференціях і регулярно дописувала на педагогічні теми до шкільного журналу «Наша Школа», до «Православного Слова» і «Віри». Багато дітей наших парафіян, які сьогодні вже самі стали батьками і роз'їхалися по різних містах Америки, а то і світу, завдячують великою мірою своїй довголітній учительській своїм знанням і любов'ю до України, її історії та прагнення до самостійності та посвяту своїй рідній Церкві.

Переживши страхіття Голодомору 1932-33 років, свідчила і в Конгресі США перед Конгресовою Комісією. Дослідження цього штучно створеного геноциду українського народу, і в Програмі «Голосу Америки — Вікно в Америку», яка була передана в Україну двічі - в травні 1993 року і повторно в листопаді 1995 року...

Також свідчила через СКВУ (Світовий Конгрес Вільних Українців) у 1987 році, в Інтернаціональному Суді в Гаазі.

Її свідчення, перекладене на англійську мову, увірйшло до посібника «Зепосісіє іп лікгаіпе 1932-1933-Сіггісііт апсі Резоігсе бісіє іог Еа'ісат. оґБ», видане заходами УККА для вживання учнями середніх публічних шкіл штатів Нью-Йорк і Нью-Джерзі.

Завжди лагідна і доброзичлива,

повна енергії, хоч останні роки провела в інвалідному візку, Варвара Антонівна Діберт не закопала своїх талантів даних їй Богом, а помножила їх і віддала на службу своєї Батьківщини і Церкви.

ПРО ГОЛОДОМОР В УКРАЇНІ 1932-1933 РОКІВ

В 1932-1933 роках до Києва потяглися тисячі селян з навколишніх сіл, шукаючи порятунку від голодної смерті. Ограбоване советською владою українське село вимирало поголовно. Були випадки людоїдства, коли доведена голодом до божевільня мати вбивала власну дитину, щоб прогодувати нею решту родини...

Ті, що ще мали силу і відвагу, тікали до міста. Та мало хто з них спасся. Ослаблені люди сідали і лягали навколо будинків, парків і сквериків, щоб вже ніколи не встати...Особливо жахливо виглядали почорнілі обличчя матерів з малими дітьми на руках, у яких личка були зморщені як печене аблоко. Вони не в силі вже були плакати, а тільки скиглили та ворушили губами, шукаючи поживи - де її вже не було. Люди шукали порятунку, а знаходили смерть.

Я бачила це кожного ранку, поспішаючи на роботу через Сінний базар, по Підвальной вулиці, попри Золоті Ворота і на Володимирській вулиці. Грузовики керовані міліцією та мобілізованими комсомольцями їздили, підбираючи трупи і напів живих та вивозили їх за межі міста.

Ніхто в Києві не мав права приймати до себе наніч навіть найближчих родичів. Треба було йти до управдома з посвідкою від Сільради і тільки тоді ставив той печатку з датою, на скільки ночей дозволено лишатись. Для більшості селян таку посвідку не легко було дістати, особливо для хлопців і чоловіків, бо нікого не хотіли випускати із села. Щасливіші були одинокі жінки і дівчата. Їм часом без такої посвідки удавалось влаштуватись за служницю (особливо у партійних), а потім, діставши членську картку профсоюзу, перейти на якусь фабрику чи завод, або в установу прибиральниці. Таку можливість часто використовували також жінки з професійною освітою, які були звільнені з роботи за те, що чоловік був заарештований, як ворог народу за своє непролетарське походження. Я знала 4-ох таких жінок

і допомогла їм, беручи їх до себе, як хатніх робітниць. А моя тітка, лікарка, спасла таким чином 6-ох. Дві з них уже почали пухнути. Міські люди всіма способами пробували допомагати своїм родичам, але це було не легко робити.

Київляни діставали харчові картки, але приділи були дуже малі і вжити було не легко. Службовці отримували 400 гр. хліба на день і 200 гр. на утримання. Фабричні робітники діставали 500 гр. на день, а працівники на військових фабриках — 800 гр. Видавалося трошки пшона, цукру і олії на місяць. Сьогодні може здаватися, що 400 гр. хліба на день досить, але ж цей хліб був майже одним харчуванням. І яка мама їсти-ме свою пайку, коли голодні очі дітей з пристрасстю дивляться на тебе... Тільки упривілейовані установи і більшість партійних мали доступ до закритих розподільників і їдалень, де вони діставали все, що потребували. Я одного разу мала нагоду побувати в такій їдальні. Пропуск туди, талони на обід і навіть свої судки дала мені моя співробітниця, чоловік якої працював у Міністра Освіти. Можна було їсти там, або взяти додому. Того обіду нам хватило для всіх шістьох, коли я принесла його додому.

В 1933 році появився в Києві так званий Комерційний Хліб. Його можна було купити за 2.5 крб. кіло, без карток. Але тільки один кілограм за раз черги і черги за ним були дуже довгі, так що працюючим було тяжко добитися до цього хліба. Селян же, які пробували стати в чергу за цим хлібом, міліція брутально виганяла з цих черг, вкидала їх до грузовиків та вивозила за місто.

Появилися так звані Торгсіни — магазини ніби для торгівлі з чужинцями. А справді це був спосіб викачування з населення золота та інших дорогоцінностей. В торгсінах можна було за золото купити все їстівне. Люди зносили туди не тільки свої прикраси, але і хрестики та шлюбні перстені і міняли на харчі. Але ж мало вже хто мав золото. Одного разу мій чоловік приніс додому талон з торгсіну і сказав, що я можу на нього взяти харчі там. Коли я здивовано на нього подивилась, він відкрив рота і я побачила, що він позбувся своїх золотих коронок, які пізніше замінив стальними. З тяжким серцем я пішла до торгсіну і принесла кілька кілограмів рису, який допоміг нам вижити. Крім своїх двох дітей, ми ще прийняли двох дітей своїх далеких родичів, батько яких був заарештований, а мати вчителька на селі, була викинена з праці і з хати і в розпачі не могла дати їм ради. Правдами і неправдами вдалося нам їх приписати до своєї родини і навіть в школу влаштувати, бо в Києві школи функціо-

нували і я працювала в одній з них. Так ці діти спаслися.

Ще з часів революції Київ був переповнений безпритульними дітьми, віком від 6 до 15 років. Хоч уряд і влаштував Дитячі будинки для них та число безпритульних зросло, особливо в період розкуркулення і ще більше під час Голоду. Ми жили на вулиці Ласточкина-Смірнова ч.б. Рядом з нами був великий будинок (бувний кінотеатр), який перетворили в Колектор для безпритульних дітей. Їх вилувлювали в місті і після санітарної інспекції розвозили по дитячих будинках. Виходячи зі свого двору раненько на роботу, я часто бачила грузовики, з кузова яких міліція витягала брудних, обдертих дітей, яких силою впили в цей колектор. Сторожа стояла при вході і нікому не дозволяла заходити туди. Впродовж зими 1932-1933 року я бачила багато разів найжахливішу картину, як ранесенько вранці витягали з того будинку тіла мертвих, напів роздягнених дітей і вкидали їх в кузов напів відкритого грузовика, як дрова. І прикривши брудним брезентом вивозили в невідомому напрямку.

Проїшовши декілька кроків до вулиці Артема — ніби голкою в серце колов голос диктора з радіопродуктора, що були вмонтовані в стіни на майже кожному розі більших вулиць - голос розпинався про щасливе життя дітей в Радянському Союзі. А після веселого маршу точилась розповідь про нещасне життя дітей в капіталістичних країнах.

Про Голод на Україні радіо і преса не згадували жодним словом. А залякані люди мовчали також, бо хто тільки одним словом натякав про це лихо, того арештовували і висилали на заслання.

Голод кінчався повільно після врожаю 1933 року. І навіть тоді людей ловили і за один колосок знайдений на стерні після жнив - засуджували на 10 років тюрми і висилки, або й стріляли на місці.

Весною 1934 року я відвідала мого брата, який вчителював в с. Лазарівці, Житомирської області, що розташоване 17 км від залізничної станції Фастів. Група нас ішла пішки від потягу і ми переходили два села - абсолютно порожні, спустошені.

Вулиці і хати були зарослі бур'яном, всі вікна повибивані і без дверей. Ані живої душі ніде. І жах охопив нас.

В селі Лазарівка половина населення вимерла під час Голоду, а в 1940-1941 шкільному році не було першої класи, бо, як і по всій Україні, не було приросту в 1933 році.

Все засвідчене тут я бачила своїми очима і жах пережитого назавжди лишився в моїй пам'яті.

Вічна Пам'ять Жертвам Ґеноциду Українського Народу!

• Календар українця

СІЧЕНЬ

01 – Народився Голова Проводу ОУН (1940-59р) Степан Бандера (1909).

01 – Народився поет Василь Стус (1938).

03 – Договір про з'єднання ЗУНР і УНР в Києві (1918).

06 – У Києві засновано Кирило-Мефодіївське братство (1846).

14 – Триумфальний в'їзд гетьмана Богдана Хмельницького до Києва (1649).

15 – Большевицький суд над 59 членами ОУН у Львові (1941).

19 – Народився Ярослав Стецько, голова УДП у 1941 році, і Голова Проводу ОУН (1912).

20 – Народився поет і есеїст Євген Маланюк (1897).

21 – Закарпатські українці вирішили приєднатися до УНР (1919).

22 – Проголошено самостійність України IV Універсалом (1918).

22 – Проголошення Соборності України. Акт Злуки (1919).

27 – Вийшов перший повний «Кобзар» Тараса Шевченка (1860).

28 – Початок першого Конгресу Українських Націоналістів у Відні, на якому створено ОУН під проводом полковника Євгена Коновальця (1928).

29 – Бій під Крутами (1918).

31 – Загинув полковник Олекса Гасин-«Лицар», шеф головного штабу УПА (1949).

31 – Помер рентгенолог світової слави професор Іван Пулюй (1918).

Олексій КОНОВАЛ (Чикаго, США)

ПЕРЕЯСЛАВ, ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ТА ШЕВЧЕНКО

Місто Переяслав - одно з найстаріших міст України. Лежить воно на Лівобережжі, на річці Трубіж, тепер районний центр Київської області, на південь від Києва, й згадується в українських літописах з 906 року. В нім князь Мономах вславився битвами з степовими ордами, що нищили князівську державу. В роки князювання Володимира Великого печеніги не давали спокою Русі - Україні. Одного дня Київський князь Володимир Великий та печеніги зупинили свої війська на протилежних берегах ріки Трубіж. Щоб скінчити війну, провідник печенігів запропонував князеві Володимирові Великому виставити з своїх дружинників найсильнішого вояка проти найсильнішого печеніга. Хто виграє двобій та сторона уважатиме за вибраний бій. В чесному двобою вибрав битву київський дружинник Кирило Кожум'яка. Там князь Володимир Великий побудував фортецю і від того часу те місце, місце перемоги, а пізніше й місто, що там постало, називається Переяславом.

З половини одинадцятого століття Переяслав був столицею удільного Переяславського князівства. В місті було побудовано багато різних величних церков та монументальних споруд. За татарського нищення України місто Переяслав почало занепадати і шойно за часів козаччини знову стало одним з центрів українського козацтва. В 1630 році козацькі війська під проводом Тараса Федоровича перемогли під Переяславом армію польського генерала С. Конєцпольського. В Переяславі був осередок повстання Я. Остриянина проти поляків.

Місто Переяслав стало найбільш відоме сумнозвісним Переяславським договором, який підписав гетьман Богдан Хмельницький 1654 року з Московщиною проти Польщі. В той час Переяслав був одним з найбільших міст України. Іншими містами були Київ та Чернігів. Через цей військовий договір Україна впродовж століть зазнала багато різних кривд від Московії - Росії та втратила незалежність. Московщина - Росія принесла Україні панщину, різні поневіряння, зруйнування Запорізької Січі, заборони української мови, створила голодомори, арештовувала, судила, розстрілювала та засилала на смерть відомих українських поетів, письменників та громадських діячів на Соловки в Сибір чи Колиму.

Тарас Шевченко був у Переяславі у свого друга лікаря Андрія Козачковського чотири рази в роках 1845 і 1859. А Козачковський познайомився з Тарасом Шевченком в 1842 році в Петербурзі. Він в той час покинув посаду лікаря в російській флоті і 1844 року осів в Переяславі, де був міським лікарем. Він був українським патріотом, цікавився українською народньою творчістю й багато мав спільного з Т. Шевченком.

Вперше Т. Шевченко приїжджав до Переяслава у серпні 1845 року з завданням від Археографічної комісії, щоб змалювати історичні й архітектурні пам'ятники та будови міста, а це - Ми-

хайлівську церкву, Вознесенський собор, церкву святої Трійці, кам'яний хрест св. Борита та ін. будови. Колишній будинок А. Козачковського, де перебував Шевченко в Переяславі, зберігся в перебудованому вигляді, як історичний музей, де є експозиція, присвячена перебуванню Шевченка в Переяславі. Саме тут в одній з затишних кімнат Тарас Шевченко, будучи хворим, написав «Заповіт» та інші твори. В іншому відділі музею зібрано унікальні речі з попередніх століть, а це зброю, вбрання та інші речі й також там є шабля та шапка гетьмана Богдана Хмельницького.

На будинку прикріплена плита з написом: «В цьому будинку в 1845-1859 роках перебував великий поет українського народу Т. Г. Шевченко. Тут він написав «Заповіт», «Кавказ» і «Наймичка». Перед будинком 1954 року поставлено погруддя Т. Шевченка. Недалеко від нього, побіч входу в музей, стоїть гармата. Недалеко від будинку росте акація, яку за переказом посадив поет. Вулиця, на якій стоїть цей будинок-музей, названо Шевченківською.

У Тараса Шевченка кожного разу виникали погані думки про Богдана Хмельницького, про Переяславський договір та життя в Україні, коли він перебував у Переяславі. Відвідуючи останній раз Переяслав, Шевченко написав: «Який то ти, Богдане п'яний, тепер на Переяслав глянув, та на замчище подививсь, упивсь б, здорово упивсь!» В «Розритій могилі» Шевченко називає Хмельницького «нерозумним сином» кажучи: «Ой, Богдане, Богданочку! Якби була знала, у колісці б задумила, під серцем приспала». У вірші «Стоїть в селі Суботіві» Шевченко з жалем стверджує: «Отак то, Богдане занাপастив еси вбогу сироту Україну!» В інших вірші пише «Амінь тобі, великий муже! Великий, славний та не дуже ... Якби на світ ти не родивсь, або в колісці ще упивсь, то не купав би я в калюжі тебе, преславного. Амінь!»

Переяславський військовий договір проти Польщі росіяни не лише колись, але ще й тепер, інакше не називають, як договір про «возз'єднання» України з Росією на віки вічні. В Другу світову війну радянські війська, здобуваючи від німців перехід Дніпра, зрівняли майже увесь Переяслав з землею. А щоб українці не забули, що там був підписаний Переяс-

лавський договір, декретом Радянського Союзу 1943 року, наказано Переяслав відбудувати та називати Переяслав-Хмельницьким і наповнити його російським духом. В 1961 році там поставлено перший пам'ятник з нагоди 300-річчя «возз'єднання» - дві постаті, українки та росіянки, з різними декоративними додатками. Під ними напис: «Навіки разом - навіки з російським народом».

В Переяслав-Хмельницькому є кільканадцять музеїв. У 1738 році в Переяславі було засновано Колегіум - школу для підготовки православного духовенства, яке б мало прославляти царя, помазаника Божого, і російське православ'я та русифікувати Україну. В цій Колегіумі викладав деякий час поетику український філософ Григорій Сковорода. На його честь тепер та будова - школа є меморіальним музеєм Григорія Сковороди. В одній з кімнат, де він викладав, стоять, як були колись в роки навчання там, лавки, столи з розкритими старинними книжками тих часів, шкілька дошка та різкі для каранья неслухняних учнів.

Недалеко від двох попередньо згаданих музеїв є музей кобзарства. В нім багато різних кобз, бандур та речей пов'язаних з кобзарством. В тім музеї нічого не було про бандуристів діаспори. Від імені Фондації ім. Ів. Багряного вислано в той музей речі за капелю бандуристів ім. Тараса Шевченка та інші ансамблі та групи бандуристів ОДУМ-у, СУМ-у, різні летючки, жетони, програми та квитки з різних концертів капели та ансамблів бандуристів діаспори. Вислано велике фото бандуриста - композитора Григорія Китастого, «Збірник на пошану Григорія Китастого в 70-річчя з дня народження» виданий коштом Фондації, статті про нього, книгу пісень для бандури Григорія Китастого «Вставай, народе!», велику фотографію з пам'ятника на його могилі роботи Івана Яціва в Бавнд Бруці в США, книгу золотого ювілею в 50-річчя Василя Ємця про козаків - бандуристів та 25 пластинок, на яких записані виконання капели бандуристів ім. Т. Шевченка та ансамблів ОДУМ-у та інших мистецьких одиниць.

Величним музеєм під відкритим небом є музей народньої архітектури та побуту в Переяслав-Хмельницькому, який створений 1964 року на схилах давньої Татарської гори. Він займає 30 гектарів (75 акрів) площі. Там побудовано чи перевезено з багатьох міст та сіл, що мали бути затоплені водою, після побудови багатьох гребель на Дніпрі, утворюючих Канівське, Кременчуцьке та інші водосховища. Там є Добраничівські стоянки, хати чи житла з періоду Черняхівської культури, з років Київської Русі, селянські хати бідних селян, священників та панів, різні млини, вітряки, корчми, половецькі кам'яні баби, козацькі могильні хрести, різне знаряддя праці та безліч інших речей побуту. В парку-музеї стоять різні церкви, в яких виставлено різну одіж, ікони, рушники, які висять на стінах та стелі та вивішені в повітрі. В одній з церков є військовий музей Другої світової війни. На вільному повітрі, в паркові, молоді пари після одруження влаштовують свої прийняття після вінчання.

22 січня – День Соборності України

День Соборності України – свято, що відзначається щороку в день проголошення Акту возз'єднання Української Народної Республіки та Західно-Української Народної Республіки, що відбулося 22 січня 1919 року на Софіївській площі в Києві.

Йому передувало підписання (22 січня 1918 р.) Четвертого універсалу Центральної Ради, яким Українську Народну Республіку проголошено суверенною і незалежною державою. Західно-Українську Народну Республіку було проголошено в листопаді 1918 року. Процес об'єднання України завершився 22 січня 1919 року.

Сьогодні, після двох десятиліть років Незалежності, проблема соборності України є, на жаль, не менш актуальною. І це, напевне, перше, що не можна пробачити сучасним українським політикам. Культурні та ментальні відмінності між українцями Сходу й Заходу існували завжди, вони отримали назву «синдром Збруча», однак завжди наші співвітчизники прагли єдності. Акт возз'єднання УНР та ЗУНР – історичний факт, який показав безсилля будь-яких спроб роз'єднати український народ, протиставити українців один одному.

На полях Першої світової війни відбувалося братання Українських січових стрільців, що воювали у складі війська Австро-Угорщини, та українців-вояків армії Російської імперії. Згодом усвідомлена необхідність єдності змусила українські західні регіони до проголошення самостійності з метою возз'єднання з Українською Народною Республікою.

21 січня 1990 року жителі багатьох населених пунктів по дорозі між Києвом і Львовом утворили живий ланцюг, відзначивши цю історичну дату. Офіційно в Україні День Соборності відзначається з 1999 року.

І ось події 2004-2005 років: політичні скандали та фальсифікації, розділення понять Схід і Захід, сепаратистські настрої Донбасу та сміх на тему ПІСУАР там, де треба плакати.

Сьогодні час згадати, як було досягнуто єдності тоді, 22 січня 1919 року.

Акт Злуки був глибоко детермінований історично і спирався на споконвічну мрію українського народу про незалежну, соборну національну державу. Він став могутнім виявом волі українців до етнічної й територіальної єдності, свідченням їхнього самоусвідомлення, важливою віхою процесу становлення політичної нації. Ідея соборності українських земель набула державного статусу, в наступні десятиліття залишалась об'єднуючим чинником і чи не єдиним спільним положенням програмних цілей усіх течій національно-визвольного руху. Акт Соборності надав завершеної форми само-

стійній українській державі, сприяв подоланню залишків ідей федералізму в ментальності національної політичної еліти.

Об'єднання мало і практично-політичний аспект, адже обидві держави потребували концентрації збройних сил та взаємної допомоги для захисту своїх територій від іноземного військового втручання, яке на той час набуло форми агресії. Важливим є й факт легітимності завершального соборницького процесу, який передував Акту Злуки.

Перші дипломатичні контакти Львова з Києвом відбулися 7 листопада 1918 р., коли делегація галичан у складі О. Назарука і В. Шухевича виїхала у Наддніпрянщину і мала аудієнцію у гетьмана П. Скоропадського. О. Назарук згадує: «Коли я представив гетьманові ціль нашого приїзду, він запитав: «Скажіть одверто – хочете вирізати панів?» – «Хочемо будувати Українську державу», – відповів я здивований».

23 листопада уряд ЗУНР скерував до Наддніпрянщини другу делегацію у складі Л. Цегельського і Д. Левицького. Оскільки Гетьманат доживав останні дні, галичани вступили в переговори щодо об'єднання і надання допомоги Директорією. 30 листопада вони прибули до Фастова, де зустрілися з членами Директорії В. Винниченком, С. Петлюрою, П. Андрієвським, Ф. Швецем та А. Макаренком. Згадуючи про ці переговори, Володимир Винниченко писав: «Не маючи певности удержати своїми силами владу у Галичині, а крім того, піддаючись натискові народних мас, що прагнули до повного об'єднання з Великою революційною Україною, Рада Державних Секретарів звернулася до Директорії з пропозицією об'єднання двох Республік в одну Українську державу... Директорія охоче прийняла цю пропозицію, цілком згодившись з думкою провідників трудових галицьких мас..., що український народ по обидва боки Збруча має бути на віки однини злитий в одне ціле й разом боротися за свою долю».

Зважаючи на військово-політичну ситуацію, остаточне вирішення проблеми було відкладено. 1 грудня у Фастові між

УНР і ЗУНР було підписано перший не тільки міждержавний, але й взагалі від початку Української національної революції, договір – «передвступний договір» «про маючу наступити злуку обох українських держав в одну державну одиницю». Статті угоди констатували, що ЗУНР заявляла про «непохитний намір злитися в найкоротшій часі в одну велику державу з Українською Народною Республікою». З іншого боку, УНР проголосувала, що вона дає згоду «прийняти всю територію і населення Західно-Української Народної Республіки як складову частину державної цілості в Українську Народну Республіку». Враховуючи певні історичні, соціально-політичні та духовні етнічні відмінності населення ЗУНР, угода зазначала також те, що Республіка галичан отримує територіальну автономію в межах УНР.

Президент ЗУНР, а згодом член Директорії Є.Петрушевич заявив: «По лінії з'єднання не було між нами двох гадок. Сьогоднішній крок піднесе нашого духа і скріпить наші сили. Від сьогоднішнього дня існує тільки одна Українська Народна Республіка. Нехай вона живе!» Водночас було обрано делегацію до Києва у складі 65 осіб для участі в урочистому проголошенні возз'єднання.

Урочиста акція святкування й проголошення акта Злуки відбулася 22 січня 1919 р. на Софіївській площі біля собору. На майдані зібралися тисячі мешканців столиці, військові частини, духовенство Української православної церкви на чолі з архієпископом Агапітом і єпископами, які відслужили службу Божу, члени Директорії, уряд УНР та делегація ЗУНР. О дванадцятій годині урочисте свято розпочалося виступом Л. Цегельського, який зачитав грамоту – ухвалу Національної Ради про возз'єднання і передав її голові Директорії В. Винниченку. Універсал УНР оголосив член Директорії Ф. Швець:

УНІВЕРСАЛ ДИРЕКТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ 22 СІЧНЯ 1919 р.

«Іменем Української Народної Республіки Директорія оповіщає народ український про велику подію в історії землі нашої української».

3-го січня 1919 року в м. Станіславові Українська Національна Рада Західної Української Народної Республіки, як виразник волі всіх українців Австрійської імперії і як найвищий їхній законодавчий чинник торжественно проголосила злуку Західної Української Народної Республіки з Наддніпрянською Українською Республікою в одноцільну суверенну Народну Республіку».

Вітаючи з великою радістю цей історичний крок західних братів наших, Директорія Української Народної Республіки ухвалила тую злуку прийняти і здійснити на умовах, які зазначені в Постанові Західної Української Народної Республіки від 3-го січня 1919 року».

Однини вєдино зливаються століттями одірвані одна від одної частини єдиної України – Західно-Українська

Продовження на стор. 34

Продовження. Початок на стор. 33

Народна Республіка, Галичина, Буковина, і Угорська Україна, і Наддніпрянська Велика Україна.

Здійснились віковічні мрії, якими жили і за які умирили кращі сини України.

Однині є єдина незалежна Українська Народна Республіка.

Однині народ український, визволений могутнім поршвом своїх власних сил, має змогу об'єднаними зусиллями всіх своїх синів будувати нероздільну самостійну Державу Українську на благо і щастя всього її трудового люду.

22 січня 1919 року.

У м. Києві»

Об'єднання УНР і ЗУНР стало моделлю цивілізованого демократичного, неекспансіоністського збирання територій в єдиній суверенній державі.

Разом з ухваленням Універсалу про злуку УНР і ЗУНР Трудовий конгрес задекларував, що об'єднана УНР «не має й думки забрати під свою владу чужі землі». Державний кордон Української Народної Республіки на день Злуки 22 січня 1919 був значно довший від сучасного. Це перша настінна карта соборної УНР, на якій відображені усі українські етнічні землі, які у 1919 році були в складі України. Кубань, Ставропілля, Чорноморщина, Східна Слобожанщина, Стародубщина (нині вони у складі Росії). Берестейщина і Гомельщина (Білорусь). Холмщина, Підляшся, Надсяння, Північна Лемківщина (Польща), Південна Лемківщина (Словачина). Мармарощина, Південна Буковина (Румунія), Придністров'я.

На мапі, над якою працювала група істориків і науковців, на основі архівних матеріалів виділені території компактного проживання українців, так звані «кліни», де формувалась українська армія. Малиновий клин – це Північний Кавказ, Сирій клин – Північний Казахстан і Південно-Західний Сибір, Зелений клин – Південна частина Далекého Сходу (головне місто – Владивосток), Жовтий клин – Нижнє і Середнє Поволжя.

До слова, площа Зеленого клину була удвічі більша від території України, тут українці проводили державотворчі процеси: у 1918 році вони вимагали від російського уряду визнати далекосхідний Зелений Клин частиною України і проголосили культурну Конституцію українців Далекého Сходу і Самостійну Українську Далекосхідну Республіку.

Українці повинні знати свою історію, історію правдиву. Українці цієї історії не знають. Одні вважають, що соборність – це поширення християнства по Україні, інші, що це єдність між Сходом і Заходом, але хто скаже, що це об'єднання всіх етнічних українських земель? Головнє завдання цієї карти – дати пізнання сучасним українцям про славні сторінки нашої історії 90 років тому. Карта допоможе оцінити сучасникам, молодому поколінню Акт Злуки.

Влас. інформ.

Фідель СУХОНІС

«Від Нью-Йорку до штату самотньої зірки»

(Частина третя або Іларіон Хейлик та Віктор Бабанський)

Кожна моя по-дороз до США навряд чи могла бути на загал, а тим більш успішною, коли б не добрі, гарні та, я б сказав, вірні друзі. Дякувати Богу, їх на землі Вашингтону нині маю чимало. З кимось я спілкуюся частіше, з кимось не так багато, але найголовніше, що усі ці американці українського походження сердечно і правдиво прагнуть добра і позитив для землі своїх предків. З часом я б хотів неодмінно, наприклад, написати книгу про Олексія Коновала з Чикаго. Про людину, яка не шкодує ані сил, ані часу для того, щоб на теренах землі Вашингтону не завмирало життя одного з найбільш шанованих громадських об'єднань українців цієї країни Фондації Баграного. Чи, наприклад, про родину Івана та Марусі Гнип з сонячної Каліфорнії, котрі вже не перший рік спільно з щомісячником «Бористен» провадять конкурс творчої молоді на сторінках журналу. Або про засновників Фондації Зоряни та Володимира Могучих, що докладають чимало зусиль і серця заради навершення нашого народу до своїх витоків і своєї духовності. Чи так само про невтомого Голову РОДУ УККА Івана Буртика. Або про родину Івана та Світлани Свириденко зі штату Конектікут, котрі роблять все можливе для того, аби Україна стала таки справді українською. Чи про Леоніда Якобчука та Лева Хмельковського з штату Нью-Джерзі, що працю-

любно ось вже більше десяти років плекають на шпальтах журналу рубрику «Християнська сторінка». І ще про чимало українців на землі Вашингтону, котрі сіють зерна добра і щирості по всьому українському світові й з якими доля дарувала мені записатися за часи редагування щомісячника «Бористен».

Я хочу вірити, що це неодмінно відбудеться. Принаймні в якійсь спосіб Україна ще не раз згадає про своїх синів та дочок, які прагнуть прислужити їй на чужині. Прислужити у різний спосіб, але найважливіше з щирим серцем і добрими намірами.

Однак, так би мовити, особисті мої рефлексії найперше можуть бути пов'язані з особистостями Іларіона Хейлика та Віктора Бабанського. Чому так склалося? Можливо через те, що з обома ми можна вважати земляки. Пан Іларіон Хейлик родом з стародавнього села Мишурін Ріг, що розкинулося на розлогих берегах Дніпра, а Віктор Бабанський з козацької Бабайківки на Царичанщині. З огляду на їх еміграційну долю та вікову категорію полишили рідну сторінку вони доволі давно. Однак, існує щось у світі таке, котре не завжди підлягає загальному виясненню та поясненню. І пан Хейлик, і пан Бабанський вже довгі роки могли б бути просто американцями, без жодних сентиментів про батьківське коріння. Спогади про садок вишневий коло хати чи інша ностальгія аж ніяк не додає матеріальних вигод у

Затишний дім родини Віктора та Валентини Бабанських завжди гостинно відкритий для гостей з України.

їх повсякденному житті та не зменшує податки, котрі попри гарне життя в Америці таки можуть кусатися. Зрозуміло, що найбільший, так би мовити, стимул цих людей тягнутися до свого - це багатство душі та не пересічність особистості.

І цей осінній приїзд 2012 року в США найперше був цінний для мене зустрічами як з Іларіоном Хейликом так і з Віктором Бабанським. З другим, як було зазначено вище, я подорожував штатом Самотньої зірки, а з Іларіоном Хейликом насолоджувався гостинністю у його затишному домі в містечку Ворен (в перекладі на нашу мову означає «огорожа для зайців») штату Нью-Джерсі.

Так вже склалося, що Іларіон Хейлик познайомив мене з Віктором Бабанським. По-правді, можливо, через це я й по-сьогодні, коли так можна сказати, «простіше» з паном Іларіоном. Він зі мною на «ти», у нас практично не існує тем, котрі не підлягають обговоренню та оцінці. Часами, мені як жертві атеїзму, добродій Іларіон може слугувати за душпастиря. Принаймні, обговорити справи найінтимнішого характеру разом з уродженцем Мишуриноного Рогу для мене аж ніяк не рідкість.

Відданість рідному корінню попри на загал космополітичні обставини життя зворушують моє серце у спілкуванні з паном Іларіоном до найбільшої глибини. У минулому році український світ порадувала ще одна цікава і повчальна книга «Трикутник. Дві долі, три дороги». Її автори - подружжя Іларіон та Раїса Хейлик. Шановному читачу не важко здогадатися, хто виступив співавтором мого милого приятеля. Так, очевидно, що це віддана дружина і добрий приятель Іларіона пані Раїса Хейлик. Мої особисті рефлексії щодо особи цієї непересічної жінки заслуговують на окрему розмову. Однак, в даному випадку хочу зосередити увагу читача на колективній праці подружжя Хейлик, котра стала помітним явищем в українській мемуаристиці. Недаремно знаний і шанований український письменник Олег Чорногуз в передмові до книги написав наступне:

«Неординарні події, пригоди, пошуки кращої долі; небезпечні джунглі далекого Маракаїбо, багатющій тваринний світ — від хамелеонів до кайманів, від тарантулів до анаконд, - усе це Венесуела. І все це є в спогадах Іларіона та Раїси Хейликів. Кожен, хто тримає в руках цю книжку, має шанс стати на якийсь час мандрівником і пройти той самий шлях, який пройшли автори.

Але книжка Хейликів — не тільки й не стільки про екзотичну Венесуелу як омріяні Сполучені Штати з їхнім культом свободи. Передусім вона — про українців. Про емігрантів, які не з власної волі залишили

Україну й помандрували у далекі світи в пошуках щастя й родинного тепла — того самого, грубо відбраного двома жорстокими тиранами, Сталіном і Гітлером, між якими ми нині цілком правомірно ставимо знак тотожності.

Перед тобою, дорогий читачу, спомини двох людей, долі яких тісно сплелися, як і сюжетні лінії в книжечці. Писали автори своєю материнською мовою, з тими її відтінками, які зберегла їхня пам'ять. Не бракує цій книжці ані сердечності, ані оптимізму; вона, додав би я, дихає романтикою південних морів, біля яких чи не більшу частину свого життя провів Іларіон Хейлик — не лише керівник корабельного відділу великої транспортної компанії, а й славний риболов. У зв'язку з виходом «Трикутника...» я його — як рибалка рибалку — хочу щиро привітати з цінним літературним уловом.»

На загал, життя і доля Іларіона Хейлика - це вияв того, що можна назвати відданістю своєму народу, своїй нації. Я вже згадував про те, що кожен життєвий крок Іларіона Хейлика на чужині аж ніяк би не міг бути причетний до його історичної Батьківщини: як не у позитивному, так і негативному сенсі. А тому, ми всі в Україні суціль, сповна можемо подякувати добродію Іларіону за науку любити та бути відданим своїй історичній Вітчизні. Позаяк навіть однієї книги «Трикутник» досить аби моєму приятелю Іларіону сповна виконати своє призначення як доброго нащадка своїх предків, а значить як українця. Ось що він пише у перших рядках свого твору:

«...Один з моїх предків перебував у лавах Богдана Хмельницького, а після Переяславської угоди пішов за Дунай. Там служив близько п'яти років - не сподобалось. Повернувся був на Україну, але й тут не знайшов теплого місця. Помандрував кудись на південний Схід. Одного разу в бою татарин шаблею поранив йому ногу, і він після того шкандибав. Козаки жартували: коли ставав на одну ногу, казали хей, а коли ставав на другу, то додавали лик. Так і записали: Хейлик.

Вернувся Хейлик у Мишурин Ріг, займався скотарством, а ще - залишив собі чудовий сад. Мій батько казав, що наш сад - це і є той, що передок посадив. Мені в це не вірилось, бо той Хейлик жив ще у XVII столітті, а фруктові дерева, як я тоді гадав, живуть лише кілька десятків років. Та нещодавно ось читав я, що тут, у штаті Нью-Йорк, є яблуні, посажені отцями-пілігримами, і плодяться донині. Це мене переконало, що й батько говорив правду, тим паче - село наше лежало під горою, яка йшла впоперек до Дніпра і захищала від холодних північних вітрів.»

Властиво мені навіть важко до кінця визначитися, що мені особис-

то більше приносить користь під час відвідин США: чи то враження від знайомства з цією наймогутнішою країною світу, чи спілкування та знайомства з нашими людьми на землі Вашингтону. З огляду на це хотів би повернутися до особистості Віктора Бабанського. З цією людиною у мене дещо «аристократичніші» стосунки аніж з паном Іларіоном Хейликом. Принаймні, і по – сьогодні, я не завжди можу дозволити собі надмірну відвертість з людиною, котра ззовні та поведінкою викликає у мене асоціації з правдивим лідером і безкомпромісною персоною. Найперше, що викликає, як на мене, у особі Віктора Бабанського повагу, це сильний, справді чоловічий характер.

У перекладі з грецької мови слово «характер» означає особливість. Риси характеру багато що можуть нам розповісти про людину. Людина з сильним характером завжди викликає повагу, оскільки, як правило, це людина принципова, самостійна, рішуча, цілеспрямована, наполеглива, завжди виявляє витримку і самовладання. Без твердої волі і сильного характеру в житті багато чого не доб'єшся. Щоб бути сильним характером, треба багато працювати над собою, адже характер, на щастя, можна у собі виховати. Як відомо, сильний характер виховується через подолання перешкод як внутрішніх, так і зовнішніх. Наші внутрішні вороги всім добре відомі - це лінь, упертість, сором'язливість, гордіня, боягузтво, зарозумілість, пасивність і невпевненість. Зовнішні перешкоди створює життя, вони пов'язані з виконання важких завдань, взаєминами з іншими людьми, професійними складнощами. Вважається, що слід навчитися долати ці перешкоди, і в ході боротьби з власними недоліками і зовнішніми обставинами у вас поступово виробиться сильний характер.

Я сповна, гадаю, це слід віднести до особистості Віктора Бабанського. Син емігрантів, котрі потрапили на Захід маючи до власної диспозиції лише працюючі руки, він зміг не лише вдало адаптуватися у тамтешню цивілізацію, а й посісти у ній належне місце. Я б міг навести тут перелік, так би мовити, соціальних та громадських успіхів добродія Віктора як в американському так і українському етнічному житті. Однак, листа досягнень в даному випадку не визначальна. Головне в іншому. Людина з сильним характером - за визначенням людина смілива і мужня. Як відстоює свої принципи і ідеали, навіть якщо не завжди вони до впадоби оточуючим. Така людина вміє подолати страх і боязнь, буде готова до здійснення ризикованих вчинків заради світлих ідеалів. І це знову ж такі сповна може стосуватися добродія Віктора Бабанського.

Українська народна казка

Івасик-телесик

Були дід та й баба і мали одного хлопчика. Назвали його Івасиком. Він мав і друге ім'я — Телесик. Івасик на річці рибу ловив. Сидів на березі з вудкою і ловив. І прийшла відьма, і його забрала. І принесла його до своєї хати. Вона мала там велику обслугу. І сказала:

— Зараз буде смачний обід.

Залишила відьма одну служницю, щоб вона цього Телесика

смачне. А він згори, з дерева крикнув, що вони їдять відьму. Вони повискакували надвір і почали гризти дерево, щоби його звідти взяти. Уже догризають вони дерево. І надлетіли гуси, і він зачав їх просити:

- Гуси, гуси, гусенята, возьміть мене на крилята. І пролетіли перші гуси — не брали його. Другі летіли — не брали. А послідня гуска летіла і взяла Телесика. І

принесла його додому. І посадила його гуска на комінку. А в хаті баба зварила пироги і каже:

— Се тобі, діду, а се мені.

А Телесик кричить з комінка:

— А мені?!

Вони, вийшли з хати, побачили Івасика-Телесика і зняли його на землю. І дуже зраділи вони, що повернувся їх синок. І поклали його на сталець, і казці кінець.

спекла їм на обід. А сама пішла на лови. Служниця напалала в печі і взяла лопату. І сказала Телесикові, аби він на ту лопату сів. А він поклав на лопату руку. Вона сказала:

— Не так.

Він поклав ногу. Вона сказала:

— Не так.

Поклав голову, а вона знов:

— Не так.

А він тоді їй каже:

— Покажи, як.

Вона сіла на лопату, а він її шурнув у піч. Шурнув у піч та й заткав заткальницею. А сам пішов з хати і виліз на дерево.

А всі відьми позбігались на обід, витягнули з печі м'ясо, почали їсти. Їли і казали, що дуже

«БОРИСТЕН» — літературно-мистецький, публіцистичний та науково-популярний щомісячник.

Шеф-редактор **Фідель СУХОНИС**

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ІВАНЕНКО Валентин Васильович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, проректор, доктор історичних наук, професор.

СВІТЛЕНКО Сергій Іванович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан історичного факультету, доктор історичних наук, професор.

ШВИДЬКО Ганна Кирилівна — Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.

УДОД Олександр Андрійович — Інститут інноваційних технологій та змісту освіти Міністерства освіти і науки України (м. Київ), директор, доктор історичних наук, професор.

ВАСИЛЕНКО Віталій Олександрович — Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.

ПОПОВСЬКИЙ Анатолій Михайлович — Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, професор кафедри мовної підготовки, доктор філологічних наук, професор.

ДЕМЧЕНКО Володимир Дмитрович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан факультету систем та засобів масової комунікації, доктор філологічних наук, професор.

ЗАВЕРТАЛЮК Нінель Іванівна — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук, професор.

ШЕПЕЛЄВ Максиміліан Альбертович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, завідувач кафедри міжнародних відносин, доктор політичних наук, доцент.

ТОКОВЕНКО Олександр Сергійович — Дніпропетровський національний університет, декан соціально-гуманітарного факультету, доктор філософських наук, голова спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.

ГНАТЕНКО Петро Іванович — Дніпропетровський національний університет, завідувач кафедри філософії, доктор філософських наук, професор, член спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.

ТЕРЕЩЕНКО Алла Костянтинівна — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.

СТЕПОВИК Дмитро Власович — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.

ГРИЦА Софія Йосипівна — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.

НАЙДЕН Олександр Семенович — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор культурології, професор.

КИТОВА Світлана Андріївна — Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, професор кафедри української літератури, доктор культурології, професор.

ШЕЙКО Василь Миколайович — Харківський державний університет культури, ректор, доктор історичних наук (культурологія), професор.

КУЦІРИНА — коректор.

Представництва редакції:

у Києві: Володимир Барна, вул. Банкова, 2, 01024, м. Київ, тел. 066-6243231

у США: Bahriany Foundation, INC. 811S Roosevelt Ave., Arlington Hts, IL. 60005—2749 USA;

з релігійних справ у США та Канаді: Mr. V. Babanskyj, 74 Oakridge, Watchung, N.J. 07069, USA;

В Канаді: Mr. N. Vorotilenko, 9424 173 Str., Edmonton, AB., T5T 3K8, Canada;

у Румунії: Ritco Virgil STR. 1 Decembrie 7. Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea Romania;

у Бразилії: Wira SELANSKI, Rua General Glicério, 400 apt. 701, 22245—120 Rio de Janeiro, RJ Brasil, Telefax: (00—55—21) 2557—5517;

у Австралії: Mr. Fedir Habelko 5. Reserve C. T., Glenroy VIC. Australia — 3046 T. & Fax: 03.93061997;

у Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18/I, Lod, Israel;

у Польщі: Jurii Hawryluk, skr. poczt. 55, 17—100 Bielski Podlaski, Polska;

Кольпортер на США та Мексику: Parion Chejlyk 45 Mountain Ave. Warren, N. J. 07059.

Редакція не відповідає за думки і факти, викладені авторами на сторінках щомісячника. Листується з читачами лише через журнал. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторам.

Редакція залишає за собою право скорочувати матеріали без згоди авторів.

Адреса: журнал «Бористен», вул. Телевізійна, 3, 49010, Дніпропетровськ—10, Україна

Телефони: 050-340-28-27, (056) 713-52-58.

E-mail: fideltsukhonis@gmail.com

Наша веб-сторінка: www.borysten.com.ua

Серія KB, реєстр, номер 16084-4556 PR Рік видання двадцять другий.

ЗАСНОВНИКИ: Дніпропетровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара. **ВИДАВЦІ:** Дніпропетровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.

Постановою президії ВАК України від 9-го квітня 2008 року за номером № 1—05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з історії філології політичних наук, мистецтвознавства та культурології.

Номер рекомендовано до друку вченою радою НГУ України.

Підписано до друку 31.01.13 р. Формат 60/84/8, друк офсетний. Умов. друк. арк. 2,79

Зам. №260. Тир. 1500.

Друк: ТОВ «Перша міська друкарня». Адреса: вул. Степового фронту, 11-а, м. Павлоград Дніпропетровської обл., Україна, 51400.

**УКРАЇНО,
ти моя
молитва...**

Василь Симоненко

**З
Б
І
Р
Н
И
К**

Ліна КОСТЕНКО

**Усе моє, все зветься
Україна**

*Буває, часом сплину від краси.
Спинюсь, не тямлю, що воно за диво,—
оці степи, це небо, ці ліси,
усе так гарно, чисто, незрадливо,
усе як є — дорога, явори,
усе моє, все зветься — Україна.
Така краса, висока і нетлінна,
що хоч спинись і з Богом говори.*

Юрій ШКРУМЕЛЯК

ДЕ УКРАЇНА?

*Україна в давній славі,
В козацьких пригодах,
На завітчанних левадах,
В рідних синіх водах.
Україна в тих долинах
І високих горах,
На степах буйних, широких
У галях, у борах.
Україна в білих селах,
У густих садочках,
У хрещатому барвінку,
У синіх квіточках.
Україна на яворах
Пташкою співає;
На стрілецькій могилі
Голову схиляє.
Україна в чорноземі,
Що родить пшеницю, —
В глибинах, що дають нафту
І сіль-сировицю.
Україна в рідній мові
І в пісні прекрасній, —
Україна в рідній школі,
В майбутності ясній.
Україна в чистих хатах,
І в сільській церковці, —
У дитячому серденьку,
В розумній головиці,
Україна в ясних зорях,
В сонці, що над нами, —
І в очах добрячих, ясних
Рідненької мами.*

КРАЩІ СТРАВИ УКРАЇНСЬКОЇ КУХНІ

КАПУСНЯК УКРАЇНСЬКИЙ

1 кг свинини, 1 кг квашеної капусти, 600 г картоплі, 100 г цибулі, 100 г моркви, 50 г кореня петрушки, 100 г вершкового масла, 50 г борошна, 100 г сала, 250 г сметани, 50 г часнику, 50 г зелені петрушки, сіль, перець за смаком.

Свинину відварити до готовності, нарізати шматочками, а бульйон процідити. Квашену капусту посікти й стушкувати до готовності. Цибулю, моркву, петрушку порізати. Спасерувати на вершковому маслі, додати пасероване борошно розведене бульйоном. У процідженій бульйон покласти нарізану картоплю, квашену капусту, пасеровані овочі, сало, розтерте з часником та зеленню петрушки. Додати сіль, перець і варити до готовності. Подаючи на стіл, у тарілку покласти шматочок м'яса та заправити сметаною.

СИРНИКИ ВАРЕНІ

500 г сиру, 2-3 яйця, 3-4 ст. л. муки, 1 ст. л. вершкового масла, сіль - за смаком, 0,5 ст. сметани.
Віджати і перетертий через сито сир сполучають з яйцями, цукром, сіллю і мукою і все добре перемішують. Воду довести до кипіння, як тільки закипить, сирну масу акуратно опускають у воду за допомогою чайної ложки і варять 5-7 хвилин. Подають на стіл з вершковим маслом. Сметану подають окремо.

РЕКЛАМА

ШВИДКО
ЗРУЧНО
ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MICT з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
В Україну: 30-40 днів
В Москву: 30-40 днів
В Ст. Петербург: 35-45 днів
Решта регіонів на www.meest.us

ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
В Україну: 3-5 робочих днів
В Москву: 5-7 робочих днів

• ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
• ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
• УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
• ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.meest.us

Marketing and design by imaginesudio.com